

Møte mandag den 14. desember 2009 kl. 10

President: Akhtar Chaudhry

Dagsorden (nr. 30):

1. Innstilling fra valgkomiteen om valg av Stortingets ombudsmann for forvaltningen (Innst. 108 S (2009–2010))
2. Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Kringkastingsrådet (Innst. 109 S (2009–2010))
3. Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Ombudsmannsnemnda for Forsvaret og Ombudsmannsnemnda for sivile vernepliktige (Innst. 110 S (2009–2010))
4. Innstilling fra valgkomiteen om valg av riksrevisorer med varamedlemmer (Innst. 111 S (2009–2010))
5. Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Norges Banks representantskap (Innst. 112 S (2009–2010))
6. Innstilling fra næringskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2010, kapitler under Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet, Landbruks- og matdepartementet og enkelte kapitler under Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (rammeområdene 9, 10 og 11) (Innst. 8 S (2009–2010), jf. Prop. 1 S (2009–2010))
7. Innstilling fra næringskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2009 under Nærings- og handelsdepartementet (Innst. 98 S (2009–2010), jf. Prop. 48 S (2009–2010))
8. Innstilling fra næringskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2009 under Landbruks- og matdepartementet (Innst. 99 S (2009–2010), jf. Prop. 51 S (2009–2010))
9. Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Abid Q. Raja om omorganisering og fristilling av Innovasjon Norge (Innst. 97 S (2009–2010), jf. Dokument 8:3 S (2009–2010))
10. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2008 (Innst. 104 S (2009–2010), jf. Dokument 1 (2009–2010))
11. Referat

Presidenten: De innkalte vararepresentantene, for Sogn og Fjordane fylke Knut Magnus Olsen og for Østfold fylke John Thune, har tatt sete.

Statsråd Trond Giske overbrakte 1 kgl. proposisjon (se under Referat).

Presidenten: Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten foreslå at formiddagsmøtet, om

nødvendig, avbrytes kl. 13.45 for Stortingets julelunsj og settes igjen kl. 16.00 for kveldens møte. – Ingen innvendinger er kommet mot presidentens forslag, og det anses vedtatt.

Sak nr. 1 [10:02:36]

Innstilling fra valgkomiteen om valg av Stortingets ombudsmann for forvaltningen (Innst. 108 S (2009–2010))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1248)

Sak nr. 2 [10:02:56]

Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Kringkastingsrådet (Innst. 109 S (2009–2010))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1248)

Sak nr. 3 [10:03:15]

Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Ombudsmannsnemnda for Forsvaret og Ombudsmannsnemnda for sivile vernepliktige (Innst. 110 S (2009–2010))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1248)

Sak nr. 4 [10:03:38]

Innstilling fra valgkomiteen om valg av riksrevisorer med varamedlemmer (Innst. 111 S (2009–2010))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1248)

Sak nr. 5 [10:03:57]

Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Norges Banks representantskap (Innst. 112 S (2009–2010))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1249)

Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten fore-

14. des. – 1) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2010, kapitler under Nærings- og handelsdept., Fiskeri- og kystdept., 2009 Landbruks- og matdept. og enkelte kapitler under Fornyings-, administrasjons- og kirkedept. 2) Endringer i 1193 statsbudsjettet for 2009 under Nærings- og handelsdept. 3) Endringer i statsbudsjettet for 2009 under Landbruks- og matdept.

slå at sakene nr. 6, 7 og 8 behandles under ett, og anser det for vedtatt.

Sak nr. 6 [10:04:26]

Innstilling fra næringskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2010, kapitler under Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet, Landbruks- og matdepartementet og enkelte kapitler under Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (rammeområdene 9, 10 og 11) (Innst. 8 S (2009–2010), jf. Prop. 1 S (2009–2010))

Sak nr. 7 [10:05:01]

Innstilling fra næringskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2009 under Nærings- og handelsdepartementet (Innst. 98 S (2009–2010), jf. Prop. 48 S (2009–2010))

Sak nr. 8 [10:05:20]

Innstilling fra næringskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2009 under Landbruks- og matdepartementet (Innst. 99 S (2009–2010), jf. Prop. 51 S (2009–2010))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 2 timer og 5 minutter, og at taletiden fordeles slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 45 minutter, Fremskrittspartiet 30 minutter, Høyre 20 minutter, Sosialistisk Venstreparti 10 minutter, Senterpartiet 10 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter og Venstre 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalere, og inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på takerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Terje Aasland (A) [10:07:13] (komiteens leder): Aristoteles har sagt: «Målet med arbeid er å vinne fritid.» Det er nok ironisk sagt, men det blir feil. Målet med arbeid er å skape verdier for oss selv, for bedriften, for nasjonen og for verden.

Mangfoldighetsperspektivet, som næringslivet i Norge representerer, kan illustreres med fiskeren og de mange tusen som har sitt levebrød fra fiskeindustrien langs kysten vår, eller fra de mange titusener av bønder som henter inntektene sine ved å bruke jorden, fra melkebonden på Jæren til dem som produserer Norsk Chevre til et globalt marked fra et lite ysteri i Haukeligrend.

Hver dag sørger flittige hender og kloke hoder for at vi

produserer og sender miljøvennlig elektrisitet rundt om til tusenvis av hjem og bedrifter. Hver dag sørger noen for at vi utnytter energien og har verdens mest effektive produksjonslinje til å produsere varer verden etterspør, enten det er metaller, gjødsel eller sement.

Kompetansemiljøene løser stadig nye utfordringer for oss og skaper muligheter, ikke minst innenfor offshoresektoren. Jeg klarer ikke å fatte hvordan borekroner kan snirkle seg som en ål, men jeg registrerer at norsk kunnskap og teknologi har fått det til. Takket være denne fantastiske teknologien kan oljeselskapene i dag beherske dybder, trykk og temperaturer vi for få år siden ikke trodde var mulig.

Norge som romfartsnasjon er ikke så kjent, men miljøene er over hele landet. Det er kunnskapsmiljøer som hver eneste dag utvikler teknologi og kommunikasjon, slik at vi snart kan gjøre hva vi vil i atmosfæren, en teknologi som bl.a. overvåker havområdene våre og oppdager selv den tynneste oljefilm.

Den medisinske utviklingen går fort. I Norge vokser medisinske næringsklynger fram, næringsklynger der nitid forskning brukes til industrialisering og produksjon av nye medisiner. Medisinen blir mer tilgjengelig og gjør at vi behandler nye former for sykdom og lidelser. Det er vår styrke, og det er vår mulighet.

I september 2009 var over 97 pst. av arbeidsstyrken i Norge sysselsatt. Det står som symbolet på samspillet mellom privat sektor og offentlig sektor, og ikke minst arbeidstakere som ser nytten av trygge arbeidsplasser. Mangfoldet er vår styrke, men det er også en utfordring. Utfordringen er at næringspolitikken må gjenspeile mangfoldet. Mangfoldighetsperspektivet er sterkt i det budsjettet vi nå skal behandle – virkemidlene, føringer og understreknin-ger av det norsk næringsliv trenger. Det handler om overføringer til landbruket. Det handler om støtteordninger til og innretninger for industri og næringsliv. Det handler om bærekraftig forvaltning av fiskeressursene. Vi har ulike støtteordninger, ikke bare for å motivere, men også for å avhjelpe. Vi har forskning for fremtiden. Vi har reguleringer for bærekraft. Vi har avgifter for inntekter. Dette er rammen for et mangfoldig næringsliv og et mangfoldig og trygt inntektsgrunnlag for folk landet rundt.

Det aller viktigste er den økonomiske politikken. Vi har ført, og vi kommer til å føre, en ansvarlig politikk. Budsjettpolitikken for 2010 kan omtales som ekspansiv, men det er et budsjett for høy sysselsetting og lav ledighet. Kraftige tiltak er iverksatt, og kraftige tiltak ligger i budsjettet for 2010 nettopp for å sikre høy sysselsetting og lavest mulig ledighet.

Statsbudsjettet for 2010 er det største noensinne når det gjelder forskning, 1,7 milliarder kr mer enn i 2009. Over 22 milliarder kr over statsbudsjettet går til forskning, over 2 milliarder kr til næringsrelatert forskning. Dette er med på å legge til rette for framtidige investeringer og styrker innovasjonskraften, noe som er helt avgjørende for å sikre den framtidige konkurransevnen i norsk næringsliv. Det er også styrking av Innovasjon Norges ulike ordninger. Ordningen styrkes med 26 pst., og den samlede bevilgningen er nå på 1,5 milliarder kr. Rammene for nye innovasjons- og lavrisikolån blir styrket, noe som er spesielt viktig i en

tid med stor etterspørsel etter gode finansieringsordninger. Dette er ordninger som smører tannhjulene i næringslivet.

Langsiktige og stabile rammevilkår for den kraftforedlende industrien har vært ett av våre løfter. Grunnlaget er jo at de står for en viktig verdiskaping nasjonalt og viktige arbeidsplasser i svært mange lokalsamfunn.

Vi har nå etablert et nytt industrikraftregime som består av flere elementer. I statsbudsjettet innføres det en ny garantiordning for langsiktige avtaler for kraftkrevende industri, med en ramme på 20 milliarder kr. Garantiordningen skal avlaste risiko og sikre langsiktigheten.

Sammenlignet med mange andre land som norsk eksportrettet industri konkurrerer med, er Norge et høykostland. Derfor er lønnsoppkjørene svært viktige når marginene utfordres. Men norsk konkurransevne må først og fremst ivaretas gjennom en teknologiutvikling som reduserer kostnader gjennom energi- og miljøeffektivitet, samtidig som produksjonslinjene må være effektivitetsledende.

Siden høsten 2008 har Regjeringen iverksatt en rekke viktige og målrettede tiltak for å avdempe virkningene av den internasjonale finanskrisen på norsk økonomi.

Akkurat i disse dager er det imidlertid grunn til å være særdeles oppmerksom på den situasjonen vi nå ser kan komme innen maritim sektor, med svært lav ordreinngang. Dersom prognoser som næringen selv opererer med, slår til, vil norske skipsverft, offshoreverksteder og utstyrsleverandører gå inn i en krevende markedssituasjon allerede fra 2010. Jeg er derfor særdeles godt fornøyd med at næringsministeren har brukt mye tid på og prioritert kontakt med denne viktige næringskjeden, nettopp for å få kunnskapsbildet om situasjonen. Det er nå riktig å få en nøye gjennomgang og en grundig vurdering av situasjonen, slik at dersom det eventuelt skulle bli behov for avhjelpende tiltak, er vi klare med rett medisiner til rett tid.

Ordningene rundt GIEK og eksportkreditt er viktig for den eksportrettede industrien. I Arbeiderpartiet er vi opptatt av at Regjeringen nå vurderer ordningene knyttet til GIEK og Eksportfinans, bl.a. med tanke på fleksibilitet og det handlingsrommet som er for ordningene, ikke minst slik at de tilpasses den tid vi lever i, og utnyttes til enhver tid i størst mulig grad.

En viktig del av verdiskapingen og sysselsettingen i Norge skjer innenfor reiselivet. Den styrkede satsingen følger opp reiselivsstrategien som ble lansert i 2007. Vi har et stort potensial som reiselivsdestinasjon. Markedsføringen av Norge som reisemål er helt avgjørende for å utløse dette potensialet.

En annen viktig sak for Norge er at staten er en stor eier i norsk næringsliv. Hovedmålet med det statlige eierskapet er å sikre at viktige bedrifter og kompetanse beholdes og videreutvikles i Norge. Det statlige eierskapet må utøves aktivt. Globalt kan vi nå merke og se at eierrollen er i ferd med å endres ved at eierskapet mer enn tidligere er direkte overfor selskapene. Dette mener jeg er en utvikling vi også må håndtere sett fra statens side. Aktivt eierskap, så fram det er langsiktig, er industrielt viktig.

Jeg ser fram til 2010. Det er grunn til optimisme, men samtidig til å være på vakt. Mye vil gå bra, men noe vil

også bli utfordret. Slik det nå ser ut, vil maritim sektor og deler av den kraftforedlende industrien bli akkurat det.

Jeg er beroliget av at Regjeringen har vist handlekraft når det gjelder målet om arbeid til alle. Den handlekraften er på ingen måte svekket; den står ved lag.

Jeg gleder meg også over et godt og konstruktivt samarbeid i komiteen. Selv om meningene naturlig nok vil være ulike, er det en styrke å ha et godt grunnlag for arbeidet.

Jeg tror faktisk at vi alle har en felles interesse av å nå målet om høy sysselsetting, lav ledighet og god verdiskaping i et godt arbeidsliv, fordi dette målet er selve nøkkelen til det gode liv.

Jeg vil helt til slutt få lov til å sitere Bjørnstjerne Bjørnson, som sier: Har du vært i et selskap hvor du har måttet skamme deg over et par arbeidsslitte hender, da har du vært i dårlig selskap.

Det budsjettet vi nå behandler, vil også gi arbeidsslitte hender, og det gleder meg.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:16:27]: Komitelederen holdt et veldig godt og nyansert innlegg. Jeg har imidlertid lyst til å utfordre komitelederen på følgende: Nærmest et samlet storting har stilt seg bak de aller fleste av de krisepakkene som har kommet, særlig knyttet til den konkurranseutsatte industrien og de større industribedriftene. Men noe av det som har kommet litt i bakleksa, er det som er selve fundamentet i norsk næringsliv: små og mellomstore bedrifter. Naturlig nok får man ikke den samme debatten og den samme oppmerksomheten i den forbindelse. Det som mange små og mellomstore bedrifter er veldig opptatt av, er det som har med skjemavelde og tidsforbruk knyttet til innrapporteringer å gjøre.

Regjeringen legger opp til 173,5 mill. kr til Altinn II-løsninger. Men utover det er det svært lite. Kan representanten fortelle meg hvor i budsjettet jeg finner andre løsninger knyttet til forenklinger og reduksjon i skjemaveldet enn det som ligger i Altinn II?

Terje Aasland (A) [10:17:36]: Takk for spørsmålet.

Også i Arbeiderpartiet er vi særdeles opptatt av små og mellomstore bedrifter. De er en særdeles viktig sysselsettingsfaktor.

Det er faktisk sånn at noe er blitt enklere og bedre for denne type bedrifter. Altinn II – som replikken retter seg mot – er en særdeles viktig nøkkel for å forenkle forhold knyttet til arbeidslivet. Det er det som er hovedinnretningen. Men det gjøres jo også mye arbeid rundt omkring i de ulike sektorene for å forenkle innrapporterings- og skjemaveldesystemet – som Fremskrittspartiet velger å kalle det – for små og mellomstore bedrifter. Da er det viktig at vi har fokus på det, at vi har mennesker som er opptatt av det, og at vi har mennesker i systemene innunder departementene og i de underliggende etater som faktisk kan gjøre jobben med forenkling. Sånn sett er det budsjettet vi nå behandler, et godt stykke på vei i riktig retning.

Svein Flåtten (H) [10:18:52]: Vi er jo i sesongen for høystemt lovsang, og innlegget fra komiteens leder føyer seg inn i det. Men det var ikke noen lovsang til julen, derimot til Regjeringens politikk, og det er det spørsmålet mitt går på: For når det gjelder maritim sektor, skrives det i innstillingen at flertallet ber om at Regjeringen vurderer situasjonen nøye, og «iverksetter tiltak dersom det blir nødvendig». Av den formuleringen forstår jeg at flertallet mener at det ikke er nødvendig i øyeblikket. Spørsmålet mitt er da: Hva skal til for at flertallet mener at ytterligere tiltak blir nødvendig?

Terje Aasland (A) [10:19:46]: Aller først synes jeg det er et godt tegn i tiden at det er høystemt lovsang. Det betyr at det går mot roligere tider, og at vi går inn i julehøytiden ganske snart.

Det at over 97 pst. av den norske arbeidskraften er sysselsatt, synes jeg er veldig bra. Når det gjelder virkningen for maritim sektor, ser vi, sånn som det ser ut nå, ut til å gå inn i en lavkonjunktur som blir dramatisk. Det har vi understreket i budsjettinnstillingen, det har kommet fram gjennom Regjeringens arbeid, og ikke minst har næringsministeren understreket det gjennom sin gode og mangfoldige reisevirksomhet og kontakt mot nettopp den næringen. Hvis den konjunkturedgangen faktisk slår til og blir en realitet, vil det være nødvendig å iverksette tiltak, kanskje gjøre ordninger mer fleksible osv. Men det er rett medisin til rett tid som er viktig.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:21:04]: Først: Takk for et godt innlegg fra lederen av komiteen.

Jeg er enig med Aasland i at næringsdrivende skal ha gode rammevilkår. Det skal være med på å trygge arbeidsplasser, som igjen gir overskudd til viktige fellesskaps-goder. Der er vi enige.

Vi har et offentlig næringsliv, og vi har et privat næringsliv. Vi kan vel si det slik at de privateide bedriftene, de selvstendig næringsdrivende, har måttet kjempe for de godene som de har på en annen måte enn de offentlig eide.

For Kristelig Folkeparti er det viktig at sosiale rettigheter sikres også for de private, spesielt i en startfase, der sykestrygd og gode løsninger for omsorg for egne barn er for dårlig ivarettatt for selvstendig næringsdrivende sammenlignet med vanlige lønsmottakere.

Ser representanten Aasland disse åpenbare forskjellene: at også selvstendig næringsdrivende og gründere bør ha rett til sykepengar fra første sykedag på lik linje med andre arbeidstakere?

Terje Aasland (A) [10:22:13]: Jeg ser helt klart at selvstendig næringsdrivende skal ha gode rammevilkår og trygghet for det de holder på med. Det som er viktig, er å utnytte den kreativiteten de innehar, ved å legge til rette for at det skal være enkelt, greit og motiverende å etablere egen virksomhet i Norge. Over 200 000 nye jobber er skapt i Norge fra 2005 og fram til 2009. Det betyr, etter mitt skjønn, at det er ganske attraktivt å etablere næringsvirksomhet her, og at det er muligheter for fortjeneste og gode vilkår også for dem. Det vil være utfordringer ved

det å drive egen næringsvirksomhet, som replikanten påpeker. Det er klart det er ting vi vurderer å ta med oss i det videre. Vi har gjort noe for å bedre situasjonen, også for de private næringsdrivende – spesielt for dem med små bedrifter.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed over.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:23:45]: Jeg vil i mitt innlegg fokusere på og konsentrere meg i første rekke om næringspolitikken generelt og fiskeripolitikken spesielt. Mine kolleger fra Fremskrittspartiet i komiteen, Bredvoll og Trældal, vil ta for seg landbruksbudsjettet.

Det er ikke til å komme bort fra at årets budsjettforslag bærer betydelig preg av den globale finanskrisen – det skulle bare mangle. For Norges del kommer det signaler om at man fra næringslivets side nå begynner å se en lysning i horisonten. Dette gjelder dessverre ikke for alle.

Det er grunn til å frykte at i det kommende året vil arbeidsplasser i en rekke bransjer kunne bli nedlagt, og da vil en se at som en konsekvens av dette vil arbeidsledigheten øke. Hvor mange og hvilke bransjer som blir hardest rammet, vil nok bare historien vise oss. Men enkelte fare-signaler ser vi allerede. For å få en viss pekepinn om hva som kan møte oss, må en ta de signaler som er kommet fra næringslivet, på alvor. I NHOs kvartalsrapport har en spurt 2 200 medlemsbedrifter om troen på året som kommer. Svaret er nedslående lesning: I industrien regner 37 pst. av de spurte med å måtte permittere arbeidstakere det neste kvartalet, innen bygg og anlegg svarer 44 pst. det samme, og i reiselivsbransjen svarer 31 pst. det samme. Man skal nok ikke lese disse tallene bokstavelig, men det gir oss en viss pekepinn om hvordan næringslivet selv ser på tiden som kommer. Når vi så i tillegg kan lese i Oljeindustriens Landsforenings kvartalsrapport om stor usikkerhet knyttet til neste års investeringer innen olje- og gasssektoren, gir dette grunn til å påpeke at de som hevder at finanskrisen er over for norsk industri, bør revurdere sine uttalelser. Vi ser videre at det er bortimot kontraheringstørke innen verfts-næringen. Selv om denne næringen foreløpig går for full maskin, er det dessverre bare et tidsspørsmål før en vil kunne oppleve en bråstopp hvis en ikke får nye båter og skip i bestilling.

Bakgrunnen for at jeg drar inn alle disse negative signalene fra industrien i min innledning, er at man kan stille spørsmål om hvorvidt vi i det budsjettet som ligger til behandling her i dag, har fremmet forslag om rett medisin og, ikke minst, tilstrekkelig medisin for å kunne møte problemene kommende år.

En av bransjene som nå virkelig sliter og har relativt stort behov for å omstille seg i et vanskelig globalt marked, er den norske møbelindustrien. Dette er en bransje som stadig må tilpasse seg nye trender og endrede forutsetninger. Når bransjen så i tillegg må takle en fallende etterspørsel, sier det seg selv at noen får til dels betydelige problemer med å gjennomføre de omstillingsprosessene som er nødvendig for å møte framtidige utfordringer, da det nå er vanskelig å skaffe tilgjengelig kapital i det åpne marked. Mange av disse bedriftene er hjørnesteinsbedrif-

ter i mindre lokalsamfunn som vil få store utfordringer hvis bedriften går over ende. Når vi politikere snakker om møbelbransjen, er det ofte Ekornes man tenker på. De ser ut til å greie seg svært godt også i disse tider. Jeg vil imidlertid få påpeke at møbelbransjen er så uendelig mye mer enn Ekornes. Fremskrittspartiet mener derfor at det programmet som allerede er igangsatt knyttet til Innovasjon Møbel, må videreføres også i tiden som kommer.

Norsk Industri har på vegne av sine medlemmer søkt om 50 mill. kr fordelt over to år til dette prosjektet for å komme i mål. Fremskrittspartiet vil be om at statsråden i sitt styringsbrev til Innovasjon Norge sørger for at dette blir oppfylt, all den tid det er en samlet komité som påpeker viktigheten av at Innovasjon Møbel blir videreført.

Norge har en unik mulighet til å bruke av sine enorme ressurser for å bøte på de verste scenarioene uten at dette setter økonomien flere år tilbake. Dette har gjort det mulig å vedta flere krisepakker for næringslivet. Det har vært stor enighet om dette i Stortinget. Det er imidlertid et faktum at vi ikke kan fortsette med stadig nye krisepakker for å løse akutte situasjoner. Man må komme tilbake til et system og en næringspolitikk der landets bedrifter igjen kan selge sine varer i et velfungerende verdensmarked preget av sunn konkurranse, uten for mye innblanding fra de enkelte lands myndigheter – ikke minst uten innblanding fra de landene som mer og mer går i retning av en proteksjonistisk næringspolitikk. Skal vi få dette til, må vi føre en mer aktiv og målrettet næringspolitikk for å møte utfordringene i en global økonomi der både etablerte bedrifter og virksomheter i oppstartfasen opplever kapitaltørke.

Norge er en kapitalrik stat, og det er nå viktig at det stilles kapital til disposisjon i form av flere fondskonstruksjoner som på en profesjonell måte kan stimulere til fortsatt risikotilgang. Fremskrittspartiet foreslår en utvidelse av Argentum-modellen med fond-i-fond-investeringer til tre nye fond. Dette er en modell som har vist seg å fungere på en god måte og med profesjonell ledelse, i motsetning til hva vi ble vitne til fra statens side i forbindelse med håndteringen av bl.a. Aker Solutions-saken, som vi nå har liggende bak oss.

Fremskrittspartiets alternative budsjett tar selvfølgelig utgangspunkt i Fremskrittspartiets næringspolitikk, som bygger på at alle bransjer skal drive næringspolitikk basert på prinsippet om fri konkurranse, der en betydelig reduksjon av skatte- og avgiftstrykket samt reduksjon i det offentlige byråkratiet vil ha en positiv effekt på økonomien. Det er bekymringsfullt at vi i en tid preget av virkningene av en global finanskriser har en tendens til å glemme at hoveddelen av det norske næringslivet og det som er selve bærebjelken for å kunne skape nok arbeidsplasser i framtiden, er små og mellomstore bedrifter. Dette er gjerne bedrifter som er underleverandører til industrien, og som først vil bli rammet dersom f.eks. et verft eller en større industribedrift legges ned. Dette er ofte bedrifter som ikke har hatt anledning til å bygge seg opp en kapitalreserve for å kunne møte framtidige vanskelige tider, og det er ikke minst disse bedriftene som sliter tyngst med det å måtte bruke tid på å fylle ut stadig nye skjemaer på grunn av at offentlige etater skal ha stadig mer informasjon. En kan

få inntrykk av at det er en manglende forståelse for at det for en liten bedrift går med relativt mye tid til dette arbeidet – tid som isteden skulle vært brukt til å skaffe bedriften inntekter. Dette skjer til tross for at stadige regjeringer proklamerer at de vil gjøre noe med skjemaveldet, og sørge for betydelige forenklinger.

Det eneste som ser ut til å være sikkert, er at det offentlige byråkratiet vokser nærmest uhemmet på kommunalt, statlig og fylkeskommunalt nivå. Dette kan ikke fortsette, og det må kunne forventes at det gjøres mer på dette feltet. En har heldigvis kunnet se enkelte positive effekter knyttet til Altinn-programmet, men det går jo så uendelig sent framover. Regjeringen har satt av en del millioner til trinn 2 av dette programmet, men med det tempoet som føres knyttet til reduksjon av skjemavelde og byråkrati, vil det ta mange tiår før en er kommet ned på et akseptabelt nivå.

Fremskrittspartiet har gjennom sitt Representantforslag 15 S, Dokument 8:15 for 2009–2010, fremmet forslag om forenklinger i rapportering, skjemaer og regelverk for næringslivet. Det fremmes her 21 konkrete forslag til forenklinger som vil kunne gi et mer oversiktlig næringsregelverk og færre rapporteringsbyrder, og som vil medføre at næringslivet heller kan fokusere på sine primæroppgaver. Dette forslaget ligger nå til behandling i finanskomiteen, og det skal bli interessant å se om de mange lovnader knyttet til forenklinger er praktisk politikk og ikke bare festtaler uten reelt innhold.

Fremskrittspartiet er også svært opptatt av å ha norske sjøfolk i virksomhet. Derfor ønsker Fremskrittspartiet at vi skal få på plass en fullverdig nettolønnsordning, en lovfestet ordning som sådan, slik at man har rammevilkår knyttet til sjøfolkene i flere år framover, og ikke risikerer stadig nye forslag om endringer. Det er ikke tilstrekkelig at man har satt et tak når det gjelder nettolønn til sjøfolkene, fordi det ikke blir regulert i takt med lønns- og prisutviklingen. Dette gjør at norske sjøfolk blir litt mindre attraktive for hvert år som går, og slik kan det ikke fortsette.

I statsbudsjettet ligger det inne et forslag om å utvide maksimal tillatt biomasse innenfor oppdrettsnæringen med 5 pst., noe som ifølge finansinnstillingen vil innbringe 360 mill. kr. Så sent som for under en uke siden avga denne komiteen sitt budsjett, der man også lovpriser, og ser fram til, den økningen i biomasse. Samme dag som komiteen avgir sin innstilling – der man nettopp er positiv til dette – kan man i media se at fiskeri- og kystministeren har utsatt denne utvidelsen. Da stiller jeg spørsmål ved følgende, knyttet til respekten for Stortinget: Jeg har ikke sett ett dokument fra Regjeringens side om at dette er utsatt. Jeg har ikke sett et eneste dokument knyttet til hva man nå skal gjøre med den underdekningen som statsbudsjettet har fått – for pengene er jo brukt. Det mangler altså nå, pr. i dag, 360 mill. kr i henhold til det framlagte budsjettet, og jeg ser fram til å høre om hvordan dette har blitt håndtert. Man kan jo ikke straffe en hel næring fordi en del av næringen har hatt problemer knyttet til lus. For det er jo det som har blitt argumentet. Hvis vi ser på bl.a. Nord-Troms og Finnmark, er det ikke lusproblemer der i det hele tatt. Vi har en masse andre områder i dette landet

som ikke har lusproblemer, men man tør altså ikke ta den diskusjonen. Isteden utsetter man hele økningen av maksimal tillatt biomasse. Jeg stiller meg undrende til det som er gjort.

Videre har vi fått en problemstilling knyttet til makrellfisket, og ikke minst til rammevilkårene til fiskerinæringen som følge av utestengelsen fra EU. Der vil jeg gi honnør til Regjeringen for at man står på, man har prøvd å gjøre sitt beste i de forhandlingene vi har med EU. Men det som vi ennå ikke har fått et svar på, og som jeg nå vil be fiskeriministeren om å gi et klokkeklart svar på, er: Hvordan skal vi nå kunne løse problemet med overføring av det fisket til neste år? For det har blitt gitt lovninger om at de litt over 50 000 tonnene som ikke har blitt fisket i inneværende år, skal overføres til neste år. Og da er spørsmålet: Er mottaksapparatet på plass? Får vi da lov til å fiske i EU-sonen, eller får vi ikke? Hvordan har man tenkt å løse disse problemene? Det håper jeg at statsråden tar opp i sitt innlegg.

Stortingets komiteer får dessverre mindre og mindre å si, fordi vi har en flertallsregjering. Dette året må det vel ha vært satt rekord i så henseende. Jeg kan ikke finne et eneste sted der næringskomiteens medlemmer fra regjeringspartiene har fått flytte på en eneste krone i budsjettet. Dette er underlig. Jeg har lett med lys og lykte for å se hva Stortingets innspill har vært her, og som man har fått gjennomslag for, men det er altså borte vekk. Så nå har man – jeg holdt på å si – kommet skikkelig under hælen til Regjeringen, og dessverre ser det ut som om Stortinget mer og mer blir et sandpåstrøingsorgan når det gjelder forslag fra representantene for regjeringspartiene. Slik kan det ikke fortsette.

Noe annet som ikke kan fortsette, er de økningene vi nå ser innenfor folketrygden fordi stadig flere faller utenfor arbeidslivet. Det er personer som ville ha kunnet være med og bidra i norsk økonomi hvis man hadde hatt gode løsninger på plass. Vi har store utfordringer. Særlig vil folketrygdens utgifter komme til å bli den virkelig store utfordringen i året som kommer, også knyttet til budsjettet.

Til slutt en liten stemmeforklaring. Fremskrittspartiet ønsker å stemme for Høyres forslag, nr. 38, dersom vårt forslag nr. 26 faller.

Jeg vil så ta opp de forslagene Fremskrittspartiet har i innstillingen, enten alene eller sammen med andre.

Presidenten: Representanten Harald T. Nesvik har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Terje Aasland (A) [10:39:30]: At det ikke er flyttet på en eneste krone fra statsbudsjettet ble lagt fram og til denne behandlingen, tyder vel på at det er et gjennomtenkt budsjett som er lagt fram. Sånn sett kan man sette spørsmålsteget ved om det Fremskrittspartiet foreslår, er gjennomtenkt.

Aller først: De 360 mill. kr for vederlag for økt biomasse ligger jo der. Hvis biomassen blir økt inneværende år, er de 360 mill. kr der. Men en kan spørre seg om de kuttene som Fremskrittspartiet gjør, og som er på langt

over 100 mill. kr, er en måte å forenkle på, eller om det blir for enkelt – uten å anwise tiltak, uten å anwise antall ansatte som eventuelt skal bort, eller noen som helst form for føring.

Mitt spørsmål til Nesvik er derfor: Har han tro på sitt eget budsjett? Og hvis han har det, vil han anbefale norsk næringsliv å budsjettere tilsvarende måten som Fremskrittspartiet gjør det på i det budsjettforslaget som ligger her i dag?

Harald T. Nesvik (FrP) [10:40:23]: Jeg vil absolutt stille meg bak dette forslaget.

Problemet har med Regjeringens budsjett å gjøre, det at offentlig sektor øker og øker. Det ser ut som om man rett og slett ikke har magemål. Fremskrittspartiet har sett og vurdert de forslagene om økninger som er fremmet år for år i disse budsjettene. Det er betydelig rom for effektivisering og innsparing i de budsjettene som ligger her, og Fremskrittspartiet har grepet fatt i det. Vi viser gjennom vårt budsjett at offentlig sektor ikke kan fortsette på denne måten, for dette blir en stadig større byrde for privat sektor, som må dekke inn disse utgiftene. Så svaret mitt er et klokkeklart ja. Her er rom for den effektiviseringen som det legges opp til, og ja, det ville vært norsk næringsliv til gagn.

Når det gjelder budsjettet: At det er så fantastisk, og at det er derfor man ikke har flyttet på en krone i det, kan også være en måte å se det på når man står uten innflytelse i egen regjering.

Alf Egil Holmelid (SV) [10:41:34]: Representanten Nesvik var svært bekymra for at det er så mange som er ute av arbeidslivet og komne på trygd. Er det då rett medisins å kutte 58 mill. kr i Arbeidstilsynet og Oljetilsynet, som nettopp skal passe på at det er eit godt arbeidsmiljø for våre tilsette i arbeidslivet, slik at dei slepp å kome på trygd?

Harald T. Nesvik (FrP) [10:41:56]: Også her er det betydelig rom for effektivisering og det å jobbe annerledes. Man trenger ikke å utføre alle oppgaver selv. Man kan også bruke annen kompetanse ute i næringslivet og hos aktørene.

Det er utrolig hva man klarer å absorbere når det gjelder nye stillinger innenfor offentlig sektor. Hvis representanten hadde gått inn og sett de økningene som er kommet år for år i disse budsjettene, er det grunn for ham til å spørre seg: Innenfor disse regjeringspartienes budsjett, hvor mange er det behov for, og hvor mange skal man ansette? Man får nesten inntrykk av at Regjeringen ønsker å ta unna arbeidsledigheten ved å putte enda flere inn i offentlig sektor, få enda flere på kontrolltiltak istedenfor å vurdere den jobben som gjøres i de forskjellige organene.

Så svaret mitt er ja. Her er det betydelig rom, og jeg ser fram til at disse sektorene blir mer effektive.

Irene Lange Nordahl (Sp) [10:43:05]: Fremskrittspartiet ønsker at det skal være fri etablering i alle produksjoner. De vil avvikle omsetningsloven og avvik-

le markedsregulering til fordel for et rent markedsbasert omsetningssystem i landbruket.

Mitt spørsmål til Nesvik og Fremskrittspartiet er: Hvordan vil Fremskrittspartiet sikre stabile priser til forbruker og produsent ved å fjerne disse reguleringene?

Harald T. Nesvik (FrP) [10:43:29]: Fremskrittspartiet ønsker å ta både forbrukeren og den enkelte aktør innenfor landbrukssektoren på alvor. Med den politikken som denne regjeringen har ført, er det fra 31. juli 2005 og fram til i dag nedlagt 4 419 gårdsbruk, dvs. at den politikken man fører, går i motsatt retning av det man sier man skal gjøre.

Problemet med det man gjør, er at man innenfor dagens landbruksforhandlinger er med på å øke prisen til forbrukeren. Det som er poenget for forbrukeren, er å få en vare til konkurransedyktig pris og av høy kvalitet. Det styrer vi nå med å bygge ned en del av alle de begrensningene som ligger i denne næringen. Fremskrittspartiet har fremmet ti konkrete forslag i sitt budsjett for å synliggjøre den muligheten som ligger der. Det går ikke bare på omsetningsloven. Det går også på en rekke andre områder som nettopp synliggjør hvordan vi vil gjøre endringer i landbrukssektoren. Hvis representanten skjeler lite grann til New Zealand, kan hun også få gode råd om hvordan det kan gjøres i framtiden.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Svein Flåtten (H) [10:30:00]: Det er et alvorlig bakteppe for denne næringsdebatten. Det er ikke nå slik som komiteens leder sa i en replikkveksling i dag: *hvis* nedgangskonjunktorene blir en realitet – for svært mange bransjer og næringer *er* de en realitet. Det vises hver dag ute på de konkurranseutsatte arbeidsplasser i verftsindustrien, leverandørindustrien og i annen eksportindustri. Det er det høye kostnadsnivået, et høyt skattnivå og manglende prioritering av riktige investeringer i de gode tider som kan vise seg å være svært tydelige for mange bedrifter, før vi forhåpentligvis får en ny oppgang. Inntil da er det spørsmål om en best mulig overvintring, faktisk, for mange næringer.

Er det da slik at det budsjettet som vedtas i dag av flertallet, er godt tilpasset den situasjonen som vi står oppe i? Jeg tror ikke det. Mange problemer ligger fortsatt foran mye av næringslivet i Norge, mens mange beskyttede virksomheter merker lite. Vi er altså i den mye omtalte tosporsøkonomien. Det var enighet om bankpakken i fjor – det var enighet om tiltakspakken tidligere i år, selv om opposisjonen mente at for mye kom i offentlig sektor. Jeg tror det er en risiko her, slik at man burde forlenget en del av disse tiltakene. Det budsjettet som ble utarbeidet i vår og i sommer, mener vi bærer for sterk tro i seg om at bare bankene og finansinstitusjonene var reddet, var krisen over. Innleggene i denne sal, både i dag og tidligere, bærer også preg av en for sterk tro på at man den gangen gjorde alt riktig, og at dette vil vare. En viss ydmykhet i den tilnærmingen tror jeg ville vært fornuftig.

En rekke av tiltakene som ble satt inn i tiltakspakken,

burde vart lenger. Flere tiltak som ble satt i verk i februar-mars, ble varslet redusert igjen i oktober. Det er for kort tid for bedriftene til å områ seg på. Det er nå, utover høsten, meldingene stadig kommer om avmagrede ordrebøker og fallende inntjening. Det private næringsliv er fleksibelt, men det er grenser.

Grunnen til at man trakk ordningene inn, var selvsagt hensynet til bruken av oljepenger over statsbudsjettet. Man måtte redusere bruken for å komme litt raskere tilbake på handlingsregelsporet, og valget falt dessverre på de tiltak som skulle øke verdiskaping og skaffe landet eksport- og skatteinntekter framfor å se på utgiftssiden. Farsen om biodieselavgiften med politisk proveny på 200 mill. kr, og antakelig et betydelig politisk proveny på nedsiden, viser dette med all tydelighet.

Så skal ikke statsbudsjettet redde enkeltbedrifter. Men det skal legges best mulig til rette, via generelle rammevilkår, konkurransedyktige skatter, rente, kronekurs og låne- og finansieringsvilkår, slik at vi er i stand til å produsere og selge produktene våre på verdensmarkedet.

Derfor ønsker Høyre en annen innretning på budsjettet. Med tre ukers mulighet til å lage et alternativ er det min oppfatning at vi faktisk kan tilby noe som er mer tidstilpasset den utvikling store deler av næringslivet står oppe i. Konjunkturer og internasjonal konkurranse skifter fort. Langvarige budsjettprosesser, med indre tautrekninger og endelige avklaringer lang tid før vedtakene i Stortinget kommer, er lite fleksible prosedyrer i slike situasjoner. Jeg synes dette illustreres godt ved næringsministerens mange og empatiske – for all del – besøk ved en rekke eksportbedrifter, som viser en viss avmektighet i hva man kan gjøre og ikke gjøre siden budsjettet ligger fast.

Vårt budsjettalternativ har en mindre sterk ekspansivitet, som gir mindre press på rente og på kronekurs. Det understreker også våre øvrige prioriteringer, hvor vi legger vekt på tiltak som kan gjøre jobbene tryggere for folk og dermed sementere verdiskapingen som ligger til grunn for velferden. Samtidig bruker vi penger på å stimulere til strukturendringer i det offentlige bruk av penger, som på sikt kan skape mer effektivitet og mer bærekraft i velferdsordningene. Det betyr at vi styrker arbeidsplasser og bedrifter gjennom skattesystemet ved å fjerne arveavgiften helt. Vi reduserer formuesskatten på eierskap ved gjeninnføring av 15 pst. aksjerabatt og ved å forlenge ordningen med økt avskrivningssats på maskiner. Vi vil at det ikke bare skal lønne seg å investere i og drive bedrifter, men også å jobbe. Derfor økes minstefradrag. Innslagspunkt for toppskatten økes, og det gis direkte skattefradrag for dem som er mellom 62 og 67 år, og som jobber.

Vi halverer arbeidsgiveravgiften på lærlinger. I tillegg ønsker vi å stimulere folk til å kjøpe aksjer i egen bedrift og fremmer forslag om å øke fribeløpet ved slikt kjøp. Etter Soria Moria II-erklæringen håper jeg at et slikt forslag snart kan få Stortingets velsignelse. Vi ønsker også å få folk raskere tilbake i jobb ved å reetablere skattefritak for arbeidsgiverbetalte behandlingsutgifter, og vi vil beholde ordningen med hjemme-pc, med skattefritak for folk med lav inntekt.

God motkonjunkturpolitikk er å styrke utvikling og

forskning. Derfor mener vi at det var meningsløst i den situasjonen vi er i, ikke å videreføre de 50 mill. kr til Brukerstyrt innovasjonsarena som Regjeringen har kuttet, slik at prosjekter som var mer eller mindre kommersielt klare, måtte legges vekk. Vi har også funnet rom for å forbedre svekkelsene som er innført i SkatteFUNN-ordningen, en ordning som brukes mye av næringslivet, og som fungerer godt.

På finansieringssiden mener vi at det vil vise seg å være for tidlig å redusere økningene i låneordningene som Innovasjon Norge fikk i forbindelse med krisepakken. Jeg er klar over at det er en økning i forhold til 2009, men det er en reduksjon i forhold til krisepakken.

Virkelighetsbeskrivelsen av tilstanden i verftsindustri og leverandørindustri var unison i den interpellasjonsdebatten vi hadde her for en ukes tid siden. Finansiering, lånemuligheter, er ett av de store hindrene. Der har staten verktøy og muskler som bør brukes, i en tid da ordinære finansinstitusjoner krever en for så vidt nødvendig høy rente og et risikopåslag, og også har høye krav til egenkapital. Vi mener videre at kreditene – de skyldige kreditene – som rederiene skylder i forhold til overgangen fra den gamle rederiskatteordningen, kunne vært suspendert i en periode. Der ligger det 12–14 milliarder kr i mulig finansiering.

Videre mener vi at fiskeflåten bør vurderes innlemmet i GIEK/eksportsystemene for å se om det kan utløse nyinvesteringer. Fiskeflåten selv mener at det kan det. Man bør også se på disse garantiordningene, slik at ny teknologi og markedsmessig utvikling av nye produkter kan komme inn i systemet.

Høyre har også bevilgninger til miljøutvikling og maritim miljøprosjekter som kan utløse nyetableringer basert på ny miljøteknologi.

Når det gjelder landbruksnæringen, ønsker Høyre en fremtidsrettet og lønnsom næring – en næring som gis utviklingsmuligheter, større frihet og mindre avhengighet av offentlig støtte. Det foregår en betydelig strukturendring i norsk landbruk som ikke bare kan leses av statistikkene. De siste ukers debatt har vist nettopp dette. Det må angripes konstruktivt – ikke ved å fremstille bøndene som kjeltringer, men ved å få kartet til å stemme med terrenget for å se hvordan næringen utvikler seg bak tallene. Da må vi få en debatt som antagelig vil føre til betydelige endringer i tilskuddssystemet. Det vil gi konsekvenser for tilskudd som nå er basert på strukturer som er i ferd med å forsvinne, uten at vi egentlig får det med oss. Det må også gi konsekvenser for eiendomspolitikken i landbruket, for bo- og driveplikt, odell, delings- og omdisponeringsforbud som i fremtidens landbruk også må være i takt med de nye strukturene. Det vil kort og godt bety færre reguleringer og færre inngrep i eiendomsretten, ikke minst i forhold til råderett over egen eiendom, både fra statens side og fra kommunenes side gjennom arealregulerende bestemmelser. Slik det nå er, skjer eiendomsendringer mer i det skjulte gjennom andre driftsformer, fordi et stivbeint regelverk og byråkrati hindrer at eiendomsforholdene bidrar positivt til de strukturendringene som må komme i landbruket. Det er det som er de reelle problemer i debatten om

produksjonstilskudd og statistikk. Det er komplisert, og vi må ikke forenkle den debatten.

Ingen kan se i glasskula hva som kommer. Men denne vinteren blir problematisk. Hvis ikke en endring skjer raskt, vil revidert budsjett være et kjærkomment tidspunkt for Regjeringen for å gjøre endringer. Da håper jeg man tar frem vår vaskeseddel og vårt forslag til dette budsjettet og ser på om ikke det kan ha noe for seg. Dette er forslag som antagelig ikke vil bli vedtatt av stortingsflertallet denne gang – et stortingsflertall som bare har fått tildelt noen millimeter av handlingsrom for hva man kan være fleksibel på. Som presidenten da forstår, tar jeg likevel optimistisk opp forslaget til Høyre.

Presidenten: Representanten Svein Flåtten har tatt opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Else-May Botten (A) [10:55:23]: I motsetning til Bondevik II-regjeringen har den rød-grønne regjeringen stått for kontinuitet og stabilitet i bevilgningene til nettolønnsordningen. Både i forrige og i inneværende stortingsperiode representerer Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre usikkerhet og foreslår formidable kutt i denne ordningen. Når representanten Flåtten viser til Høyres alternative budsjett, er det fristende å spørre etter argumentasjonen for at Høyre foreslår å redusere nettolønnsordningen med hele 610 mill. kr. Hvilke konsekvenser ser Høyre at deres forslag vil få knyttet til rekruttering av norske sjøfolk og maritim kompetanse, og hvorfor har dette kommet øverst på Høyres kuttliste?

Svein Flåtten (H) [10:56:05]: Hva som er øverst og nederst på kuttlisten, fremgår neppe av vårt budsjett, men jeg skal gjerne si hva som vil være konsekvensene.

Konsekvensene vil være at fiskeflåten får mulighet til å rekruttere folk på en helt annen måte. Nå har de ingen nettolønnsordning. De konkurrerer med offshore – med andre som har det. Det er faktisk slik at fiskeflåten ikke tør å gå inn i havner hvor mannskapet kanskje kan bli flyttet over, kanskje kan bli kontaktet. Så vil det også få som konsekvens at folk som driver serveringsbedrifter, f.eks. på kaia i Sandefjord, der jeg er fra – hvor fergene, flytende kiosker mellom Norge og Sverige, har en nettolønnsordning – vil slippe å måtte øke sine lønninger for i det hele tatt å kunne få hotell- og serveringspersonale til sine landbaserte virksomheter. Det vil være konsekvensen.

Irene Lange Nordahl (Sp) [10:57:21]: Høyre skal ha ros for at de ønsker en landbruksnæring over hele landet, og for at de mener at landbruket er viktig for bosetting og kulturlandskap i Norge, og at landbruket bidrar til annen næringsvirksomhet. Mitt spørsmål til Flåtten er derfor: Hvordan vil Høyre i praksis målrette tiltakene for å ivareta dette – etter å ha fjernet 36 000 kr pr. årsverk før man setter tiltakene i verk?

Svein Flåtten (H) [10:57:48]: Hvis man ser våre kutt på landbruket i sammenheng med alle de forslag som vi

kommer med om å endre strukturene, vil man se at dette regnestykket på noe sikt vil gå opp.

Jeg synes det er ganske interessant at akkurat i denne budsjettdebatt-tiden kommer diskusjonen om antall bønder og statistikk opp, som jeg nettopp snakket om. Det er en mye mer grunnleggende statistikk enn det at noen utnytter ordninger eller tilpasser seg ordninger. Det er en grunnleggende statistikk om i hvilken retning norsk landbruk er i ferd med å gå – uten at vi vet hva som skjer. Derfor – igjen: Hvis man følger våre forslag, som vi har fremmet i flere budsjett, om endringer i bo- og driveplikt og forskjellige strukturer, vil man se at dette vil gå opp.

Ingrid Heggø (A) [10:59:09]: Eg har lyst til å utfordra litt meir på det som går på landbruk. I deira alternative budsjett for 2010 kjem begge høgrepartia – både Høgre og Framstegspartiet – nok ein gong med sine nyslipte og kvasse ljàar for å ta knekken på landbruket. I kjent stil tenkjer dei «nytt». Og Høgre kuttar til beinet, mens Framstegspartiet tek vel heile beinet, må ein seia, med omsyn til jordbruksoverføringane – når ein stryper med høvesvis 2 milliardar kr og 7,5 milliardar kr. Er det landbruket og bygdene som skal blø, slik at det friske blodet skal gå til skattelette til dei som har meir enn nok frå før? Det er midlar som ein faktisk trekkjer frå inngåtte avtalar.

Korleis stiller representanten Flåtten seg til inngåtte avtalar? Og ser representanten Flåtten verdien av levande bygder, kulturlandskapspleie og konsekvensane for reiselivsnæringa når ein får såpass store reduksjonar i jordbruksoverføringane?

Svein Flåtten (H) [11:00:15]: Nå bar spørsmålet kanskje mer preg av malende demagogi om hvordan det vil gå med det norske landbruket hvis våre forslag blir gjennomført, men jeg skal likevel svare.

Vi ønsker et landbruk over hele landet, men vi ønsker et landbruk som fungerer mer på markedsmessige vilkår. Det tror vi faktisk er mulig, og jeg kommer tilbake til disse grunnleggende debattene om den utviklingen vi har i landet basert på statistikken og hvor man ser det skjer endringer som ikke politikken holder følge med.

Når det gjelder spørsmålet om hva man gjør med de inngåtte avtalene, er det klart at Høyre vil respektere inngåtte avtaler, men jeg er helt overbevist om at hvis man – som svar på et tidligere spørsmål her – gjennomfører de forslagene som vi har oppe om strukturendringer i norsk landbruk, er jeg helt sikker på at dette vil fungere helt utmerket – og landbruket vil fortsatt være der over hele landet.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed over.

Alf Egil Holmelid (SV) [11:01:50]: Nasjonalt og globalt står vi overfor tre store utfordringer: miljøkrise, matkrise og finanskrisa. Alle desse utfordringane er sentrale element i næringspolitikken og i arbeidet til næringskomiteen.

Lat oss ta finanskrisa: Rundt tusenårsskiftet hadde høgresida vind i segla med sin liberalistiske økonomis-

ke politikk. Spekulasjonsøkonomien og bonusordningane eksploderte, og finansøkonomien mista kontakten med realøkonomien. Det førte til ei dramatisk finanskrisa, som etter kvart også ramma realøkonomien, og som vanleg er det vanlege folk som må bere dei største byrdene av feilslått høgrepolitikk. Finanskrisa er prisen vi må betale for ukontrollert liberalisering, som føregåande talar var ein så sterk advokat for. Konservative statsleiarar som tidlegare har hatt aversjon mot statleg styring, har det siste året snudd heilt om og satsa på statlege tiltak. Men den borgarlege regjeringa i Sverige valde å satse på skattelette framfor offentleg forbruk. Ser ein på den store arbeidsløysa i Sverige, kan ein trygt seie at det var feilslått. Målretta auke av det offentlege forbruket, slik vi har satsa på i Noreg, er eit langt meir effektivt og treffsikkert verkemiddel i næringspolitikken.

Den raud-grøne regjeringa har hatt suksess med si krisehandtering. Vi har komme igjennom første fase med mindre arbeidsløysa enn andre land i Europa. Regjeringa var raskt ute med treffsikre stimuleringsiltak. Eg vil spesielt nemne Garanti-instituttet for eksportkreditt, GIEK. I løpet av nokre få dagar fekk Regjeringa på plass auka rammer for GIEK. Det redda bedrifter og arbeidsplassar bl.a. i mitt fylke. Bedrifter i Vest-Agder har no ei eksponering i GIEK for over 10 milliardar kr. Utan denne ordninga ville vi ha mista mange arbeidsplassar og mange bedrifter i mitt heimfylke. Men faren er ikkje over. Leverandørindustrien og verftsindustrien er nok den bransjen som i dag merkar finanskrisa sterkast. Derfor er det gledeleg at Regjeringa foreslår å vidareføre garantiramma på 110 milliardar kr også i 2010. Regjeringa vil følgje utviklinga nøye og bruke denne og andre støtteordningar på ein fleksibel måte i samarbeid med næringa.

Den andre utfordringa vi står overfor, er klimakrisa. FNs klimapanel har dokumentert at vi må gjere drastiske endringar om vi skal klare å avgrense temperaturauken til 2 grader. Mange er redde for at nye miljøkrav vil vere ein trussel mot næringslivet. Men det motsette er tilfelle dersom vi handlar riktig og i god tid.

Klima- og miljøkrav skaper ein stor og veksande marknad for miljøteknologi og meir effektive prosessar. Vi har mange eksempel på det i mitt fylke. Vi kan nemne Elkem Solar, Metallkraft, Vestas, Saint Gobain og Agder Energi. Ja, til og med leverandørindustrien, som National Oilwell og Aker Solutions, er med på utvikling av miljøteknologi, f.eks. havvindmøller. Det internasjonale energibyrået, IEA, har nyleg lagt fram ein rapport som viser ein sterk vekst i marknaden for miljøteknologi.

Noreg har høg industriell kompetanse med kompetente medarbeidarar på alle nivå. Dette er ein ypparleg føresetnad for å satse på energieffektivisering og miljøteknologi, i tråd med energibyrået si anbefaling. SV er glad for at Regjeringa satsar på miljøteknologi gjennom eit nytt fond på 140 mill. kr. Men det er berre ein del av innsatsen på dette området. Gjennom Enova, Innovasjon Norge og Nord-Invest blir det også satsa på miljøteknologi.

I Soria Moria II har vi sagt at Regjeringa vil gjennomgå heile verkemiddelapparatet for å sjå korleis vi kan stimulere til sterkare satsing på miljøteknologi. SV vil opp-

fordre næringslivet til å delta aktivt i denne prosessen og ta sin del av ansvaret for å få til ei omstilling før det er for seint. Vi vil snu utfordringane til suksess for næringslivet ved å satse på fornybar energi og miljøteknologi. Men vi har eit problem: På grunn av ei einseitig satsing på olje-relatert næringsutvikling kan vi risikere å bli forbigått av andre nasjonar i kampen om miljømarknaden. Vi skal også vere klare over at dei store omstillingane vi står overfor, er krevjande. Det er viktig å få til eit omfattande samarbeid mellom staten og næringslivet. Vi snakkar om store investeringar, og vi snakkar om marknader som i stor grad er regulerte av det offentlege.

Landbrukspolitikken er også sterkt kopla til klimapolitikken. Vi har no til behandling ei melding om landbruk og klima. Her får vi dokumentert at landbrukspolitikken er klimapolitikk og miljøpolitikk i vid forstand. Vi ser at god skogsdrift er god klimapolitikk, og at effektiv utnytting av biobrensel og andregenerasjons biodrivstoff både er god næringspolitikk og god klimapolitikk. Bevaring av matjord og utnytting av beiteressursar er viktig for klimaet og for mattryggleiken. Bruk av beite og innanlands förproduksjon reduserer behovet for import av för som kan brukast til mat. Redusert bruk av mat til för vil betre matvaresituasjonen i verda. Det er positivt at Regjeringa no arbeider for å kople mattryggleik til klimaforhandlingane.

Landbruket er limet i mange lokalsamfunn kring om i Noreg. Utan eit levande jordbruk vil livsgrunnlaget og lange tradisjonar gå tapt i mange lokalsamfunn. Dermed vil vi også rive grunnlaget vekk under andre distriktsnæringer. Svekking av landbruket i distrikta vil ikkje minst gå ut over reiselivsnæringa.

Framstegspartiet og Høgre har fremma eit budsjett som vil svekke inntektsgrunnlaget for bøndene, ikkje minst i distrikta. Det fører ikkje berre til at vi kan miste arbeidsplassar i jordbruket i ei tid då vi kan frykte arbeidsløyse, men det riv også grunnlaget vekk under andre distriktsnæringer som desse partia ønskjer å støtte. Noreg har klart å bevare eit differensiert landbruk og har teke vare på distriktslandbruket i langt større grad enn f.eks. Sverige. Ein av grunnane til dette er samarbeidet mellom staten og landbruksorganisasjonane, forankra i landbruksforhandlingane. Forslaga frå Framstegspartiet og Høgre utfordrar dette samarbeidet og vil vere til stor skade for Distrikts-Noreg. Stortinget vil få god anledning til å diskutere dei langsiktige linjene i landbrukspolitikken når vi får landbruksmeldinga til behandling i løpet av eitt års tid, eller kanskje noko meir.

Fiskerinæringa er ei viktig næring for kysten og for Distrikts-Noreg. Dei viltlevande marine ressursane og det tilhøyrande genetiske materialet er felleskapet sin eigedom. Regjeringa vil leggje vekt på å sikre berekraftig ressursforvaltning, slik at vi kan hauste av havet og skape trygge arbeidsplassar og levedyktige kystsamfunn. Med god fiskeforvaltning tek vi også ansvaret for den globale matsituasjonen.

Situasjonen i norsk fiskerinæring varierer. Store delar av norsk fiskerinæring går godt, men delar av den tradisjonelle fiskerinæringa slit. Dette gjeld hovudsakleg dei som driv med tørrfisk og saltfisk i Nord-Noreg. Saltfisk- og

tørrfiskindustrien i Lofoten, Vesterålen og delar av Troms er hardt ramma. Situasjonen er bekymringsfull fordi han trugar strukturen i fiskeriindustrien. Det kan føre til uønskt sentralisering og avfolking av kystsamfunn. SV er opptekte av å sikre sysselsetjing og busetjing langs kysten og ta vare på lokalt basert fiskeindustri. Derfor er vi glade for at Regjeringa har lagt fram ei pakke på 250 mill. kr for å hjelpe denne delen av næringa. Regjeringa vil følgje nøye med på utviklinga og eventuelt komme tilbake til henne.

Vi har nyleg hatt ei sak her i salen der vi har diskutert internasjonale avtalar for å sikre berekraftig forvaltning av fiskeressursane. Vi er glade for at Regjeringa gjer ein stor innsats for å få til rettferdige og berekraftige avtalar med land som vi deler ressursgrunnlag med. SV ser med uro på at EU bryt forhandlingane og på denne måten set ressursgrunnlaget i fare.

SV er også bekymra for lakselusproblematikken som kan føre til økonomiske og økologiske problem for oppdrettsnæringa. Noreg har eit stort ansvar for å ta vare på dei ville laksestammene, samtidig som vi må ta vare på ei viktig distriktsnæring. Vi er glade for at fiskeriministeren har utsett den planlagde auken i tillaten biomasse. Vi forventar at næringa tek kraftfulle grep for å få kontroll med lakselusa og skape ei miljømessig berekraftig næring. Vi vil følgje utviklinga nøye, og vi er glade for at det er sett av 15 mill. kr til forskning og overvaking av situasjonen.

Framtida vil dømme oss om vi ikkje klarer å føre ein berekraftig næringspolitikk – ein næringspolitikk som bidreg til å løyse klimautfordringane og matvaresituasjonen, samtidig som vi skaper framtidretta og trygge arbeidsplassar. Vi er på full fart inn i ein situasjon der næringspolitikk er klimapolitikk, og klimapolitikk er næringspolitikk. Soria Mora II peikar på at vi skal bli ein leiande nasjon innan miljøteknologi. Vi kan ikkje lenger satse berre på olje. Vi må gripe også den nye marknaden før det er for seint.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:11:24]: Det er alltid interessant å høre på SVs lovprising av egen politikk, det motsatte av høyresidens politikk. En var litt inne på landbrukspolitikken. Jeg vil bare minne representanten på at i 1989 var det 99 000 gardsbedrifter i Norge. I dag, altså 20 år etterpå, er det 46 000, og kanskje ikke det engang. Man kan jo da spørre om den politikk som har blitt ført, er riktig.

Men det viktigste jeg ville spørre representanten fra SV om, gjelder rovdyrpolitikk. SV priser landbrukspolitikken sin, men samtidig har de hatt en rovdyrpolitikk som sier at man skal bevare alle de fire store rovdyra våre. For eksempel kan man i Nationen 25. november i år lese:

«2 324 bønder har søkt om rovdyrerstatning.»

Om f.eks. Hedmark står det:

«I Hedmark har antallet dyr innmeldt som tapt til ulv økt med over 300 prosent siden i fjor.»

Er ikke dette noe som uroer representanten? Hvordan klarer en å få rovdyrpolitikk og landbrukspolitikken på dette området til å gå sammen?

14. des. – 1) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2010, kapitler under Nærings- og handelsdept., Fiskeri- og kystdept., 1202 Landbruks- og matdept. og enkelte kapitler under Fornyings-, administrasjons- og kirkedept. 2) Endringer i 2009 statsbudsjettet for 2009 under Nærings- og handelsdept. 3) Endringer i statsbudsjettet for 2009 under Landbruks- og matdept.

Alf Egil Holmelid (SV) [11:12:27]: Eg vil først svare på det første spørsmålet. Til det er det berre det å seie at Noreg har klart å ta vare på landbruket og ikkje minst distriktslandbruket langt betre enn dei landa det er naturleg å samanlikne med. Ein kan samanlikne med Sverige. Viss ein har køyrt gjennom Midt-Sverige og Nord-Sverige, vil ein sjå at den politikken som der er ført, har skapt ein mykje større sentralisering og mykje meir utstøying frå landbruket enn det den norske landbrukspolitikken har.

Ein kan seie at mykje av det som skjer av utstøying frå landbruket i dag, skjer ut frå dei marknadsmekanismene som Framstegspartiet hyllar, og ikkje ut frå den landbrukspolitikken som vi fører, som prøver å stoppe Framstegspartiet sin politikk.

Når det gjeld rovdyrpolitikken, står det om den i Soria Moria. Representanten skal få vere med og diskutere den, så eg reknar med han gler seg til det.

Frank Bakke Jensen (H) [11:13:25]: Når det gjelder SVs politikk, har jeg bestandig fått det inntrykket at man har ett overordnet mål – det er at alle nordmenn skal bo i blokk, jobbe i det offentlige og ta trikken på jobb. Da trenger man verken fiskeri- eller landbrukspolitikk.

Litt av problemet nasjonen står overfor nå, er at vi driver og todeler økonomien vår. Vi får en kraftig vekst i offentlige utgifter, noe som fører til press på kronen og økt rente. Det gjør at den konkurranseutsatte næringen, som det er veldig mye av i distriktene, vil slite med å få levelige vilkår.

Spørsmålet mitt til representanten Holmelid blir: Kan han forklare meg hvordan de økte offentlige utgiftene som SV gjerne vil ha – med økte renter og en mye, mye sterkere krone – kan kombineres med den fantastiske veksten i konkurranseutsatt næring som representanten her prediker?

Alf Egil Holmelid (SV) [11:14:20]: No har eg jobba i det private næringsliv i mesteparten av mitt liv, også ute i distrikta. Der har eg sett at i dagens harde konkurranse-situasjon – og spesielt når ein skal omstille frå den tradisjonelle bulkproduksjonen, som mykje av distriktsnæringane har drive med, og over på meir avansert produksjon og på ein mykje meir krevjande miljømarknad – er ein veldig avhengig av eit tett samarbeid med offentleg sektor som kan satse på forskning innanfor fornybar energi, som satsar på forskingssenter for miljøvennleg energi, og som også brukar stimuleringstiltak nettopp for å få tryggleik i langsiktige marknader og ikkje i dei marknadene som ein uansett vil falle ut av.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [11:15:10]: Jeg har lyst til å få en kommentar fra Holmelid om statlig eierskap, for vi mener at det er skapt et mønster med lite forutsigbare og tilfeldige handlinger som svekker staten som eier, og vi har eksempler på det. I eierskapsmeldingen blir dette synliggjort ved at staten som eier skal ha både et etisk ansvar, et samfunnsansvar og ikke minst et miljøansvar.

Mener representanten Holmelid at dette, gjennom Regjeringens eierskap i Statoil, blir ivaretatt i de investerings-

gene som ble gjort i det klimafiendtlige oljesandprosjektet i Canada?

Alf Egil Holmelid (SV) [11:15:52]: Når ein skal ha ein eigarskapspolitikk, er det viktig å ha ein eigarskapspolitikk som er prinsipiell, og som ikkje går inn på enkeltsaker. Det er vanskeleg å tenkje seg at ein skal ha ein eigarskapspolitikk, anten det er ei offentleg ått eller privat ått bedrift, der eigarane går inn på enkeltsaker i detalj. Men det eg ser som ei absolutt utfordring for eigarskap i offentleg sektor, er å vere så tydeleg i sine generelle formuleringar at dei uheldige prosjekta ikkje kjem opp.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Irene Lange Nordahl (Sp) [11:16:51]: Senterpartiet er opptatt av å føre en næringspolitikk som legger til rette for et nyskapende, kunnskapsbasert og miljøvennlig næringsliv. Strategiske nasjonale satsinger skal bidra til å gjøre Norge til et miljøpolitisk foregangsland og skape arbeidsplasser og sikre bosetting i hele landet.

Statsbudsjettet for 2010 er det største noensinne når det gjelder forskning, noe som er spesielt viktig i en tid som fremdeles er preget av finanskrisen og usikkerhet i mange bedrifter. Investering i forskning og innovasjon er helt avgjørende for å sikre den framtidige konkurranseevnen i norsk næringsliv.

Regjeringen har også en historisk satsing på samferdsel, som er et svært viktig område for næringslivet. Til samferdsel er det i 2010 foreslått 27 milliarder kr, en vekst på hele 21 pst. sammenliknet med 2009. Regjeringen legger også vekt på å følge opp nordområdestrategien «Nye byggesteiner i nord», og vil vektlegge næringsutvikling på land i den videre oppfølgingen.

Senterpartiet er tilfreds med at det gjennom statsbudsjettet innføres en ny garantiordning for langsiktige ordninger for kraftkrevende industri med en ramme på 20 milliarder kr. Dette er viktig for den videre satsingen innenfor industrien.

Senterpartiet er også tilfreds med styrkingen av Enova, som i 2010 får 1,8 milliarder kr. Tildelingene fra Enova har stor betydning, og jeg vil trekke fram tildelingen på 175 mill. kr til Finnfjord AS og deres store miljøprosjekt som et slikt eksempel. Visjonen er at dette skal bli verdens første CO₂-frie smelteverk. Næringskomiteen skal på besøk til denne bedriften nå i januar.

Jeg vil også vise til at landbruket spiller en viktig rolle for bosetting og sysselsetting i store deler av landet. Norsk landbruks viktigste rolle er å produsere trygg og ren mat for egen befolkning, og fare for matkrise og klimakrise i verden understreker viktigheten av norsk matproduksjon.

Jeg vil også vise til at for Regjeringen er målet å opprettholde et levende og mangfoldig landbruk over hele landet, som gir attraktive arbeidsplasser og sikrer rekruttering. For å oppnå dette ser Senterpartiet det som svært viktig å videreutvikle inntekts- og velferdspolitikken i landbruket.

Jeg vil også vise til en rekke satsinger innenfor lokal mat som vi har fått den siste tiden. I den sammenheng vil

jeg trekke fram bedriften Tromspotet, som i forrige uke lanserte sin satsing på Gulløye og Midnattsolpotet over hele det norske markedet. Dette viser at satsing på landbruket i høyeste grad kan bidra til næringsutvikling og innovasjon.

Norge har unike reiselivstilbud, og Senterpartiet er opptatt av at reiselivet må gis mulighet til å utløse sitt potensial. Senterpartiet er tilfreds med at Regjeringen fortsetter satsingen på reiseliv, og denne næringen må ses i sammenheng med landbruk, kultur, fiskeri og samferdsel.

Vi er også fornøyd med at 15 mill. kr av denne satsingen skal gå til markedsføring av nordnorsk reiseliv. Et nytt reiselivsselskap er nå etablert, og vi i Senterpartiet har store forventninger til en felles profilering av Nord-Norge i utlandet gjennom dette selskapet.

Senterpartiet er tilfreds med at Regjeringen har som mål å være verdens fremste sjømatnasjon. Dette innebærer videre satsing på havbruk og satsing på fiskerinæringen. Senterpartiet er særlig opptatt av å følge situasjonen i torskefiskeriene nøye og å vurdere behov for ytterligere tiltak for denne næringen. Dette er viktige næringer som bidrar til aktivitet, sysselsetting og bosetting langs hele kysten.

Senterpartiet er også bekymret for utviklingen i verfts-næringen, og vi vil følge situasjonen nøye i tiden framover og vurdere behovet for tiltak overfor denne næringen utover i 2010. Det er viktig å følge nøye med på hva som skjer her, både i forhold til svikt i ordretilgangen og hvilke konsekvenser dette får for næringslivet for øvrig rundt disse næringene.

Senterpartiet er også tilfreds med satsingen på romvirksomhet. Jeg hadde gleden av å delta på et møte med Norsk Romsenter i forrige uke, der dette ble presentert. I samarbeid med andre land er det foretatt store investeringer i infrastruktur på Andøya, i Tromsø og på Svalbard. Satsing på romvirksomhet gir betydelige industrielle ringvirkninger og bidrar til sysselsetting og verdiskaping over hele landet. Jeg kan også nevne at satsing på romvirksomhet er viktig for overvåkning av miljøet. Det er ikke minst viktig med hensyn til de store omveltningene som vi ser i nord, og for å følge nøye med på hva som skjer med isforandringen.

Senterpartiet er tilfreds med at Regjeringen i statsbudsjettet for 2010 satser offensivt og legger til rette for næringsutvikling i hele landet.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Torgeir Trældal (FrP) [11:21:50]: Resultatet av mer enn 70 år med en gjennomregulert landbruksnæring beviser at politikken har vært mislykket fordi den ikke har nådd målene knyttet til bosetting, sysselsetting og inntektsnivå. Videre har også jordbrukspolitikken medført en betydelig kostnad i form av offentlige utgifter, høye priser på matvarer og innskrenkning av næringsfrihet for bøndene. Alle begrensninger og hindringer som er satt gjennom konsekvensberegninger, administrative priser, produksjonskvo-ter og selektive støtteordninger, har vært ødeleggende for primærproduzentene. Skal man utvikle en konkurranse-

dyktig og robust norsk landbruksproduksjon, må det skje med en omlegging der deregulering, avbyråkratisering og konkurranse settes i høysetet.

Mitt spørsmål til representanten blir da: Når skal Senterpartiet begynne å ta bøndene på alvor ved å innføre full produksjonsfrihet med styrket eiendomsrett?

Irene Lange Nordahl (Sp) [11:22:48]: La meg først slå fast at Senterpartiet er opptatt av landbruket som viktig for både bosetting og sysselsetting. Det samme er også Regjeringen. Vi er opptatt av en landbruksnæring som gir attraktive arbeidsplasser og sikrer rekruttering, i motsetning til Fremskrittspartiet som vil redusere jordbruksavtalen med 7,5 milliarder kr i 2010. Det tilsvarer 129 000 kr pr. årsverk i 2010. Det vil bli en katastrofe for landbruket, en konkursbølge for landbruket.

Senterpartiet tar landbruket på alvor. Vi er opptatt av å få gode ordninger og av å beholde de ordningene som er velfungerende, og vi er opptatt av å videreutvikle disse. Vi skal komme tilbake til en framtidig satsing på landbruket i den nye landbruksmeldingen som Stortinget skal få seg forelagt i 2011.

Svein Flåtten (H) [11:23:39]: Et av løftene fra den rød-grønne regjeringen som aldri ble innfridd, var løftet om rimeligere kraft for industrien. Nå fremhever representanten en garantiordning for kraftkjøp for industrien, en garantiordning som, så vidt jeg kan forstå, ikke er noe annet enn en mulighet til å kjøpe kraft på markedsmessige vilkår for de bedrifter som ikke har en soliditet som gjør at de er i stand til å skaffe seg disse avtalene. Er det Lange Nordahls oppfatning at det forslaget som ligger i budsjettet, og som er den omtalte garantiavtalen, er noe som gir industribedriftene rimeligere kraft?

Irene Lange Nordahl (Sp) [11:24:40]: Jeg vil takke for spørsmålet.

Jeg vil minne om at Flåtten skal få nærmere kjennskap til hvordan denne konsortiemodellen, altså avtalen om kraft for industrien, vil fungere, når vi skal besøke bedriften Finnfjord i januar. Der tar man tak i de mulighetene som finnes. Det samme gjør en rekke andre industribedrifter, som ser veldig positivt på det forslaget som nå ligger i statsbudsjett. Det ble feiret som en seier blant bedriftene i industrien da denne avtalen ble kjent tidligere i høst, og dette gir muligheter for bedriftene til virkelig å satse framover. Jeg må få lov til å si at Flåtten har grunn til å glede seg til det besøket vi skal ha i januar, og til virkelig å få sett hvordan industrien tar i bruk de mulighetene som Regjeringen nå gir.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [11:25:49]: Vi er enige om veldig mye i landbrukspolitikken og den landbrukspolitikken som Senterpartiet fører i den rød-grønne regjeringen. Her har vi veldig mye felles.

Ifølge Bondelaget er det slik at driftsbygningene i landbruket har større verdifall enn andre produksjonsbygg. De sier sågar at levetiden ifølge et driftsøkonomisk synspunkt er 100 år lengre enn for en vanlig bygning og 100 år lengre enn for tilsvarende bygg i Sverige. Er representanten

enig med Kristelig Folkeparti i at dette verdifallet er stort, og at vi bør øke avskrivningssatsen fra 4 til 6 pst. – at den bør heves?

Irene Lange Nordahl (Sp) [11:26:46]: Jeg vil også takke for spørsmålet fra Kristelig Folkeparti. Jeg er tilfreds med at Kristelig Folkeparti langt på vei deler oppfatningen om landbrukspolitikken med den rød-grønne regjeringen.

Det er mange områder som det er viktig å legge vekt på for landbruket. Dette med avskrivningssatser er et viktig område. Det er en rekke andre områder som også er viktige, og jeg forventer at vi får en god gjennomgang av alle sider av landbrukspolitikken i den nye landbruksmeldingen. Vi får rikelig anledning til å diskutere både dette temaet og mange andre temaer tilknyttet landbruket der.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [11:27:34]: Verdiskapingen er grunnlaget for velferden vår. Kristelig Folkeparti mener at næringslivet må bygges nedenfra, og at politikernes viktigste rolle er å legge til rette for gode og forutsigbare rammevilkår for verdiskapingen. På denne måten kan næringslivet gi trygge arbeidsplasser og overskudd til fordeling til viktige fellesskapssteder.

Kristelig Folkeparti ønsker derfor et skattesystem som ikke ødelegger for entreprenørskap, for innovasjon og vekst i næringslivet. Vi trenger et velfungerende arbeidsmarked som balanserer hensynet til fleksibilitet i næringslivet og sentrale rettigheter for arbeidstakerne.

Det er nødvendig med konkurranse i næringslivet for å få en god utnyttelse av ressursene i samfunnet og for å unngå at monopolmakt blir samlet på få hender. Ikke minst er vi avhengige av å ha en kunnskapsbasert skole og best mulig høyere utdanning og forskning for å ta vare på vår viktigste ressurs, nemlig mennesket.

Kristelig Folkeparti mener at Regjeringens forslag til statsbudsjett ikke tar nok høyde for at deler av næringslivet fortsatt sliter i kjølvannet av finanskrisen. Kristelig Folkeparti øker derfor avskrivningssatsene for maskiner fra 20 til 25 pst. og halverer arbeidsgiveravgiften for lærlinger.

Kristelig Folkeparti er også av den oppfatning at Regjeringens forslag ikke gir den nødvendige styrkingen av den langsiktige vekstevnen i norsk økonomi som vi trenger for å finansiere framtidig velferd. Kristelig Folkeparti foreslår derfor å fjerne arveavgiften ved generasjonsskifte i familiebedriftene fordi vi vet at gode eierskifter trykker arbeidsplasser og verdiskaping.

Vi styrker SkatteFUNN-ordningen for å stimulere bedriftenes forskning, og vi øker bevilgningene til riksvei og jernbane med til sammen 300 mill. kr.

Vi styrker oppfølgingsarbeidet av sykefraværet. Vi øker frikortgrensen av skattefradraget for personer i alderen 62–67 år som er i full jobb, og gir selvstendig næringsdrivende rett til sykepenge og til omsorgspenge og pleiepenge ved graviditet og fødsel. Vi har også en tiltakspakke mot svart økonomi. Vi øker bevilgningene utover Regjeringens forslag til Ungt Entreprenørskap, Konkurransetilsynet og Klagenemnda for offentlige anskaffelser.

Kristelig Folkeparti foreslår også en betydelig økt bevilgning til etableringsordningene under Innovasjon Norge for å stimulere til gründervirksomhet, økt bevilgning til Innovasjon Møbel og til forsknings- og utviklingskontrakter.

Kristelig Folkeparti prioriterer utvikling av ny miljøteknologi, særlig rettet mot maritim industri. Vi mener det er viktig å stimulere verfts- og offshoreleverandørindustrien, som nå er inne i en krevende tid. Vi foreslår derfor en samlet satsing på miljøteknologiprojekter under Innovasjon Norge på 380 mill. kr utover Regjeringens forslag. Dette omfatter 200 mill. kr til å etablere et nytt program for forskning og utvikling av nye løsninger for fornybar energi, bl.a. havvindmøller, rettet mot verfts- og offshoreleverandørindustrien. Et slikt program vil både kunne bidra til å sikre verftene oppdrag i en tid med svak ordreinngang og utnytte norsk spisskompetanse innenfor forskning og utvikling av offshore vindkraft og andre fornybare energiløsninger.

Vi foreslår også 100 mill. kr til utvikling av mer moderne og bærekraftige nærskipfartsflåte samt investeringer i klimavennlige gassferger, også dette med sikte på å sikre ordrer til verkstedindustrien i en svært vanskelig tid.

Vi er litt skuffet over at regjeringspartiene ikke vil støtte disse forslagene. Regjeringspartiene ber Regjeringen i næringskomiteens budsjettinnstilling, som behandles i dag, om å iverksette tiltak dersom det er «nødvendig». Det synes jeg er litt passivt, for regjeringspartiene må jo også se at vi er i en akutt krise når det gjelder akkurat den industrien som jeg nå har brukt litt tid på på slutten av mitt innlegg. Derfor håper jeg at det vil komme tiltak ganske snart. Det er veldig synd at regjeringspartiene og andre partier ikke vil være med og støtte Kristelig Folkepartis forslag, som jeg nå fremmer.

Presidenten: Representanten Rigmor Andersen Eide har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det åpnes for replikkordskifte.

Arne L. Haugen (A) [11:32:48]: Et kort spørsmål: Er Kristelig Folkeparti, som ligger så nær Regjeringen i landbrukspolitikken, komfortabel med å være i opposisjon sammen med Fremskrittspartiet og Høyre, som til de grader distanserer seg fra dagens landbrukspolitik?

Rigmor Andersen Eide (KrF) [11:33:09]: Kristelig Folkeparti kjører sitt eget opplegg. Vi har vår egen politikk, og vi ligger i sentrum av norsk politikk.

Når det gjelder vår politikktutforming, spiller det i grunnen ingen rolle hva verken Fremskrittspartiet eller Høyre mener. Vi har vår politikk. At den er mer sammenfallende med den rød-grønne regjeringens, er jo positivt.

Alf Egil Holmelid (SV) [11:33:45]: Eg vil følge opp det førre spørsmålet.

No ser vi at Kristelig Folkeparti har ein landbrukspolitik – og for så vidt også på mange andre måtar ein næringspolitikk – som er forbausande lik Regjeringas, og vi ser at vi har to høgreparti som vil rasere landbrukspoli-

tikken på litt ulike måtar. Så har vi då eit parti, Kristelig Folkeparti, som i valkampen lovte at dei skulle skaffe ei borgarleg regjering dersom det blei borgarleg fleirtal. Kan representanten vere så snill å fortelje meg kva for landbrukspolitikk den regjeringa skulle føre?

Rigmor Andersen Eide (KrF) [11:34:23]: For det første er jeg ikke enig med representanten fra SV i at Høyre og Fremskrittspartiet raserer norsk landbrukspolitikk. Den eventuelle raseringen må de svare på selv.

Når det gjelder borgerlig samarbeid eller ikke, ønsker i hvert fall Kristelig Folkeparti i et sentrum-høyrealternativ å kjempe for vår landbrukspolitikk. Det har vi fått igjennom i Bondevik I-regjeringen, det fikk vi igjennom i Bondevik II, og den politikken følger faktisk den rød-grønne regjeringen også nå opp, i Soria Moria og i sin politikk.

Lillian Hansen (A) [11:35:14]: Man kan vel trygt si at i den siste tiden har det vært fokusert på bevaring av villaksen og på problemer knyttet til rømming av fisk og lakselus.

Kristelig Folkeparti er i en merknad svært opptatt av luseproblematikken, men da er det merkelig og helt uforståelig at partiet ikke ble med på merknaden der det ble påpekt at man ser «gode eksempler på at næringa tar dette på alvor», og at både «spesialfôr, leppefisk, nye vaksiner og avl» er metoder som man ser på, og som «gir grunn til optimisme». Hvorfor er ikke Kristelig Folkeparti med på denne merknaden? Tror man ikke på næringen og på disse metodene?

Rigmor Andersen Eide (KrF) [11:35:59]: Siden Kristelig Folkeparti ikke var med på den merknaden, hadde vi nok sikkert en annen merknad, der vi selv ga uttrykk for at vi tar næringen på alvor. Det var vel noen positive vendinger fra regjeringspartienes side som gjorde at vi ikke kunne være med på den merknaden, for vi tar de problemstillingene på alvor.

Jeg synes det er veldig positivt både det som skjer med leppefisk og de nye metodene som en nå har funnet kan være med og rense fisken. Ikke minst et prosjekt på Nordmøre der man bruker saltvann og sluser fisken igjennom, er veldig spennende. Så dette vil Kristelig Folkeparti selvfølgelig støtte opp om.

Presidenten: Replikskiftet er omme.

Borghild Tenden (V) [11:37:02]: For å skape og sikre arbeidsplasser er det avgjørende med generelt gode rammevilkår for alle deler av næringslivet, kombinert med en målrettet innsats for å sikre underveksten av ufødte bedrifter generelt og utvikling av flere og bedre kunnskapsbedrifter spesielt. Det offentlige virkemiddelapparatet må i sterkere grad stimulere til omstilling og nyskaping fremfor tradisjonell næringsvirksomhet og bevaring. Næringslivet er avhengig av fornying og nyskaping for å være konkurransedyktig og for å kunne møte fremtidens utfordringer.

Venstre vil slippe kreativiteten og skaperkraften løs. Derfor satser vi målbevisst og målrettet på dem Regjeringen og regjeringspartiene helt har glemt: på gründere og entreprenører. Derfor foreslår vi mindre regelverk og regulering. Derfor foreslår vi økt satsing på entreprenørskap i videregående skole og å styrke samarbeidet mellom næringsliv og skole.

Forskning viser at 20 pst. av dem som har vært med i en ungdomsbedrift, senere starter sin egen virksomhet. Det er derfor viktig å sikre risikovillig kapital gjennom det offentlige virkemiddelapparatet og gjennom skattestimulans for private investorer. Nettopp derfor er en kraftig satsing på forbedring av rammevilkårene for norsk næringsliv generelt og småbedriftene spesielt hovedprioriteringen i Venstres alternative statsbudsjett for 2010. Venstre satser spesielt på å forenkle ulike innrapporteringskrav.

Venstre satser spesielt på det nyskapende miljø- og klimavennlige næringslivet. Et viktig virkemiddel for vårt forslag er oppretting av et nytt statlig organ/investeringselskap, Klimatek, som har som formål å investere i klimateknologi, klimagründere og miljøvennlig omstilling av eksisterende næringsliv.

Venstre er fornøyd med at Regjeringen har adoptert et av de mange gode forslag fra Venstre, om å innføre en egen tilskuddsordning for å investere i pilotanlegg for utvikling av klima-, miljø- og energiløsninger. Dette ble bl.a. foreslått fra vår side i forbindelse med behandlingen av krisepakken tidligere i år. Regjeringspartiene foreslår å bevilge 140 mill. kr og øremerke det meste til utvikling av 2. generasjons biodrivstoff. Det er i og for seg prisverdig nok, men da blir det lite eller intet igjen til andre viktige pilotprosjekt. Venstre har derfor foreslått å bevilge 200 mill. kr til dette i 2010 slik at vi kan støtte utviklingen av mer enn biodrivstoff. Sammen med et investeringsselskap for klimateknologi vil en slik satsing være en meget målrettet og fornuftig bruk av offentlige stimuli i norsk næringsliv.

Venstre mener det offentlige bør konsentrere seg mer om innsatsen på generelle tiltak på områder der Norge ligger særlig dårlig an, som f.eks. reiseliv, næringsrettet forskning og kompetanseutvikling.

Venstre mener at en av hovedutfordringene i tiden fremover blir å ta vare på og gi små og mellomstore bedrifter mulighet til å utvikle seg og skape arbeidsplasser. Nå er tiden inne for å satse på de gode ideene som skal skape fremtidens arbeidsplasser, og ta vare på de bedriftene som gir lokalsamfunnene rundt om i landet gode vilkår.

Venstre foreslår derfor en rekke målrettede forslag i vårt alternative statsbudsjett for 2010 for å stimulere til flere nye bedrifter, flere arbeidsplasser, mer nyskaping og innovasjon. Dette skjer på nær sagt alle budsjettområder, og det handler f.eks. om bedre sosiale rettigheter for selvstendig næringsdrivende over arbeids- og sosialbudsjettet, det handler om en rekke skatte- og avgiftsforslag, og det handler om forskning og utdanning over kunnskapsbudsjettet.

Samlet innebærer Venstres forslag til alternativt statsbudsjett for 2010 en satsing på fremtidens næringsliv på over 3,5 milliarder kr i forhold til de rammene som Regjeringen har lagt. Det ville være en riktig og målrettet

14. des. – 1) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2010, kapitler under Nærings- og handelsdept., Fiskeri- og kystdept., 1206 Landbruks- og matdept. og enkelte kapitler under Fornyings-, administrasjons- og kirkedept. 2) Endringer i 2009 statsbudsjettet for 2009 under Nærings- og handelsdept. 3) Endringer i statsbudsjettet for 2009 under Landbruks- og matdept.

innsats for å styrke norsk næringsliv, for å legge opp til et mer miljøvennlig næringsliv og for å trygge velferden i fremtiden.

Avslutningsvis: Venstre varsler støtte til forslagene nr. 2–10, nr. 11 og 12, nr. 15–18 og nr. 38–40 i innstillingen.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Arne L. Haugen (A) [11:41:25]: Skogpolitikk: Jeg vil gjerne høre om Venstre har oppdatert sin skogpolitikk, slik at Venstre er enig med resten av partiene på Stortinget nå om å innlemme skogens CO₂-opptak i klimaregnskapet. Jeg ser det litt i sammenheng med at Venstre kutter i budsjettet når det gjelder stimuleringsiltak både med tanke på skogplanting og bygging av skogsveier.

Borghild Tenden (V) [11:42:05]: Nå er ikke jeg så heldig å sitte næringskomiteen, som er en meget spennende komité, men jeg er veldig opptatt av skogpolitikk og næringspolitikk generelt. Nå er det sånn at forslaget om granplanting er veldig omstridt. Vi har kuttet i skogsbilveier i distriktene, og vi har kuttet når det gjelder granplanting. Jeg vet også at et parti som sitter i regjering nå, synes det med granplanting er problematisk. Selv kommer jeg fra Vestlandet, og jeg og mange med meg synes på ingen måte at det har vært en stor suksess med all granplantingen, som har gått ut over det biologiske mangfoldet, bl.a. på Vestlandet.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:42:59]: Det hadde vært en fordel om partiet Venstre hadde gått inn i de faglige forhold når det gjelder granplanting. Jeg skal ikke si så mye om det, men det er nok slik at der hvor det er god mark, eller god bonitet, som det heter på fagspråket, bør det med fordel plantes for å få den beste voksteren, og dermed den beste innsamlingen av karbondioksid og det beste miljøregnskapet.

Men det var ikke det jeg ba om ordet for, det var Venstres generelle synspunkter på bedre rammebetingelser for næringslivet og vilkårene for de sjølstendig næringsdrivende. De sjølstendig næringsdrivende har i dag i forbindelse med sykdom ingen syketrygd de første 16 dagene og deretter bare 65 pst. Dette kan gjøres bedre på to måter, hvis man skal endre de 65 pst. opp til 90 pst.: enten ved å øke trygdeavgiften eller ved å øke bevilgningene over statsbudsjettet. Hva er Venstres valg i den saken?

Borghild Tenden (V) [11:44:08]: Først vil jeg si at jeg er helt sikker på at Lundteigen kan mye mer om skogplanting og landbrukspolitikk enn det jeg kan – enn så lenge, jeg leser meg opp! Så får vi ta den debatten om granskogplanting i forhold til SVs meninger og Senterpartiet og Arbeiderpartiet når den tid kommer.

Når det gjelder vårt alternative budsjett innenfor næring, ønsker vi å stimulere til omstilling og nyskaping. Vi er veldig opptatt av akkurat det som Lundteigen nevnte, sosiale rettigheter for næringslivet. Derfor har vi faktisk bevilget en del penger i vårt alternative budsjett nettopp

på den posten. Vi mener at man innenfor det private næringsliv skal ha de samme sosiale rettighetene som man har innenfor offentlig sektor.

Terje Aasland (A) [11:45:13]: Det var ikke mange lyspunkter i den etablerte politikken som ligger i statsbudsjettet, som representanten fra Venstre her så.

Jeg er litt forundret over Venstres holdning. Siden Venstre satt i regjering, fra Venstre gikk ut av regjering og fram til nå, er det skapt over 200 000 flere jobber i Norge – 200 000 flere jobber! Det må være et tegn på at i hvert fall den rød-grønne regjeringen leverer mer både når det gjelder forhold for og stimulering opp under gründere, men også det å kunne bevare og videreutvikle de etablerte næringskjedene vi har til å møte fremtiden på en langt mer aktiv måte enn da Venstre satt i regjering.

Så mitt spørsmål er: Er det faktisk slik at Venstre mener at hele næringspolitikken omtrent skal legges om?

Borghild Tenden (V) [11:46:10]: Nei, på ingen måte – ikke hele næringspolitikken skal legges om. Men det vil, er at de ufødte bedriftene skal være liv laga.

Jeg har god kontakt med potensielle gründere som ønsker å starte sin egen bedrift. De synes det er veldig skummelt å gjøre det akkurat i denne perioden, nettopp fordi man ikke har incentiver i Regjeringens politikk, slik som Venstre ser det.

Vi har f.eks. KapitalFUNN, «Business Angels», som kan være med i startfasen, og SkatteFUNN, som var Bondevik II-regjeringens glimrende ordning. Heldigvis har ikke denne regjeringen trappet den ned. Den er også veldig viktig for nye bedrifter. Økte avskrivningssatser, økt aksjerabatt og fjerning av arbeidsgiveravgiften – det er mange ting jeg kunne ramse opp, og som kunne gjort det enklere for de ufødte bedriftene og de bedriftene som Venstre ønsker å støtte.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed over.

Statsråd Trond Giske [11:47:35]: Verdiskapingen er grunnlaget for vår velferd og vår levestandard, og målet for Regjeringens næringspolitikk er at vi skal ha en effektiv, konkurransedyktig, langvarig og bærekraftig verdiskaping.

Det er nå vi må legge til rette for framtidens næringsliv og framtidens arbeidsplasser. Det å sørge for full sysselsetting, arbeid til alle, er denne regjeringens aller viktigste mål i den økonomiske politikken.

2009 har vært preget av finanskrisen, slik mange av de foregående talerne har vært inne på. Samtidig er det ganske klart at Norge har greid seg bedre enn de fleste andre land. Vi ser ut til å komme ut av finanskrisen med den laveste ledigheten i Europa, og sågar lavere enn det vi selv regnet med bare for noen få måneder siden.

En av grunnene til dette er den økonomiske politikken og de tiltakene som Regjeringen har stått ansvarlig for. Vi har bestått prøvene som finanskrisen har utsatt oss for, så langt. Samtidig er det viktig å skjønne at vi har store utfordringer også foran oss. Vi har derfor lagt fram

et offensivt budsjett for 2010 for å sikre vilkårene for norsk næringsliv og for å legge til rette for nyskaping og forskning.

Budsjettet for 2010 under Nærings- og handelsdepartementets område er på om lag 7,6 milliarder kr – en økning på 13,6 pst. fra saldert budsjett i 2009. Sentrale prioriteringer er innovasjon, entreprenørskap, næringsrettet forskning, miljøteknologi og kapitaltilgang.

Jeg vil trekke fram Innovasjon Norge som kanskje Næringsdepartementets viktigste aktør for å skape framtidrettede arbeidsplasser og for å styrke verdiskapingen i norsk næringsliv. I budsjettet er det avsatt over 1,5 milliarder kr, noe som representerer en økning på 28 pst. fra saldert budsjett i 2009. I tillegg er lånerammene til selskapet på et fortsatt høyt nivå, slik at Innovasjon Norge kan innvilge nye lån og dermed bidra til økt kapitaltilgang til bedrifter og entreprenører.

For å bedre rammevilkårene for entreprenørskap i Norge har Regjeringen etablert en landsdekkende etablererstipendordning. Det har vært stor pågang til denne ordningen, og Regjeringen foreslår derfor 50 mill. kr til dette formålet i 2010. Vi vil fortsette å satse på at de unge skal få kunnskap og gode holdninger til entreprenørskap, for det er gjennom de kommende generasjonene at vi kan sikre framtidens evne og vilje til nyskaping. Derfor støtter Regjeringen også opp om organisasjoner som samarbeider med utdanningsinstitusjoner om entreprenørskapsundervisning, og som styrker samarbeidet mellom utdanningssektoren og næringslivet. Ungt Entreprenørskap gjør nettopp dette. Derfor foreslås et tilskudd til organisasjonen på 11 mill. kr.

Jeg vil også trekke fram Regjeringens satsing på SIVA, en viktig pådriver for innovasjonsevne og verdiskaping. Gjennom nettverksarbeidet bidrar SIVA til å skape arenaer der penger og gode ideer kan møtes. Gjennom eiendomsvirksomheten bidrar selskapet til etablering av industrimiljøer og kunnskapsbedrifter over hele landet. I budsjettet for 2010 er egenkapitalen til SIVA styrket med 200 mill. kr. Styrkingen vil gi framdrift i viktige byggeprosjekter i en tid med knappere tilgang på kapital fra private investorer og banker.

I dag skjer noe av den viktigste kunnskapsutviklingen i landet i bedriftene våre. Næringslivet er den største utførende sektoren i norsk forskning, og dette er en utvikling som Regjeringen ønsker å underbygge og videreutvikle. De samlede bevilgningene til forskning og utvikling i statsbudsjettet for 2010 er på om lag 22,5 milliarder kr. Det er nær Regjeringens mål om en offentlig forskningsinnsats på 1 pst. av BNP.

Over Nærings- og handelsdepartementets budsjett er det satt av om lag 2,18 milliarder kr til næringsrettet forskning. Det er en vekst på 13 pst. sammenliknet med saldert budsjett for 2009. I dette inngår bl.a. en styrking av forskning innenfor strategisk viktige områder, som fornybar energi, marin bioprospektering og romvirksomhet.

Vi må tenke nytt dersom vi skal kunne møte de økonomiske og miljømessige utfordringene vi kommer til å møte framover. Hensynet til klima og miljø krever nye løsninger og ny teknologi, og som det går fram av inn-

stillingen, er det bred politisk enighet om at Norge skal satse på miljøteknologi. I budsjettet som vedtas i dag, vil det settes av 140 mill. kr til miljøteknologi under Innovasjon Norge. Av disse er 100 mill. kr øremerket utviklingen av annengenerasjons biodrivstoff. I tillegg til satsing på utvikling av biodrivstoff vil midler til miljøteknologi fremme forretningsutvikling, som vil styrke norsk industris konkurransevne på sikt. Over tid vil denne satsingen kunne bidra til at Norges miljømålsettinger realiseres.

Maritim sektor er et av Regjeringens hovedsatsingsområder. På dette området har Norge en meget sterk global posisjon og lange tradisjoner. I 2008 og 2009 er det bevilget i alt 390 mill. kr til maritim forskning og innovasjon i tilknytning til Regjeringens maritime strategi, og i 2010 fortsetter denne satsingen med 188 mill. kr.

Tilskuddsordningen for sysselsetting av sjøfolk gir gode rammer for den maritime næringen. Jeg registrerer at flere av opposisjonspartiene i sine alternativ strammer inn eller avviker ordningen. Jeg er fornøyd med at ordningen videreføres etter dagens innretning i neste års budsjett.

Reiselivsnæringen er blant de næringer som vokser raskest globalt. Regjeringen vil legge til rette for at Norge skal ta sin del av veksten og utnytte våre spesielle fortrinn innenfor denne næringen. Samlet sett settes det av 260 mill. kr til reiselivsformål i budsjettet for 2010.

Som nevnt er deler av næringslivet fortsatt i en krevende situasjon. Det gjelder først og fremst eksportnæringene, som møter tøffe markeder verden over. GIEKs garantiordninger er et viktig verktøy for å sikre stabile rammevilkår for norsk eksportrettet næringsliv. Regjeringen er derfor opptatt av at GIEKs ordninger skal være tilpasset næringens behov. I budsjettet for 2010 er rammene for de eksisterende ordningene i tråd med dette, og i tillegg vil det nå innføres en ny garantiordning under GIEK for å ivareta kraftkrevende industri. Ordningen vil bidra til at industrien kan skaffe seg nødvendig finansiering og sikkerhet ved inngåelse av langsiktige kraftavtaler.

Verftsnaeringen er spesielt utsatt. Det er en tøff konkurranse innenfor et marked som har blitt rammet hardt av finanskrisen. På verdensbasis har ordrettilgangen på skip falt med over 90 pst. Fra høsten 2010 står to tredjedeler av norske skipsverft uten ordrer. Dette er en situasjon som jeg følger tett, og som Regjeringen er svært oppmerksom på. Vi skjønner – og det er viktig at andre også forstår – at selv om finanskrisen for enkelte bransjer kanskje er over, i hvert fall med det verste, er dette en sektor som nå beveger seg inn i virkningene av finanskrisen. Jeg har selv besøkt en rekke verft for å få innsikt i situasjonen. Jeg har også bedt om innspill om aktuelle tiltak fra GIEK, Eksportfinans, Innovasjon Norge og en rekke andre aktører, og Regjeringen vil jobbe videre med de innspillene vi har fått.

Staten er eier i norske selskaper for å sikre langsiktig verdiskaping og for å ivareta fellesskapets interesser. Jeg har merket meg at opposisjonen i næringskomiteens innstilling har kritisert Regjeringens utøvelse av eierskapet, og jeg er uenig i opposisjonens merknader på flere punkter. Etter mitt syn forvaltes det statlige eierskapet på en ryddig og profesjonell måte og i tråd med de prinsippene

som ble trukket opp i eierskapsmeldingen. Vi legger stor vekt på at selskaper med statlig eierandel forvaltes i samsvar med allment aksepterte prinsipper for god eierstyring og selskapsledelse. Regjeringen har klare forventninger til at selskapene leverer på områder som miljø, etiske standarder, lederlønn, incentividninger og samfunnsansvar. Dette følges opp gjennom en løpende dialog med selskapene.

Vi har lagt bak oss et vanskelig år, og vi er fortsatt i turbulente tider. Den internasjonale finanskrisen og det kraftige tilbakeslaget i verdensøkonomien har stilt norsk næringsliv og norsk økonomisk politikk på prøve. Både under krisen og tidligere har Norge og norske myndigheter gjort valg som har hjulpet oss til å takle den vanskelige situasjonen. Vi har langt på vei lyktes, og jeg er overbevist om at budsjettet i 2010 legger et godt grunnlag for å lykkes også i tiden som kommer.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Harald T. Nesvik (FrP) [11:57:56]: Først av alt vil jeg takke statsråden for en god gjennomgang av sitt eget budsjett.

Jeg vil være relativt konkret i min spørsmålsstilling. Jeg har også tidligere tatt opp med statsråden problemstillinger knyttet til Innovasjon Norge, og ikke minst bruken av midler til Innovasjon Møbel, et prosjekt som er svært viktig nettopp for en industri som er veldig avhengig av eksportmarkedet, og også svært avhengig av en stabil kronekurs.

Så til mitt spørsmål til statsråden. Statsråden har en rekke ganger vist til – og en enstemmig komité nå – viktigheten av at Innovasjon Møbel fortsetter. Det har også vært sagt fra denne talerstolen i en spørsmålsrunde med meg tidligere. Det som imidlertid mangler, er å få konkretisert dette, altså hvilken størrelsesorden statsråden snakker om. Norsk Industri har søkt om en pakke på 50 mill. kr fordelt over to år, men i avslutningen av Innovasjon Møbel-biten, som vi har bak oss, var den siste bevilgningen bare 5 mill. kr det året. Kan statsråden være mer konkret når det gjelder beløpets størrelse?

Statsråd Trond Giske [11:59:06]: For det første må jeg si at jeg liker godt Fremskrittspartiets engasjement for Innovasjon Norge, for det er jo ikke alltid man har vært like glad i de statlige ordningene for å legge til rette for næringslivet. Tvert imot hørte jeg tidligere i dag et ganske prinsipielt forsvar for den frie markedsøkonomien, som skulle være mest mulig uten statlige inngrep og støtteordninger. Men det engasjementet deler jeg.

Jeg synes også Innovasjon Møbel er et godt prosjekt. I tildelingsbrevet til Innovasjon Norge kommer vi til å videreføre det prosjektet. Den nøyaktige beløpssummen må vi imidlertid komme tilbake til når tildelingsbrevet går. Men jeg skal forsikre om at det blir gode rammer også for Innovasjon Møbel, slik at denne delen av næringslivet også får den støtten som Innovasjon Norge kan bidra med.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:00:07]: Statsråden var inne på – så vidt det var – dette med reiselivet, i to eller tre setninger. Reiselivet er den fjerde største næringen i landet, så jeg hadde kanskje forventet at statsråden skulle si litt mer om det. Reiselivet er en bransje som sliter om dagen, både på grunn av finanskrisen og den uroen den skaper. Det selges mindre hotellsenger, det selges mindre turer, det serveres mindre mat – og det serveres billigere mat, for å si det slik. Det er flere hoteller som nå har varslet permitteringer, bl.a. i forbindelse med julen, fordi de ikke har solgt nok senger.

Statsråden har vært flink og vært mye rundt omkring i Norge, men jeg savner kanskje litt om dette med reiseliv. Jeg vil derfor spørre: Hvilke tanker har statsråden om reiselivet, og hva vil han konkret gjøre for at denne næringen også skal få hjelp?

Statsråd Trond Giske [12:01:01]: Det er helt riktig at reiselivet også er en av de bransjene som merker finanskrisen godt, særlig fordi en del av de landene som har folk som kommer til Norge, er hardt rammet av finanskrisen – det er dårlige økonomiske tider, og en god del husholdninger i disse landene setter kanskje ned til sparebluss og reduserer dermed sin reisevirksomhet. Likevel får vi tro at den langsiktige trenden innenfor reiselivet er en kraftig vekst i årene som kommer, rett og slett fordi folk får bedre råd, og vi får mer tid og ønsker oss flere opplevelser.

Innsatsen som vi skal gjøre innenfor reiseliv, er særlig knyttet til det å markedsføre Norge som reiselivsdestinasjon, heve kompetansen i næringen, sørge for at man får nettverk og samarbeidsordninger og utvikle nye reiselivsprodukter. Den rammen som vi har på 260 mill. kr, vil gå til å styrke disse områdene, i tett dialog med både NHO, HSH og andre som organiserer norsk reiseliv.

Svein Flåtten (H) [12:02:23]: «Bestått» – så langt – er statsrådets egen attest. Jeg skal ikke være uenig i det. Spørsmålet er om budsjettet for 2010 fortsatt vil vise «bestått».

I en replikkveksling med lederen av komiteen tidligere i dag stilte jeg et spørsmål om flertallsmerkningen hvor en ber om at Regjeringen «iverksetter tiltak dersom det blir nødvendig». På spørsmål om når det er nødvendig, var svaret fra komitélederen at det er hvis nedgangskonjunkturen «blir en realitet.» Ut fra alle de prisverdige reisene som statsråden har gjort rundt omkring, og ut fra den beskrivelsen som han også i dag gir av enkelte områder i norsk næringsliv, vil han si at nedgangskonjunkturen nå er en realitet? Og i så fall: Når kan vi forvente at tiltakene kommer?

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Trond Giske [12:03:26]: Jeg tror vi deler oppfatningen om at for verfts-næringen og leverandørindustrien har 2009 vært et ekstraordinært godt år. Det som er så paradoksalt for denne sektoren, er at 2009 blir «all time high» for veldig mange bedrifter. 2010 blir også et bruk-

bart år for mange. Det blir kanskje det nest beste året for svært mange av disse bedriftene, men utover høsten 2010 går ordrebøkene tomme.

Det er to avgjørende faktorer her. Den ene er offshore-sektoren, gass- og oljesektoren – i hvor stor grad kommer de ulike utbyggingsklare feltene til bestilling, og gir oppdrag for verft og leverandørbidrifter? Den andre er hvordan ordretilgangen når det gjelder skip, blir utover våren 2010, og i hvor stor grad norske bedrifter klarer å konkurrere om dette. Når vi har svaret på det, vet vi hva vi må sette inn av tiltak i forhold til omstilling, bedriftsintern opplæring, permitteringsstiltak og kanskje også offentlige bestillinger. Det vil vi komme tilbake til Stortinget med i den grad det er nødvendig, og på det tidspunktet vi ser er hensiktsmessig.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [12:04:42]: Det er mye en kunne spurt statsråden om, men jeg vil konsentrere meg om de 40 000 familieeide bedriftene som de nærmeste årene står framfor et generasjonsskifte. Vi vet at dette gir store utfordringer til dem som skal ta over disse bedriftene, på grunn av at det ligger store verdier i bedriftene, som gir høy verdi. Kristelig Folkeparti har tatt dette på alvor, og vi vil fjerne denne arveavgiften etter en bestemt modell.

Så er spørsmålet til statsråden: Ser statsråden disse utfordringene ved generasjonsskifte, og hva er Regjeringens svar på disse utfordringene til familieeide bedrifter?

Statsråd Trond Giske [12:05:25]: Alle eierskifter i bedrifter kan være krevende og utfordrende, men det er selvsagt spesielt krevende i familieeide eller små bedrifter som har en eier som også er aktiv i driften av selskapet eller virksomheten. 30 pst. av bedriftene opplevde eierskifte i løpet av de siste ti årene. Sannsynligvis vil 40 pst. oppleve det de neste ti årene. Så dette omfatter svært mange arbeidstakere. Jeg tror det er rundt en halv million arbeidstakere som har vært ansatt i en bedrift som har hatt eierskifte de siste ti årene. Dette er derfor svært viktig i næringskapingen.

En ting er de økonomiske rammene rundt det, og dem kan vi diskutere kontinuerlig. Men jeg tror det også handler om kompetanse – om å ha et nettverk rundt seg når en ny generasjon skal overta, og ha mulighet for at Innovasjon Norge eller andre kan være rådgivere som er støttende, og som kan bidra med sine ordninger. Dette skal vi jobbe med i nær dialog med bedriftene selv. Jeg besøkte senest i forrige uke NHOs organ for familieeide bedrifter, og jeg vil fortsette den dialogen med bedriftene selv.

Borghild Tenden (V) [12:06:41]: Mitt spørsmål går på velferdsordninger innenfor det private næringsliv. Etter hvert har vi fått mange gode ordninger for dem som er ansatt i det offentlige – det gjelder sosiale ordninger som sykelønn, det gjelder dekning av lønn ved barns sykdom, det gjelder pensjonssystemet og det gjelder innenfor skattesystemet. Så er det en gruppe som vi i Venstre mener blir nedprioritert, og det er de private næringsdrivende. Når vi leser Soria Moria-erklæringen, ser vi at selvsten-

dig næringsdrivende og gründere er nevnt få ganger. Det viser hvilket fokus denne regjeringen har på dette.

Jeg har to spørsmål til statsråden: Ønsker statsråden flere selvstendig næringsdrivende og flere gründere? Og dersom svaret er ja: Hva konkret mener statsråden må til for at vi skal få flere til å bli selvstendig næringsdrivende og gründere?

Statsråd Trond Giske [12:07:43]: Svaret på spørsmålet er et soleklart ja. Vi ønsker flere gründere, vi ønsker dyktige gründere, og vi ønsker gründere som lykkes. Å legge til rette for entreprenørskap og skapende virksomhet er viktig for Regjeringen.

Så vet vi at noen, særlig folk som kanskje starter opp en enmannsbedrift eller en liten virksomhet, får det mer utfordrende når det gjelder en del slike sosiale ordninger. Alt fra pensjon til fødselspermisjon og sykelønnsordning blir annerledes. Dette bygger på det enkle prinsipp at hvis du ikke betaler inn til folketrygden, får du heller ikke noe ut. Helgens oppslag om utenriktjenesten – hadde jeg nær sagt – eller om folk i utenriktjeneste forteller vel ganske godt hvordan dette er, fordi man da ikke deltar i fellesskapet. Det finnes jo kollektive ordninger, forsikringsordninger, som man kan betale inn til og dermed ordne seg. Men om vi fra statens side i enda sterkere grad, sammen med private aktører, kan legge til rette for slike kollektive ordninger, særlig for de små, er det en interessant tanke. Jeg opplevde dette også fra kultursiden, hvor mange har små enkeltmannsforetak og slett ikke samme lønn som kanskje advokater, leger eller hvem det nå er som har ganske bra lønn, så dette er en interessant tanke å videreutvikle. Her er vi mottakelige for gode innspill fra opposisjonen – som alltid.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:09:27]: God næringspolitikk er god distriktspolitikk. Derfor ønsker Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett bl.a. å satse på reiseliv – ja, Fremskrittspartiet ønsker å satse så mye at det virkelig monner.

Det å markedsføre Norge som et interessant og givende land å besøke, tross finansuro og krise, er kjempeviktig. Til tross for denne uroen er det fortsatt mange som har mye penger til denne type gjøremål. Det er da viktig at reklamen når fram, og at den er riktig, for det er viktig at de som først besøker Norge, kommer igjen fordi de er fornøyde, samt at de forteller sine hvor bra det var.

Store deler av reiselivet – alt inkludert – sliter i dag. Antallet overnattinger øker ikke lenger, og mange merker en nedgang. Det samme gjelder for bespisning og andre kjøp. Mange firmaer, selv om det heldigvis er noen unntak, har f.eks. en rimeligere julebordsfeiring i år enn tidligere. En del hoteller varsler at de har stengt i julen. For å bedre mulighetene for reiselivet er det en rekke ting vi kan gjøre, og Fremskrittspartiet har i hvert fall en del av disse hjelpemidlene. Fremskrittspartiet ønsker å redusere skatter og avgifter. Vi vil se på arbeidsmiljøloven, bruke mer penger på samferdsel, se på alkoholloven, m.m.

I år vil den såkalte herryhandelen være på ca. 7,6 milliarder kr og tilsvare et tap på ca. 9 000 arbeidsplasser. Noen av disse arbeidsplassene er også innenfor denne næringen. Vi må få nordmenn til også å bruke sitt eget land til å feriere i, i stedet for å reise til utlandet.

Fremskrittspartiet vil i sitt budsjett øke støtten betraktelig til Svalbard Reiseliv AS, som kan tilby opplevelser i Norge som er helt unike. Det samme gjelder andre opplevelser rundt om i Norge. Vi har så mye å tilby, men det må legges til rette for dette. Alt kan ikke vedtas, men vi politikere må gi den enkelte frihet til å utvikle seg og sin bedrift.

Så ønsker jeg å si en del om Fremskrittspartiets landbrukspolitikk og budsjett. Det er vel på dette området Fremskrittspartiets politikk skiller seg mye fra de andre etablerte partienes politikk. Mens de andre tror på lover, reguleringer, overføringer etc., har Fremskrittspartiet mer tro på frihet.

Gjennom de siste 50 årene har Norge som samfunn forandret seg mye, fra et typisk Landbruks-Norge til det samfunnet vi har i dag, med et rikt utvalg av muligheter. Måten vi regulerer denne næringen på, er tilnærmet slik det var tidligere, på tross av skiftende regjeringer – både borgerlige og sosialistiske. Antallet gårdsbruk har blitt redusert hvert år, og stadig flere slukker lyset og reiser. Jorda selges eller forpaktet til naboen – hvis det da er noen nabo. Det strides om hvorvidt tallene er riktige, men uansett: Så få både heltids- og deltidsbønder som det er i dag, har det aldri vært. Det dyrkede arealet er tilnærmet det samme, kanskje noe mindre, men det produseres like mye. Dette skyldes større og bedre redskaper, bedre sprøyte- og gjødselprogram og bedre såvarer bl.a. En våronn som tidligere kanskje tok tre uker, blir i dag gjort på maks en uke, hvis været holder. Det samme gjelder for innhøstingen.

Jeg tror at alle partier har et oppriktig ønske om å bevare det norske landbruket – dette av flere årsaker, f.eks. matvareberedskap, sysselsetting, det å opprettholde en naturlig fordeling mellom by og land, bevare kulturlandskapet, en naturlig befolkningsfordeling, m.m.

Men – og det er et stort men – veien dit er forskjellig; Fremskrittspartiets landbrukspolitikk er forskjellig fra de andres. Mens det i 1989 var 99 000 landbruksbedrifter, er det i dag ca. 46 000. Det har altså vært en halvering på 20 år. Det sies at nedgangen har blitt mindre – ja, det skulle bare mangle, når det stadig blir færre som *kan* slutte!

Fremskrittspartiet ønsker i sitt alternative statsbudsjett å redusere overføringene til landbruket ganske så betraktelig, og blir kritisert for dette. Men vi ønsker å gi så mye mer tilbake. Vi gir f.eks. mye tilbake i form av såkalte omstillingsmidler, slik at de som ønsker å drive med noe annet enn vanlig matvareproduksjon i enten hel eller delt stilling, skal få mulighet til det. Dette er én ting, men det er også en rekke andre ting. Det viktigste er kanskje ordet «frihet» – frihet til å disponere over sin egen eiendom, frihet til å velge hvordan man ønsker å drive denne, og frihet til å bestemme hvem som skal bo der, og hvor man skal bo. Rundt om i Norge er det en masse dyktige bønder, les: selvstendig næringsdrivende, som ser muligheten til å drive gården på en litt annen måte. De vil kanskje fradele

en eller flere tomter til boligformål eller næringsformål, kanskje vil de legge ut et lite hyttefelt eller kanskje lage en golfbane. Svaret er ofte nei eller en redusert tillatelse. Denne reduserte tillatelsen, f.eks. en søknad på sju hyttetomter redusert til fem, gjør at det ikke blir økonomi i dette. Alle taper: bonden, den som ønsker å kjøpe tomta, snekkeren, de som selger materialer, nærbutikken, bensinstasjonen som hadde fått nye kunder, osv., og ikke minst dreper man tiltakslysten.

Mange unge bønder, eller de som har lyst til å være det, har en annen livsstil enn tidligere. De ønsker frihet og en mer vanlig arbeidsbelastning. Derfor går noen sammen og ønsker samdrift. Dette er heller ikke lett med dagens system. Jeg tror at bl.a. dette er veien å gå for å opprettholde landbruket. Med samdrift får de en mer regulert, vanlig arbeidstid, er en del av et fagmiljø og kan fordele utgiftene og investeringene bedre, og dermed får de bedre lønnsomhet.

Fremskrittspartiet vil også redusere skatter og avgifter betraktelig, noe som vil bidra til å bedre økonomien i næringen. Som tidligere nevnt herryhandler vi for nærmere 8 milliarder kr i år, vesentlig i Sverige. Mye av disse pengene går til matvarer – matvarer som er like bra, like sunne og like gode i Norge, men bl.a. på grunn av skatter og avgifter vesentlig dyrere i Norge. Det sier seg selv at relativt mange av de 9 000 tapte arbeidsplassene kunne vært beholdt i landbruket.

Rundt om i Distrikts-Norge står mange gårdsbruk, dvs. hus, tomme. Jorden er bortforpaktet, men ellers ingen aktivitet. Dette skyldes mange ting, men jeg tror at den største årsaken er makspris. Det vil si at kjøper og selger som er blitt enige om en pris ikke får denne godkjent av politikerne, fordi de mener at den er for høy og ikke tilsvare den avkastningen gården kan gi med vanlig, ordinær landbruksproduksjon. Fremskrittspartiet har den største forståelse for at eierne av en gård som de, deres foreldre og kanskje flere generasjoner har bygd opp, ikke ønsker å gi bort gården til en lav pris. Da velger mange heller å beholde den, og et forfall starter, dessverre. Denne maksprisen resulterer også i en svært forsiktig bruk av midler til vedlikehold mens de driver gården. Når man vet at man får en maks godkjent pris for gården, sier det seg selv at da investerer man ikke mer enn det som er nødvendig. Dette er svært synd, da det er med på å forringe kvaliteten på gården, og man får et distrikt preget av motløshet. Dette gir også ringvirkninger til det andre temaet jeg snakket om tidligere, nemlig reiseliv. Våre fine, stolte bygder med sine gårdsbruk er ikke noe å vise fram for våre turister hvis forfallet får fortsette.

Fremskrittspartiet er også bondens beste venn når det gjelder rovdyr. Ikke noe annet parti har en så klar rovdyrpolitikk. I mitt distrikt, Hedmark, har vi de siste 30 årene hatt en sterkt økende rovdyrstamme, spesielt ulv. Dette har gjort at de som har drevet med bufe, enten som hel- eller deltidsstilling, har sluttet eller redusert driften. Skiftende regjeringer har trodd at rovdyr og bufe kan leve sammen, og har betalt seg ut av situasjonen, men dette kan ikke gå lenger. De få som fortsatt driver, blir bare færre og færre. Kulturlandskapet gror igjen, og det blir enda mindre

igjen av våre fine distrikter, og enda mindre spennende og interessant for våre turister.

Ja, Fremskrittspartiet vil gi mindre økonomisk støtte til landbruket, da vi har tro på en helt annen måte å drive landbruk på. Fremskrittspartiet vil stanse reduksjonen av både antall gårdsbruk og antall gårdbrukere. Vi vil foreslå å oppheve personlig bo- og driveplikt, oppheve prisreguleringer, ikke minst gi friheten tilbake til bonden og mye annet. Hvis noen ønsker å gjøre om sin eiendom til et AS, vil Fremskrittspartiet se positivt på dette.

Skal distriktene overleve, må man se på andre ordninger enn dem som brukes i dag. Disse har vist seg å ha gått ut på dato. Landbruket og distriktene trenger yngre folk. Det får man ikke med de lover og reguleringer som finnes i dag.

Frank Bakke Jensen (H) [12:19:29]: Fordi Norge lenge har hatt fokus på bærekraft, har norsk sjømat store muligheter i dagens internasjonale marked. Dette er muligheter næringen må få lov til å utnytte for å vokse internasjonalt. Norsk sjømatpolitikk og norsk sjømatforvaltning må ikke problemorienteres, men heller fokusere på næringens muligheter. Sjømatpolitikken skal være framtidrettet, legge til rette for generasjonsskifter og god kapitalforvaltning og sørge for at næringen blir attraktiv for kommende generasjoner. I disse næringene finner vi framtidens næringsmiddelarbeidere, fiskere og fangstfolk. Men her finner vi også framtidige kunnskaps- og forskningsarbeidsplasser. Sjømat er en næring der Norge har stor internasjonal gjennomslagskraft. Dette må vi utnytte, bl.a. ved å komme tidlig inn og arbeide aktivt i prosesser i EU og i andre internasjonale fora. Vi må altså være dyktige på å tenke bilaterale avtaler med fokus på bærekraft.

Nordområdepolitikken vår skal revitaliseres, og her må sjømatpolitikken inngå som en viktig bærebjelke. Det betyr at næringen fortsatt har en viktig oppgave i å bygge Nord-Norge. Dette kan ikke skje ved at vi gir næringen ansvaret for bosetting på en slik måte at næringen blir ulønnsom. Lønnsomhet i nord oppnår vi ved å satse på en mangfoldig og tilpassningsdyktig næring som har et bredt spekter av produkter og øynene rettet mot markedet. Bare på denne måten kan den på lang sikt bidra til bosetting og aktivitet. Høyre tror at sjømatnæringen i nord har spesielle muligheter gjennom tradisjonelt fiske og fangst, men også gjennom innovasjon og høsting av nye arter.

Sjømat er helsebringende mat, og den har et godt «klimaregnskap». Høyre mener derfor at man må ha store ambisjoner for å få økt konsum både ute og hjemme. Den moderne konsument vil i fremtiden legge mer og mer vekt på at produktene kommer fra bærekraftige bestander og er produsert etter økologisk bærekraftig regelverk.

Den norske fiskerinæringen har vært i stor endring, bl.a. ved at flåteleddet gjennom ulike strukturordninger har kunnet øke kvotegrunnet pr. båt og fått økt lønnsomhet. Dette er en politikk som det har vært bred politisk støtte til de siste 25 årene.

Landsiden har også opplevd en stor omstrukturering etter hvert som bl.a. ny teknologi og globaliseringen har gjort det nødvendig. Det er likevel grunn til å minne om at

en offentlig kostnadsvekst uten hensyn til konkurranseutsatt næring vil skape, og skaper, større og mer u håndterlige problemer for næringen. Vi er avhengige av å føre en finans- og næringspolitikk som stimulerer til lønnsomhet og gir grunn til optimisme. Derfor er Høyre kritisk til at norsk fiskerinæring siden valget i 2005 er påført en rekke tiltak og reguleringer som har svekket lønnsomheten. De siste årene med strukturpauser, økt nettolønnsordning for skipsfartsnæringen, skjerpede og endrede leveringsforpliktelse, uttallige eksperimenter med distriktskvoter og bifangstmodeller bidrar til svekket lønnsomhet.

Alle reguleringsprosesser bør ha med en liten varsler som tenker langsiktighet for dem som blir berørt av nye regler.

I forrige uke opplevde vi på nytt at havbruksnæringen fikk utsatt en lenge varslet økning i maksimal tillatt biomasse. Lakselusproblematikken er blitt stor, og begrunnelsen er viktig nok. Det store problemet her er at man ser kysten under ett, og ikke kan nyansere slik at man kan gjennomføre økningen der det ligger til rette for det. Eksemplet er godt for å vise noen av belastningene en gjennomregulert og byråkratisert næring sliter med.

Høyre vil vise til at FNs matvareprogram har pekt på at havbruksnæringen får et betydelig ansvar for verdens framtidige matforsyning, og at Norge må ta sin del av ansvaret i så henseende. Høyre mener man får en bedre kontroll om økningen skjer på lokalitetene, og vil derfor se på en avvikling av konsesjonsordningen. Vi mener det er viktig at veksten i havbruksnæringen skjer på en bærekraftig og miljøvennlig måte. Vi tror dette kan være veien å gå.

Høyres sjømatpolitikk vil legge til rette for lønnsomhet i alle ledd. Høyre er glad for at Regjeringen, etter at Høyre fremmet forslag om det, besluttet å gjøre endringer i den såkalte slumpfiskeordningen. Dette gir også en miljøgevinst ved at trålerflåten kan fiske opp de forskjellige artene på en enklere og mer fleksibel måte. For den minste flåten gir også lavere pris på levert fangst nye utfordringer. Tiden er derfor moden for å vurdere samfiske for den minste flåtegruppen også. Dette vil gi en sikrere arbeidsplass, samtidig som man opprettholder lønnsomheten i flåten.

Høyre mener også det er behov for å se nærmere på om det kan gjøres endringer i kvoteåret. For å sikre aktivitet langs kysten og effektivt pleie markedet hele året bør man kanskje starte kvoteåret i september. Dette vil føre til at produsentene også har tilgang på fisk i et godt betalende høstmarked. Et annet alternativ vil være en ordning med periodisering av fiskekvotene. Forskning og utvikling er viktig for alle næringer, ikke minst for primærnæringene. Høyre vil påpeke at vi tror både mengden forskning og kvaliteten på forskningen vil øke om mer av denne blir initiert av og foregår ute i næringslivet.

Statsråd Lars Peder Brekk [12:24:58]: En god inntektsutvikling for næringsutøverne er bærebjelken i denne regjeringens landbrukspolitik. Det er nødvendig av hensyn til næringen selv og det enkle faktum at inntekt og velferd er avgjørende for at vi skal sikre fortsatt rekruttering til næringen. Uten et levedyktig og variert landbruk over

hele landet vil ikke samfunnet over tid nå målene om trygg mat, levende bygder og åpne og velpleide kulturlandskap.

Gjennom jordbruksavtalen har vi lagt til rette for en beregnet inntektsvekst på vel 70 000 kr pr. årsverk i perioden 2006–2010 med utgangspunkt i de prognoser som lå til grunn på forhandlingstidspunktet, senest i vår. Med disse forutsetningene skal man beregningsmessig greie å sikre en tilnærmet lik inntektsutvikling målt i kroner for landbruket som for andre grupper i samfunnet, noe som understreker at Regjeringen prioriterer landbruket. Gjennom Stortingets bevilgningsvedtak øker vi budsjett-rammen med 560 mill. kr over jordbruksavtalen i 2010, og prioriteringen er klar: Det aller meste er fordelt til det grasbaserte husdyrholdet, med en tydelig struktur og distriktsprofil.

En svært stor andel av departementets budsjett fordeles over næringsavtalene. Jeg legger stor vekt på at midlene forvaltes i tråd med regelverket for ordningene, og Statens landbruksforvaltning jobber kontinuerlig med målrettet kontroll av de økonomiske virkemidlene knyttet til ordningene.

I vårsesjonen la Regjeringen fram St.meld. nr. 39 for 2008–2009, Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen. Dette er en viktig melding som beskriver de store utfordringene vi står overfor internasjonalt – klimaendringer og matkrise. Nå skal Stortinget etter planen behandle denne i morgen. Jeg har særlig vært opptatt av at vi ikke kan løse klimautfordringene uten at vi også kan skaffe mat til en stadig økende befolkning. Dette gjelder både globalt og nasjonalt.

I statsbudsjettet for 2010 har Regjeringen prioritert å styrke landbrukspolitiske virkemidler som gir positive klimagevinster. I tillegg til midler over jordbruksavtalen, som ble framforhandlet tidligere i år, styrker vi i budsjettet for 2010 skog-, klima- og energitiltakene med 25 mill. kr.

Jeg er tilfreds med at komitéflertallet i budsjettinnstillingen stiller seg bak Regjeringens forslag til tiltak for å redusere utslippene fra jordbruket med minst 1,1 mill. tonn CO₂ innen 2020. I likhet med flertallet legger også jeg til grunn den forutsetning at økt aktivitet i skogbruket vil legge til rette for et framtidig høyt opptak av CO₂ i norske skoger. Det er flott at også Høyre og Kristelig Folkeparti slutter seg til denne analysen. Satsing på grønn energi gjennom bl.a. en målrettet innsats på bioenergi står også sentralt for å nå de målene Regjeringen setter seg i stortingsmeldingen.

Mattrygghet og god dyrehelse er viktige satsingsområder som Regjeringen setter høyt. Vi må ta på alvor de utfordringer som klimaendringene nå ser ut til å gi oss på dyrehelseområdet. God beredskap, overvåking og forebyggende tiltak er viktig for å møte økt smittepress i husdyrholdet. Det har således vært behov for å styrke arbeidet innen dyrehelse med 10 mill. kr. Pengene fordeles med 7 mill. kr til Mattilsynet og 3 mill. kr til Veterinærinstituttet, som begge er viktige aktører i arbeidet for å sikre en fortsatt god dyrehelse i landet vårt.

Jeg viser også til at budsjettforslaget innebærer at Mattilsynet får forlenget sin omstillingsperiode til 2010, slik at det omfattende arbeidet med nytt tilsynssystem, MATS,

kan slutføres på en tryggende og god måte, samtidig som Mattilsynet kan prioritere viktige arbeidsoppgaver innen mattrygghet, dyrevelferd og dyre- og plantehelse.

Utvikling av nye næringer i landbruket er nødvendig. Vi har vært gjennom et krevende år med finanskriser og stor økonomisk uro internasjonalt. I dette perspektivet er det viktig å legge til rette for en fortsatt utvikling av nye arbeidsplasser, og etter min mening har landbruket et godt potensial for økt næringsutvikling gjennom utvikling av nye og spennende produkter og tjenester.

Jeg vil i denne sammenheng si meg enig med flertallet i komiteen, at økt satsing på innovasjon i landbruket er en nødvendig forutsetning for videre utvikling og matvareproduksjon. I budsjettframlegget har vi lagt til grunn å styrke landbrukets innovasjonsevne ytterligere med et langsiktig og målrettet arbeid, med mål om økt konkurransevne i alle næringer i landbruket.

Vi må gjøre forbrukerne stolte av den norske matkulturen, og vi må skape interesse for det hele matkjeden leverer. Forbrukernes ønsker og preferanser, ikke minst når det gjelder mat med lokal forankring, identitet og historie, må møtes på en offensiv måte.

Til slutt vil jeg takke komiteen for å ha gjort et godt og grundig arbeid med innstillingen. Innstillingen viser klare skillelinjer i synet på retningen i landbrukspolitikken. Jeg konstaterer likevel at et klart flertall på Stortinget gir sin tilslutning til Regjeringens politikk på landbruks- og matområdet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Torgeir Trældal (FrP) [12:30:19]: I Bondebladet den 10. desember sto det en reportasje om den suksessen New Zealand har med sin måte å drive landbruk på. I 1984 innførte New Zealand store økonomiske reformer med full fristilling av landbruket – ved å innføre full produksjonsfrihet med styrket eiendomsrett, noe som førte til at 60 pst. av landets eksportinntekter kommer fra landbruket. Bøndene som ble intervjuet, sier at de har lyktes fordi foredlingsleddet i stor grad er basert på konkurranse i markedet. Det samme gjelder driftsmiddelomsætningen, hvor det også er konkurranse mellom lokale aktører.

Spørsmålet mitt til statsråden blir: Er statsråden enig i at Norge bør føre en politikk med full fristilling av landbruket, ved å innføre full produksjonsfrihet med styrket eiendomsrett?

Statsråd Lars Peder Brekk [12:31:12]: Jeg vil innledningsvis si at jeg er fullstendig uenig i at det er riktig å føre en politikk som innebærer full fristilling i norsk landbruk, slik det har skjedd i New Zealand. Bakgrunnen for det er selvsagt at en slik politikk vil innebære en fullstendig omlegging av norsk landbruk, i disfavør av hele landbruket i Distrikts-Norge. Det vil innebære enorme strukturendringer, det vil innebære en samling av landbruket på noen få områder, og ikke minst vil det innebære at vi eksporterer ut norsk næringsmiddelindustri – den største delen av norsk industri i dag.

Det som er grunnlaget for dette forslaget, er selvsagt at

Fremskrittspartiet er helt enig i den samme politikken. Det som vil skje ved at Fremskrittspartiets politikk blir gjennomført i Norge, er at vi sitter igjen med en marginalisert matproduksjonsnæring i Norge – en næring som ikke har den betydning i distriktene som den har i dag. Det tar jeg sterk avstand fra.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:32:23]: En del gårder kommer for salg, det er en kjøper og en selger, og de blir enige om en pris. Så sier landbruksmyndighetene: Nei, denne prisen er for høy, den avkastningen som gården kan gi, tilsier ikke denne prisen. Dermed blir det ingen handel – altså prisreguleringen er maksprisen. Dette har også litt å si for vedlikeholdet. En del bønder ser seg ikke tjent med å vedlikeholde gården sin så mye som egentlig kunne vært nødvendig, og som de ville vært tjent med. Grunnen til det er at de vet at gården maksimalt er verdt så og så mange kroner på det åpne markedet, fordi myndighetene har satt den prisen.

Kjenner statsråden til at det ikke har blitt noe av et eller flere gårdssalg på grunn av den politikken som føres i dag?

Statsråd Lars Peder Brekk [12:33:13]: Statsråden kjenner selvsagt til at det er diskusjoner rundt prisreguleringmekanismen i landbruket, og det har ikke minst bakgrunn i at både Fremskrittspartiet og Høyre er sterkt uenig i at vi skal ha en prisregulering av landbrukseiendommene.

Jeg har lyst til å understreke at når vi har en slik prisregulering, er det med bakgrunn i at vi ønsker en samfunnsmessig forsvarlig pris på landbrukseiendommer, noe som kan bidra til å realisere målene i landbrukspolitikken. Målet med denne landbrukspolitikken, og også priskontrollen, er å sikre rekrutteringen til landbruket og legge til rette for et eierskap som gir grunnlag for god og langsiktig ressursforvaltning. I motsetning til Fremskrittspartiet er vi fra Senterpartiets, og Regjeringens, side mer opptatt av dem som skal inn i næringen, enn av dem som skal ut av næringen. Vi er ikke minst opptatt av at de som skal inn, skal ha mulighet til å leve med en pris som gjør at de kan overleve i framtiden.

Gunnar Gundersen (H) [12:34:24]: Den første replikkrunden viste at norsk landbrukspolitik og -debatt blir ganske polarisert mellom Fremskrittspartiet og Senterpartiet og den rød-grønne regjeringen. Jeg tror nok Fremskrittspartiets kutt vil være nokså dramatisk, men jeg synes også det er ganske dramatisk at landbruksministeren ikke tar den reelle utviklingen i næringen inn over seg.

Vi har nå en næring hvor bonden lever av 40 pst. leieareal, og vi har hatt en lengre artikkelrunde i Nationen om «postkassebønder», og om at statistikken kanskje er for dårlig til å gjenspeile den reelle utviklingen. Jeg vet at landbruksministeren og Riksrevisjonen vil komme tilbake til det med statistikken, men jeg synes det er underlig at ikke landbruksministeren tar inn over seg at politikken slås litt mot vindmøller her. Alle ønsker en god inntektsutvikling, men da må man også ta virkeligheten inn over seg. Ser ikke landbruksministeren at det her er behov for

at politikken kommer à jour med den reelle utviklingen i næringen?

Statsråd Lars Peder Brekk [12:35:29]: For det første toucher representanten Gundersen en sak som nå skal opp i kontroll- og konstitusjonskomiteen. Jeg skal da etter beste evne prøve å levere et så godt svar som mulig, og jeg tror det vil være en fordel å komme tilbake til alle aspektene i denne saken i den forbindelse. Men jeg har lyst til å understreke at her snakker vi antakelig både om tilpasning i forhold til et regelverk og i enkelte tilfeller om omgåelse av regelverket, noe jeg selvsagt tar sterk avstand fra.

Jeg er også enig med representanten Gundersen i at diskusjonen mellom Fremskrittspartiet og Senterpartiet viser to helt ulike ideologiske ståsteder, og jeg er veldig glad for at Høyre i alle fall er nærmere Senterpartiet enn Fremskrittspartiet er i sin liberalistiske inngang til landbrukspolitikken. Når det gjelder diskusjonen om hvordan vi skal videreutvikle denne næringen, ser jeg fram til å få lov til å jobbe med en landbruksmelding i det kommende året. Det vil bli mange gode anledninger til å diskutere dette med Høyre, Fremskrittspartiet og de andre partiene i Stortinget.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [12:36:40]: På samme måte som statsråden – og som Senterpartiet – er Kristelig Folkeparti opptatt av et levende landbruk. Det er god distriktspolitikk, og vi ønsker å være med på å videreutvikle inntekts- og velferdspolitikken for bøndene.

Kristelig Folkeparti ser på landbruket som en viktig næring – en viktig næring for hele landet. Og spørsmålet mitt til ministeren blir: Hvorfor kan ikke bøndene, på lik linje med all annen næringsvirksomhet, søke om midler i kommunale næringsfond? I dag er ikke dette mulig, på tross av at næringsfondene ifølge Kommunal- og regionaldepartementet skal «styrke kommunenes mulighet til lokalt næringsutviklingsarbeid med utgangspunkt i lokalmiljøenes forutsetninger og muligheter».

Statsråd Lars Peder Brekk [12:37:39]: For det første har jeg lyst til å understreke at jeg er enig i den beskrivelsen som representanten Andersen Eide påpeker her, at det er en stor grad av enighet mellom den landsbrukspolitikken Regjeringen fører, den landbrukspolitikken Senterpartiet fører, og det Kristelig Folkeparti har gitt uttrykk for de siste årene – og tidligere. Vi har jo et utgangspunkt i dag i St.meld. nr. 19, som ble utarbeidet i tidligere landbruksminister Kåre Gjønnes' funksjonstid, og som er et godt utgangspunkt for å drive landbrukspolitik.

Når det gjelder spørsmålet om kommunale næringsfond, er det i utgangspunktet en ordning som er innrettet på andre næringer enn landbruket, som har sine ordninger gjennom landbruksavtalen. I den grad det skal endres på det, må det tas opp i jordbruksavtaleforhandlingene, og så må det også avklares i forhold til annen virkemiddelbruk. Det er en sak som jeg ser for meg at vi skal se på framover.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:38:45]: Det var interessant å høre Fremskrittspartiet, som nå har skiftet over

fra Storbritannia som forbilde til New Zealand, og jeg har lyst til å spørre statsråden i forhold til det.

New Zealand er et av de viktigste eksportlandene i verden. Det er grasdekt over hele landet. Det beites hele året. Det er et prisnivå som er slik at verdensmarkedsprisen på skummet tørrmelkspulver har sin referanse i New Zealand, for det er den laveste prisen i verden.

Spørsmålet mitt til statsråden er: Er det noen land i verden som ligger lenger vekk fra norsk jordbruks forhold enn New Zealand?

Statsråd Lars Peder Brekk [12:39:31]: Jeg er jo enig med representanten Lundteigen i at det er interessant å se på forskjellene mellom Storbritannia og New Zealand. Begge landene har i utgangspunktet en liberalistisk jordbrukspolitikk. Samtidig er det ikke til å underslå at det i Storbritannia foretas endringer med dagens regjering, og det er faktisk slik at Storbritannia i dag har en høyere selvforsyningsgrad enn Norge, ca. 60–70 pst. Det ble opplyst av statsråden i et møte med undertegnede for et par uker siden.

Når det gjelder forholdene sammenlignet med New Zealand, kan det hende at det er land som har en politikk som i sin grunnleggende karakter er mer forskjellig fra Norge, men jeg greier ikke å identifisere det. Jeg tror vi kan si det slik at i New Zealand har man utnyttet sine naturmessige utgangspunkt for å drive jordbruk, men de har organisert det slik at markedet får råde grunnen fritt. Det betyr selvsagt at man har en sentralisert politikk, man har ikke en politikk som omfatter hele New Zealand – en politikk som er det motsatte av hva vi ønsker i Norge.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Else-May Botten (A) [12:41:00]: Regjeringen har siden overtakelsen i 2005 vært svært opptatt av de maritime næringene. Høsten 2007 ble den maritime strategien «Stø kurs» lagt fram, for å støtte opp under videre utvikling og vekst i en viktig næring for Norge.

Vi har en av verdens mest komplette maritime sektorer. Vi har en unik grobunn for maritim kompetanse og et stort potensial for innovasjon.

Regjeringens mål er at de norske maritime næringene skal være verdens mest miljøvennlige og gå foran i utviklingen av nye løsninger. Norge har arbeidet for internasjonale vedtak for miljøvennlig skipsfart i FNs sjøfartsorganisasjon, IMO, om reduksjon i bruk av tungolje, nedgang i NO_x-utslipp og nye regler for opphugging av skip.

Tiltakene i strategien har bidratt til å styrke hele den maritime klyngen, fra verft og utstyrsleverandører til skipsfart og maritime tjenester. Vi ser at antall skip i Norge har økt siden «Stø kurs» kom i gang, og Norge rangeres nå som verdens femte største skipsfartsnasjon.

Maritim næring er den største kompetansenæringen vi har i dag. Det er en næring som er kjent for å være hestehodet foran, framfor vogna bak. Hver eneste dag jobbes det med å strekke seg lenger når det gjelder kompetanse, teknologi, omstilling og utvikling. Jeg er glad for at vi nå legger fram et budsjett som samlet setter av 187,6 mill. kr

til maritim forskning og innovasjon, samtidig som styrkingen fra foregående år videreføres. Samspillet mellom statlige virkemidler og næringens egen innsats for å utvikle sine produkter og for å bedre miljøteknologien har bidratt til å styrke konkurranseplasseringen til denne næringen.

Det maritime clusteret er et eksempel på en næring som jobber sammen, og som deler kompetansen med hverandre, samtidig som de konkurrerer. Dette samspillet bidrar hele tiden til at en spiller hverandre gode.

Arbeiderpartiet og Regjeringen har også i dette budsjettet vært opptatt av å opprettholde nettolønnsordningen for norske sjøfolk. Denne potten er den største rammen i Næringsdepartementets budsjettpost her, på hele 1,75 milliarder kr. I alt er 11 300 sjøfolk omfattet av denne ordningen i dag, som gir stabile rammer for næringen slik at rederiene tør å satse på flere norske sjøfolk, lærlingordninger og praksissteder.

Vi merker oss imidlertid at Høyre kutter hele 610 mill. kr på denne posten. Her kommer Høyres sanne ansikt fram og viser at viljen til å ha statlige ordninger som bidrar til å trygge sysselsetting av norske sjøfolk, står høyt oppe på kuttlisten. Dette er bare ett av mange eksempler som viser forskjellen på Arbeiderpartiets og Høyres arbeidslivspolitikk.

Vi kan nå legge et krevende år bak oss med en internasjonal finanskrisen. Regjeringen har levert en offensiv politikk for å demme opp mot økende arbeidsledighet.

Regjeringen har det siste året levert tiltakspakke på tiltakspakke. Tiltakene har vært midlertidig innrettet, fordi vi skal tilbake til normalsituasjonen så snart krisen er over. Selv om mange opplever at situasjonen snur til det positive nå, er den maritime næringen på tur inn i vanskeligere tider. Derfor videreføres flere tiltak, som bl.a. mer fleksible permitteringsregler, også i 2010.

Regjeringen har satset offensivt på virkemiddelapparat som GIEK. Eksportfinans og Innovasjon Norge. Dette har vært viktig for å sikre finansiering, satsing på innovasjon og kompetansehevede tiltak for flere i den eksportrettede næringen. Det er derfor viktig at denne satsingen videreføres.

Det er knyttet stor usikkerhet til hvordan og når markedet tar seg opp igjen. Mange frykter for sine jobber og inntekter, og situasjonen vil nok være krevende en god stund framover.

Men det finnes lyspunkter som sier at internasjonal økonomi igjen er på tur opp. Oljeprisen har steget til 70–80 dollar fatet, og innenfor oljenæringen forventes det et høyt investeringsnivå i 2010. Dette er positive signaler, som har ringvirkninger for den maritime næringens aktivitet på fastlandet.

Budsjettet for Nærings- og handelsdepartementet for 2010 er offensivt og tilpasset behovet for et godt virkemiddelapparat som skal være i stand til å demme opp for økt ledighet også i 2010.

Til slutt vil jeg si at jeg er glad for at vi ikke bare har en aktiv næringspolitikk i Arbeiderpartiet, men at vi også har en aktiv næringsminister. Det lover godt for at det også i 2010 vil bli levert riktig medisin til rett tid for næringen.

Torgeir Trældal (FrP) [12:46:12]: Fremskrittspartiet vil ha en ny landbrukspolitikk, som kan legge grunnlag for en robust norsk matproduksjon over hele landet, som ofensivt kan møte en internasjonal konkurranse, og som kan utnytte eksportmuligheter ved en friere matvarehandel.

Fremskrittspartiet mener også at det sosialistiske landbrukspolitiske styringssystemet er et hinder for å utvikle matproduksjon i retning av forbrukerhensyn og bort fra byråkratiske begrensninger.

Fremskrittspartiet er skuffet over at de øvrige partier på Stortinget ikke tar et oppgjør med en landbrukspolitikk som har sviktet i forhold til målsettingene om bosetting, sysselsetting og inntektsnivå. Jordbruksnæringen har vært gjennom store omveltninger, og de siste 20 årene er antallet produksjonsenheter blitt halvert. Til tross for en negativ utvikling med lave inntekter og nedleggelse har man fortsatt politikken med produksjonsreguleringer og en begrenset eiendomsrett. Fremskrittspartiet mener det haster med å innføre en ny landbrukspolitikk gjennom en entreprenørskapsmodell der den private eiendomsretten og næringsfriheten skal stå sentralt.

Fremskrittspartiet fremmer også i dette budsjettet et forslag om å skille nærings- og distriktspolitikk og sørge for å gi bonden næringsfriheten tilbake gjennom en fullverdig eiendomsrett og rett til å styre egen produksjon. Konkurranse er den viktigste forutsetningen for et godt entreprenørmiljø, og derfor må de etablerte ordningene som hindrer dette, avvikles, slik som jordbruksavtalen og de forvaltningsoppgaver som den finansierer.

Fremskrittspartiet fremmer en rekke forslag for å styrke bondens næringsfrihet, som å myke opp rigide produksjons- og markedsreguleringer, som begrenser konkurransen og hindrer produsenter fra å utvikle produksjonen. Fremskrittspartiet mener at fri etablering i alle produksjonsledd må gjenopprettes, og vil kun beholde produksjonsbegrensninger som sikrer miljøet og et godt dyrevern.

Fremskrittspartiet foreslår en nedtrapping av næringssubsidiene og viser til at større næringsfrihet vil gi bedre inntektsmuligheter for matprodusentene enn passive støtteordninger gir grunnlag for. Som eneste parti fremmer vi også forslag om en ordning med et milliardbeløp i omstillingsstøtte for landbruket som skal bidra til omstilling og innovasjon.

Fremskrittspartiet mener at jordbruksnæringen må finne sin plass blant vanlige produksjoner som søker et marked i friest mulig konkurranse. Vårt budsjettforslag legger til rette for moderne rammebetingelser som vil skape nye muligheter for matproduksjon over hele landet.

De som fulgt med i utviklingen i landbruket i den siste tid, har kunnet se at flere og flere bønder nå går offentlig ut og kritiserer Regjeringens feilslåtte landbrukspolitikk. Det er ganske alvorlig det som framkommer i et intervju med en bonde i Nationen 14. november:

«(...) då han ikkje ville vere med på å skrive falske kontraktar og fiktive fakturaer blei han kasta som «leigetakar». Jorda blir i dag driven av ein annan bonde i nærområde, og fakturatriksinga gjer at den passive utleigaren framstår som bonde i statistikken. – Dette er rein svindel med pengane som er

løyvd til landbruket, og det er oss reelle bønder som tapar.»

På papiret kan fire personer drive et samdriftsfjøs for melkekyr, men hvor kanskje bare én eller to er drivere, mens de andre er bønder som søker om produksjonstilskudd selv om de har et annet yrke, som f.eks. lastebiljåfør.

Som melkebonde Andreas Lund sier til Nationen:

«Eigaren av jorda kan bu på Kanariøyane om han vil».

En bonde sier til samme avis at det landbruksministeren gjør, er å telle hvor mange tilskuddskjemaer han får inn. Det sier fint lite om tallet på bønder, og en annen bonde uttaler:

«(...) det er feil at passive «bønder» på denne måten har eit sugerøyr inn i systemet.»

Vi leste også om bonden som på grunn av lån fra en privat aktør nå faktisk har gått fra en 50 pst. stilling til en 100 pst. stilling, noe som gjør at han i dag henter hovedinntekten fra gården, noe som skjer sjeldnere og sjeldnere. Det er et paradoks at bare 20 pst. av bøndene henter hovedinntektene fra gården, resten henter de fra annen type arbeid.

Landbruksnæringen er på grunn av sine rammebetingelser preget av tilbakegang og pessimisme. Bøndene er misfornøyde med lave inntektsmuligheter og liten næringsfrihet, og forbrukerne er misfornøyde med Europas høyeste matvarepriser. Da er det bare å gå til New Zealand og se, der Fremskrittsparti-politikken i praksis har lyktes. Man har ført et land som hadde store problemer i 1984, tilbake til å bli et av verdens ledende på eksport.

Dette er bevis på at den landbrukspolitikken som regjeringen Stoltenberg fører, er totalt feilslått. Landbruket trenger en nytenkning som det bare er Fremskrittspartiet som kan levere.

Gunnar Gundersen (H) [12:51:41]: Veien til helvete er, som kjent, brolagt med gode intensjoner. Det er nokså treffende for landbruket. Vi har fått et landbruk som er en haltende klient av politikk og stat. Men politikk og stat viser ikke nok interesse for utviklingen i næringen til å analysere effektene, resultatene og strukturen i næringen i lys av de mål man hadde, de ønskene man har for næringen, og ikke minst, de utfordringene næringen møter. Næringen er fanget i politisk retorikk uten rot i resultater og virkelighet, dessverre. Jeg synes dagens debatt på mange måter gjenspeiler det.

Derfor blir også debatten polarisert. Ytterpunktene går mellom Senterpartiet og Fremskrittspartiet. Det første ser bare økte overføringer og ytterligere reguleringer som løsning – motreaksjonen er Fremskrittspartiets hestekur med brå omstilling til nesten ingen overføringer. Høyre vil frigjøre næringen, men vil gjøre det på en måte som gir bonden tid til å tilpasse seg. Bonden har investert i tillit til at reguleringene er der, og må da også få rimelig tid og mulighet til å frigjøre seg. Høyre vil ha en lønnsom og levedyktig næring basert på en rehabilitert, avmedisinert og selvstendig næringsdrivende bonde. Eiendomsretten forvaltes best av bonden selv, ikke av byråkratiet. Høyre er

fornøyd med at det viktigste skillet i landbrukspolitikken går på at Høyre vil ha eiendomsretten tilbake til bonden, mens Senterpartiet og de rød-grønne overlater mer av den til byråkratiet.

Landbruket er en dynamisk næring. Man skulle ikke tro det når man følger debatten, men både jordbruk og skogbruk har hatt en produktivitetsvekst som få andre næringer kan oppvise maken til over lang tid. Næringene er både tilpasningsdyktige, endringsvillige og framtidssrettede – bare så synd de ikke tror det er slik selv. For det meste av virkemidlene i norsk landbruk går i motsatt retning. De konserverer, og de beskytter, men utviklingen går sin gang. Det er også årsaken til at politikken er så mislykket som vi ser at den er.

Landbruket er noe håndfast. Man har et stykke land, og man dyrker det. Man ser hva man driver med hver dag. Det er ikke alle – ikke minst gjelder det oss i denne sal – som gjør det. Men et gitt landareal er også noe fast. En eiendoms størrelse er en gitt størrelse og er en begrensning på hvor mye avkastning en eiendom kan gi. Høy produktivitetsvekst, som jeg tidligere har omtalt, gir seg utslag i at hver enkelt bonde bruker mindre tid enn året før for å oppnå samme resultat. Gården blir «mindre og mindre» i forhold til arbeidsinnsats. Hva skjer da? Jo, bonden må enten utvide arealet eller finne andre ting å bruke tiden på. Dette er prosesser som foregår kontinuerlig, men politikken anerkjenner det ikke og snakker om helt andre ting. Resultat: Landbrukspolitikken er på etterskudd i forhold til næringens utvikling, og om den ikke kommer seg på sporet, risikerer man en næring uten motivasjon.

Landbruk er viktig. Den enkelte bonde må få frihet til å møte utfordringene på sin måte. Dette er viktig også for næringsmiddelindustrien. Uten et offensivt og framtidssrettet landbruk kan heller ikke næringsmiddelindustrien trives og utvikles. Norge er et lite, åpent land. Vår velferd er bygd på handel. Norge må fokusere på mulighetene og ikke på frykten. Handel er til vår fordel. Jeg tror norsk landbruk vil klare også framtidige omstillinger godt, men de må være forberedt.

Bonden har vist sin tilpasningsdyktighet. Han har klart å tilpasse seg politikken. Det er ingen grunn til å tro at han ikke vil klare det også i fremtiden, men da må enkeltutøveren få tilbake råderetten over egen eiendom og styre egne strategier. Bare på den måten vil vi kunne få en framtidssrettet næring som tar de utfordringer som kommer, og som har selvtilit nok til å tro at de vil klare det.

Arne L. Haugen (A) [12:56:37]: I motsetning til representanten Gundersen mener jeg det er mye positivt å si om årets budsjett for landbruksområdet. For det første bekrefter det den framforhandlede jordbruksavtalen, en næringsavtale som har lagt til rette for en inntektsvekst på 73 000 kr fra 2006 til 2010, og som gir muligheter for en tilnærmet lik utvikling i landbruket som i andre grupper i samfunnet de fire årene de rød-grønne har styrt – avtaler som Fremskrittspartiet og Høyre har stemt imot. Regjeringspartiene understreker i sine merknader at norsk landbruks viktigste oppgave er å produsere trygg og ren mat for egen befolkning. I tillegg til det vil vi at landbrukspo-

litikken skal være grunnlaget for næringer og opplevelser innen utmark, reiseliv, næringsmiddelindustri, åpne kulturlandskap og biologisk mangfold. Da kan vi nå målsettingen om et levende, mangfoldig og bærekraftig jord- og skogbruk over hele landet.

Jeg tror vi må erkjenne at skogbruket har vært stemoderlig behandlet som politikkområde tidligere – kanskje som en følge av manglende innsikt og forståelse. Det var oppløftende at vi kom i gang med en oppgradering og modernisering av skogpolitikken allerede i budsjettet for 2006. Dette er videreført senere år og får nå bred oppslutning, bl.a. også gjennom behandlingen av St.meld. nr. 39 for 2008–2009, Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen. Her slås det uomtvistelig fast at et aktivt skogbruk med fornying, planteforedling og skogplanting, frisk og produktiv skog er forutsetningen for at skogen tar opp maksimalt med CO₂, og i tillegg får vi arbeidsplasser og inntekt som bonus. Det er sjelden man får både i pose og sekk. På dette området gjør vi det. Dette er aktiviteter og inntekter som det er stort behov for i mange distrikter.

Går vi ett år tilbake og leser i næringskomiteens budsjettinnstilling, ser vi at f.eks. Venstre var sterkt kritisk til dette synet på skogen som redskap i klimakampen. Jeg viser til den replikkrunnen vi nettopp har hatt om akkurat den problemstillingen.

Flertallet i komiteen er opptatt av å få til et taktskifte når det gjelder etablering av nye alternative, supplerende arbeidsplasser i randsonen til tradisjonelt landbruk. Potensialet i fjellområdene kan helt sikkert utnyttes bedre, gjerne i samspill med andre næringer. Innovasjon er et nøkkelord i denne sammenhengen. Satsing på lokal og regional mat og matkultur, gardsturisme og næringsutvikling knyttet til reiseliv og opplevelser, jakt- og fisketurisme bør stå sentralt i denne sammenhengen.

Men selve fundamentet, grunnlaget, for dette ligger i en effektiv produksjon av melk, kjøtt og korn. Det skal fortsatt være lønnsomt å drive produksjon av disse basale råvarene. Det er grunnlaget for foredlingsindustrien vår, og denne lykkelige gjensidige avhengigheten skaper aktivitet og en økonomi som gjør det mulig å få til også de andre utviklingsprosessene som jeg har vært innom.

Det er en sjokkmelding som høyrepartiene, først og fremst Fremskrittspartiet, sender aktørene i landbruket. Det er for det første at de stemte imot avtalen, dernest de enorme kuttene, som for Fremskrittspartiet utgjør 7,5 milliarder kr. Det er en rasering. Et inntektstap i størrelsesorden 129 000 kr pr. årsverk er slik at en må ha tilnærmet optimale driftsforhold for å overleve som bonde. Da vil de marginale områdene vestpå og nordover bli faset ut, og fraflyttingen fra bygdene vil bli dramatisk forsterket. Reiselivsnæringen ville miste et av sine viktigste elementer i markedsføringen av Norge, nemlig levende kulturlandskap som er i bruk, med folk i husene. Det er det reiselivsnæringen har behov for.

Vi skal nå i gang med en stortingsmelding om landbruk. Jeg forstår at det er en melding et samlet storting ser fram til å få på bordet. Jeg ser fram til at det blir lagt opp til en bred prosess i arbeidet med meldingen, slik at alle forhold som påvirker landbruket i hele landet, blir belyst.

Da får vi mulighet til å drøfte alle sider av landbrukspolitikken. Det blir et svært viktig arbeid. Det blir spennende. Det ser jeg fram til.

Ingrid Heggø (A) [13:01:46]: Denne regjeringa har lagt fram eit veldig godt budsjett for å skapa og å dela. Med Arbeidarpartiet ved roret har den raud-grøne regjeringa vår styrt trygt og godt gjennom finanskrisa. Vi har komme med tiltak som har verka, og Noreg har derfor greidd seg svært bra gjennom finanskrisa. Statsminister Stoltenberg sitt klare mål var at vi skulle ha den lägste arbeidsløysa i Europa også etter at finanskrisa var over. Det målet vil vi nå.

Når det er sagt, vil eg átvara mot å tru at finanskrisa er over for alle sektorar, for det er ho ikkje. Den eksportretta industrien står framleis framfor store utfordringar. Eit eksempel her er aluminiumsindustrien. Han slit. Hjørnearbeidsplassar står i fare fleire stader i landet.

Budsjettet er ekspansivt, men innanfor ei forsvarleg ramme. Regjeringa beviser nok ein gong at det å ta vare på arbeidsplassane og ha verktøy til å skapa nye arbeidsplassar er – og vert – det viktigaste. Skriket frå opposisjonen om for lite og for seint har vist seg fullstendig feil. Medisinen mot finanskrisa har bevisleg vore både treffsikker og til rett tid. Eit eksempel er auken til Innovasjon Norge, med 26 pst. frå 2009 til 2010. Det er dette enkelte i opposisjonen har kalla betydeleg reduksjon.

Gløymt er òg det faktumet at den framstegspartistotta regjeringa frå Høgre, Venstre og Kristeleg Folkeparti ikkje eingong sette av midlar til å fylla opp dei kommunale næringsfonda.

Verkemiddelapparatet vårt, bl.a. Innovasjon Norge og SIVA, er under evaluering. Her skal det gjevast ei vurdering av samansetjinga av selskapa sine tenester, tilgjenge for brukarane og samfunnsøkonomiske effektar av selskapa sine verksemdar. Vi i Arbeidarpartiet er spesielt opptekne av sysselsetjingseffekten og at Innovasjon Norge har eit fleksibelt verkemiddelapparat som fangar opp næringslivet sine behov. Eg vil understreka at Innovasjon Norge si verksemd m.a. skal korrigerer for svikt i dei private finansmarknadene.

Det er viktig at staten har eit breitt engasjement i næringspolitikken for å medverka til nyskaping og konkurransedyktig næringsliv over heile landet vårt. Har så Innovasjon Norge det rette verktøyet? Har Innovasjon Norge verka etter intensjonen? Er det rom for forbetringar? Det er viktig at vi tek diskusjonen og evaluerer både SIVA og Innovasjon Norge, slik Regjeringa har lagt opp til. Samla vil desse evalueringane gje eit godt grunnlag for ei vurdering av det offentlege verkemiddelapparatet sine framtidige oppgåver og organisering og eventuelle endringar i prioriteringar og mål. Vi får også auka innsikt knytt til verksemdene.

Det finst tallause eksempel på bedrifter som aldri hadde sett dagens lys dersom vi ikkje hadde hatt Innovasjon Norge. Eg kan nemna to eksempel frå eige fylke, Saga Fjordbase i Florø og Traxa i Høyanger. Det er snakk om mange arbeidsplassar. Det er snakk om mange enkelt-

skjebnar. Det er snakk om mange familiar, og det er snakk om mange samfunn.

Arbeidarpartiet er svært nøgd med at det vert etablert ei ny ordning for investeringsstøtte til miljøteknologi, og at denne ordninga vert styrkt med ytterlegare 40 mill. kr utover det som var det opphavlege framlegget frå Regjeringa. Ordninga skal fremja og stimulera til fleire prosjekt innan miljøteknologi og vil styrkja norsk industri si konkurransevne på lengre sikt. Eg vil òg nemna at 100 mill. kr er øyremerkte satsinga på 2. generasjons biodrivstoff, slik at dette vert meir miljøvenleg.

Eit anna spørsmål vi må stilla oss, er om lovverket vårt er godt nok tilpassa behova for dei minste bedriftene våre. Eg er svært nøgd med at Arbeidarpartiet i Regjeringa har teke initiativ til og sett i gang eit arbeid for å vurdera det norske regelverket, medrekna aksjelov, rekneskapslov og også det bekymringsfulle inntoget av NUF-etableringar.

Regjeringa har òg varsla at ho vil utvikla ein næringspolitisk strategi for små og mellomstore bedrifter, som skal ha eit breitt perspektiv på korleis vi skal leggja til rette for vekst og utvikling i desse bedriftene. Det er viktig med dialog mellom myndigheitene, næringslivet og også fagforeningane for å vidareutvikla gode vilkår for dei små og mellomstore bedriftene våre, medrekna også å sjå meir grundig på forenklingarbeidet.

Arbeidarpartiet er også oppteke av fortløpande vurderingar og å styrkja den næringsrelaterte forskinga. Det er slik vi skapar morgondagens næringar.

Til slutt vil eg understreka at verdiskaping og produksjon er ein føresetnad for å skapa for så å kunna dela til gode velferdstenester.

Lillian Hansen (A) [13:06:54]: Regjeringen har som mål at Norge skal bli en av de ledende, kunnskapsbaserte økonomiene innenfor de områdene der vi har fortrinn.

Marin sektor er ett av disse områdene. Våre naturgitte forutsetninger og lange tradisjoner innen fiskeri og havbruk gir et unikt utgangspunkt for internasjonal konkurransekraft. Norge har en særegen mulighet knyttet til vår plass i nord og på kysten. De villlevende marine ressursene og det tilhørende genetiske materialet er fellesskapets eiendom. Dette skal sikres for framtidige generasjoner gjennom bærekraftig forvaltning.

Den felles norsk-russiske miljøstatusrapporten for Barentshavet er nettopp lagt fram for første gang. Den viser at i store trekk er miljøtilstanden i Barentshavet god. Mye av det urapporterte og illegale fiskeriet som foregikk tidligere, er nå sterkt redusert, og de store fiskebestandene er på et høyt nivå. Men samtidig sies det i rapporten at det knyttes bekymring til effekten av klimaendringer, spredning av fremmede arter, skader på grunn av tråling og fremdeles lavt nivå på noen kommersielle fiskebestander på grunn av tidligere intensivt fiske. Rapporten framhever også at Barentshavet står på terskelen til olje- og gassalderen, og konkluderer med at for å møte disse endringene og holde dagens relativt gode miljøstand kreves det skjerpet overvåking av miljøet og en koordinert norsk-russisk innsats innen miljøovervåking og forvaltning.

Den politiske plattformen til denne regjeringen tar

høyde for en god forvaltning og miljøhensyn i fiskeri- og havbrukspolitikken. Regjeringen vil ha stort fokus på å styrke kunnskapen om hvilke effekter klimaendringer vil ha på havets økosystemer og kystbasert næringsliv, i tillegg til å styrke den marine forskningen.

I budsjettet for 2010 følges dette opp med forslag til økte bevilgninger for å styrke kunnskapsgrunnlaget knyttet til bærekraftig forvaltning av fiskeri- og havbruksnæringen, klima og fornybar energi, i tillegg til å styrke forskningen om klimaendringenes virkning på livet i havet.

Regjeringen har bevilget 5 mill. kr til kompetansesenter for sjøsikkerhet, oljevernberedskap og overvåking i tilknytning til trafikksentralen i Vardø. Slepebåtkapasiteten i Nord-Norge og på Sørlandet er styrket med 127 mill. kr for å sikre tre helårs slepefartøy i Nord-Norge og ett døgnbemannet fartøy på Sørlandet. Når det gjelder oljevernberedskap, er det lagt opp til å videreføre det ekstraordinære bevilgningsnivået fra 2009 til utskifting av oljevernutstyr mv., som ligger 122 mill. kr over bevilgningsnivået i 2005. Dette oppfyller Kystverkets rapport fra 2006.

Skal Norge være verdens beste sjømatnasjon, må vi ligge i front kunnskapsmessig på områder som bærekraftig ressursbruk, havmiljø, klima, produktutvikling og marked. Derfor vil denne regjeringen styrke den marine forskningen og stimulere til omstilling og nyskaping.

Fiskeri- og havbruksnæringen skal bygge på våre fortrinn med tilgang på ferskt råstoff med høy kvalitet, og i tillegg legge til rette for videreforedling i Norge, bl.a. ved å sikre industrien en stabil helårig tilgang på råstoff. Det skal legges til rette for en videre vekst i havbruksnæringen innenfor bærekraftige rammer, og arbeidet med rømming og lakselus er, og vil bli, høyt prioritert.

Regjeringen vil, i motsetning til Fremskrittspartiet, ha en variert flåte og rettferdig fordeling av fiskeressursene som skal være med på å sikre sysselsetting og bosetting langs kysten. Det er ikke godt å forstå hvor Fremskrittspartiet vil med norsk fiskeripolitikk. Under behandlingen av likviditetsordningen var det ikke måte på hvor opp-tatt Fremskrittspartiet var av alle de små lokalsamfunnene langs kysten vår, mens Fremskrittspartiet og Høyre i en merknad i budsjettinnstillingen nå sier:

«(...) det er viktig at den marine næringen får rammebetingelser tilpasset en internasjonal konkurransesituasjon. Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at midlene må benyttes til innovasjonstiltak og ikke distriktpolitikk.»

Denne regjeringen mener at verdiskapingen av våre felles fiskeriressurser i størst mulig grad skal komme de fiskeriavhengige kystsamfunnene til gode.

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:12:14]: Fiskeri- og kystdepartementets viktigste oppgave er å forvalte havets levende organismer i evighetens perspektiv. Uten en god ressurs- og havmiljøforvaltning svekkes grunnlaget for de næringene som baserer sin virksomhet på høsting av naturens overskudd eller utnyttelse av det produksjonspotensialet som havet og kysten gir, f.eks. havbruksvirksomhet.

Det er gledelig å kunne konstatere at tilstanden for alle

våre viktigste fiskebestander i dag er bedre enn på svært lenge. I Barentshavet har forskerne ikke målt slike fiskemengder siden like etter krigen, og i Norskehavet er det så mye sild, makrell og kolmule at de begynner å stille spørsmål ved om matproduksjonen til disse artene er stor nok. Med bakgrunn i at råstofftilgangen er helt avgjørende for industriens muligheter for å lykkes i markedet, ser framtiden relativt lys ut.

De mørke skyene vi ser, er i hovedsak de som henger igjen etter finanskrisens harde treff i hvitfisknæringen. Men finanskrisen til tross: 2009 vil gi nok en rekord i eksportverdien for norsk sjømat. Økningen fra 2008 vil bli på rundt 10 pst.

En annen utfordring er kysttorsk, både i nord og sør, som vil bli vår største forvaltningsmessige utfordring de nærmeste årene. Det er behov for både økt kunnskap og strengere reguleringstiltak, men vi har ingen ansvarlige alternativer. Vi må fiske mindre kysttorsk.

Det viktigste målet for fiskeri- og havbruksforvaltningen er å bidra til å sikre en miljømessig bærekraftig fiskeri- og havbruksnæring. Det stiller stadig økende krav til forvaltningsrettet kunnskap og forskning. I budsjettet for 2010 styrkes forvaltningsrettet marin forskning med 39 mill. kr, med hovedfokus på klimaendringer, økosystembasert forvaltning og miljømessig bærekraft i havbruksnæringen.

Vår tids største utfordring er klimaendringene. Temperaturen i havet stiger, og havet tar opp stadig mer CO₂ som gjør vannet surere. Vi trenger mer kunnskap om hvordan og hvor raskt endringene vil påvirke plankton, egg, larver, koraller, fisk og skalldyr. Vi styrker også forskningen på fjordøkologi og miljømessig bærekraft i havbruksnæringen.

I løpet av om lag 40 år har havbruksnæringen utviklet seg fra omtrent ingenting til å bli en viktig eksportnæring, og representerer mer enn 50 pst. av eksportverdien av sjømat.

Vi har en lang kyst som har naturgitte fortrinn for oppdrett og en variert næringsstruktur med både små og store oppdrettere. Regjeringens politikk legger til rette for å opprettholde denne strukturen. Det er viktig for verdiskaping og sysselsetting i distriktene.

Med oppdrett følger imidlertid flere miljøutfordringer, som det gjør med all annen menneskelig aktivitet. Vi må akseptere at det ikke er mulig å ta i bruk naturen til produksjonsformål uten at det setter spor. Spørsmålet vi må ta stilling til, er hvor kraftige spor vi er villig til å akseptere. De viktigste utfordringene for å komme nærmere et svar er drøftet i Regjeringens bærekraftsstrategi, som vil være en viktig premisse for Regjeringens videre arbeid.

Det er forbedringspotensial knyttet til arealbruk og drift. For å løse disse utfordringene og samtidig kunne opprettholde en levedyktig næring med variert struktur må vi gjøre kloke valg i tiden som kommer.

På bakgrunn av den alvorlige lusesituasjonen langs deler av kysten har Regjeringen besluttet å utsette avgjørelsen om kapasitetsøkning i 2010. Både næringen og myndighetene har grepet fatt i situasjonen. Men vi ønsker å forsikre oss om at innsatsen for å bekjempe lakselus gir

de nødvendige resultatene, før vi tar endelig stilling til kapasitetsøkning i 2010.

Helga Pedersen hadde kampen mot ulovlig, urapportert og uregulert fiske som en av sine viktigste saker, og hun oppnådde svært gode resultater. Jeg kan forsikre om at jeg følger opp dette arbeidet, og innsatsen mot UUU-fisket er derfor videreført på samme høye nivå som i fjor.

Slik det store bildet er, er det all grunn til å tro at fiskeri- og havbruksnæringen også i årene som kommer, vil sikre gode og lønnsomme arbeidsplasser og økende verdiskaping langs kysten. Fortsatt satsing på forskning og kunnskapsutvikling skal sørge for at vi gjør kloke og balanserte valg, som sikrer grunnlaget for en på alle måter bærekraftig fiskeri- og havbruksforvaltning.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Harald T. Nesvik (FrP) [13:17:29]: Luseproblematikken og utvidelse av maksimal tillatt biomasse innenfor oppdrettsnæringen er et av de største problemene som har vært påpekt i media i den senere tid.

Tirsdag i forrige uke avga komiteen sin innstilling, hvor regjeringspartiene bl.a. uttaler følgende:

«(...) vil peke på at det er positivt at Regjeringen legger opp til en kontrollert vekst i havbruksnæringen, og at det legges opp til at veksten skal tas ut i form av økt produksjonskapasitet for eksisterende tillatelser.»

Samme dag som komiteen avga sin innstilling, utsatte fiskeriministeren ikrafttreddelsen av dette. I den forbindelse vil jeg minne om Grunnloven § 75 d, som viser til at det er Stortinget som bevilger penger, og det har Stortinget gjort gjennom finansinnstillingen.

Mitt spørsmål til statsråden er følgende: Hvor ligger myndigelsen til statsråden om å trekke dette tilbake, all den tid man har bevilget 360 mill. kr som man også har brukt i statsbudsjettet, og når vil det foreligge en proposisjon hvor man trekker det tilbake?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:18:38]: På bakgrunn av den informasjonen som vi satt med når det gjelder lakselussituasjonen på kysten, besluttet jeg at vi skulle utsette avgjørelsen om kapasitetsøkningen i 2010.

Inntektsbevilgningen på 360 mill. kr knyttet til vederlag for økt MTB er ikke foreslått redusert eller tatt ut. Det skyldes at det i første omgang var snakk om å utsette beslutningen til våren 2010 for å forsikre oss om at innsatsen for å bekjempe lakselus gir de nødvendige resultater, før vi tar stilling til kapasitetsøkningen i 2010.

Dersom situasjonen ikke skulle komme under kontroll og det ikke er grunnlag for hele eller eventuelt deler av kapasitetsøkningen, vil Regjeringen måtte komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Harald T. Nesvik (FrP) [13:19:28]: Jeg vil gjerne følge opp den biten. Det er klart at når Stortinget treffer sine beslutninger, treffer man dem ut fra det som foreligger fra regjeringens side, og ut fra det foreliggende dokument. Når Stortinget da har gjort sine vedtak gjennom finansinnstillingen, har man tatt med det som har å gjøre

med inntekts- og utgiftssiden, som så igjen fordeles til de enkelte komiteene.

Er det også andre poster i dette budsjettet, eller innenfor andre områder, som man ikke helt vet hva man skal gjøre med, og som man kan risikere at man utsetter fordi man da kanskje ikke vil få et større underskudd i statsbudsjettet enn man faktisk gjør? Og hvis Regjeringen ikke bevilger disse pengene, eller foretar disse utvidelsene, har man svekket budsjettbalansen med 360 mill. kr. Spørsmålet mitt til statsråden er følgende: Er statsråden bekvem med den situasjonen, eller vil hun komme tilbake til Stortinget og sørge for at vi får en grundig redegjørelse for hva som er bakgrunnen? Når det gjelder lakselusproblematikken, er jo den ikke-eksisterende i Nord-Troms og Finnmark, så hvorfor gjøres dette generelt?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:20:37]: Til det siste først: Vedrørende situasjonen i Nord-Troms og Finnmark har representanten helt klart rett. Der er ikke luseproblemet store. Der er situasjonen den at det er stor tilgang på MTB. Den er langt fra utnyttet i dag, så jeg har ikke hørt noe samlet rop fra nord om å få gjennomført MTB-utvidelsen nå. Så er det jo sånn at i praksis kan den uansett ikke tas i bruk før det skal ny smolt i havet.

Jeg har ingen saker innenfor mitt budsjett tilsvarende MTB-saken. Det er beslutningen som er utsatt, og hvis det skulle vise seg at vi må endre på den, vil jeg selvsagt komme tilbake til Stortinget på egnet måte. I tillegg hører jeg vel at det er et spørsmål om prosess. Dette er børsensitive saker, som gjør at jeg vil behandle det i henhold til Børsens regelverk knyttet til MTB-utvidelsen. Men jeg skal komme tilbake til Stortinget på egnet måte hvis det skulle vise seg at vi ikke gjennomfører den som planlagt.

Svein Flåtten (H) [13:22:04]: Utsettelsen av kapasitetsøkningen, som vi nettopp har diskutert, var nødvendig – helt opplagt – for alle, fordi statsråden på mange vis var i en tvangssituasjon. Det som er problemet med dette, er at vi har en næring som har forberedt seg på en forutsigbarhet. De har visst om hva som skulle komme, og vært i ferd med å innrette seg på det.

Det som også er viktig at statsråden snart kommer tilbake til Stortinget med, eller for den saks skyld i hvert fall til næringen med, er en avgjørelse. Altså: En utsettelse var nødvendig, men det er også viktig at en avgjørelse kommer, og kanskje også at man vet når den kommer. At det hele bare svever, uten at man riktig vet hva som blir gjort, er noe av det verste som kan være for en næring.

Hva slags tanker har statsråden om dette?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:23:06]: Jeg er også veldig tilhenger av stabile rammevilkår for alle, inklusiv havbruksnæringen.

Når det gjelder tidspunktet for når det er fornuftig å vurdere spørsmålet på nytt igjen, tror jeg nok næringen er veldig klar over det. Det har sammenheng med når de har oversikt over om de tiltak som er iverksatt, har hatt effekt. Det viktigste for meg er å sikre meg at når de ville lakse-

14. des. – 1) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2010, kapitler under Nærings- og handelsdept., Fiskeri- og kystdept., 1220 Landbruks- og matdept. og enkelte kapitler under Fornyings-, administrasjons- og kirkedept. 2) Endringer i 2009 statsbudsjettet for 2009 under Nærings- og handelsdept. 3) Endringer i statsbudsjettet for 2009 under Landbruks- og matdept.

ungene skal ut fra elvene og ut i havet, kan de passere en kyst uten å bli lusebefengt.

Så er det jo også slik, som jeg sa i mitt forrige svar, at havbruksnæringen har sykkluser. Det er knyttet til når smolten går i havet. Jeg antar at det er det som er tidspunktet for når oppdrettsnæringen er mest opptatt av å få avklart den eventuelle MTB-utvidelsen.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [13:24:20]: Det har vært turbulens rundt oppdrettsnæringen i høst, og Regjeringen har hatt en stor utfordring med en fiskeriminister som er medeier i Sinkaberg-Hansen. Regjeringen har om sider utnevnt næringsminister Trond Giske som setteminister i saker hvor ministeren er inhabil. Men spørsmålet er om Norge er tjent med å ha en fiskeriminister som ikke kan ta tak i en av de viktigste utfordringene på sitt område. Dette aktualiseres ytterligere ved at fiskeridirektøren har betydelige eierinteresser i oppdrettsnæringen. Fiskeridirektørens selskap fikk nylig bot for å ha hatt for mye fisk i merdene.

Det virker i dag som om det er for mange i den øverste fiskeriforvaltningen i landet her som har eierinteresser i oppdrettsnæringen. Dessverre kan dette også vanskeliggjøre håndteringen av den akutte krisen knyttet til lakselus.

Er statsråden enig i at det er prinsipielt uheldig at offentlige regulatorer har så store eierinteresser i næringer de er satt til å regulere?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:25:24]: Når det gjelder spørsmålet om habilitet knyttet til fiskeri- og kystministeren, viser jeg til svaret fra Lovavdelingen i Jus tisindepartementet, som sier at fiskeri- og kystministeren i all hovedsak er habil til å vurdere generelle politiske spørsmål knyttet til fiskeri- og havbruksnæringen. Unntaket er selvsagt saker som er direkte knyttet til det selskapet som her er nevnt. Da vil jeg erklære meg inhabil, og sette statsråd Trond Giske vil overta. Det kan også skje i noen enkeltsaker, på enkeltområder, innenfor den tradisjonelle fiskerinæringen, med bakgrunn i tidligere styreverv.

Jeg må bare si at jeg for egen del i hvert fall er veldig glad for at jeg har den bakgrunnen jeg har. Det oppleves som vesentlig enklere å sette seg inn i de utfordringene som er på kysten, og jeg skal da skjønne mitt verv på beste måte ut fra det.

Harald T. Nesvik (FrP) [13:26:27]: Jeg har tenkt å skifte litt fokus i mitt neste spørsmål og fokusere mer på den situasjonen som er oppstått i forbindelse med makrellfisket – på en del av de problemene som kan oppstå til neste år i forbindelse med at man fra myndighetenes side har sagt at gjenstående kvote for inneværende år på ca. 50 000 tonn makrell skal overføres til neste år.

Spørsmålet mitt til statsråden er følgende: Har man i den forbindelse også sett på hvor denne fisken kan fiskes? Har man inngått avtale med EU-systemet om at den kan fiskes i EU-sonen, eller kan vi risikere, i og med at vi pr. i dag står uten fiskeritavtale med EU, at vi ikke får

den muligheten som vi har hatt tidligere, med å fiske sør for 62. breddegrad og øst for 4 grader?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:27:34]: Det at vi ikke lyktes i å få på plass en avtale med EU, innebærer at norske fiskere må fiske i norsk sone, og EUs fiskere må fiske i EUs sone. Det tror jeg faktisk ikke det er norske fiskere som har mest å tape på.

Men når det er sagt, vil jeg si at Fiskeri- og kystdepartementet vil fastsette makrellkvoter for 2010 i tråd med tilsvarende opplegg for 2009, selvfølgelig justert etter kvoterådgivningen fra ICES. Vi vil også ta med det som ikke ble fisket i fjor, og overføre det til neste år. Vi har hatt med fiskeindustriens organisasjoner hele veien i diskusjonene, og det som vi legger til grunn nå, støttes fullt ut av næringsorganisasjonene. I tillegg sier industrien at de mener at mottakskapasiteten ikke vil være begrenset selv om kvotene økes i 2010.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Steinar Gullvåg (A) [13:28:42]: Av Fiskeridirektoratets høringsnotat om forvaltningen av kysttorsk i Sør-Norge går det fram at situasjonen for torskbestanden på Skagerrakkysten er kritisk. Bestanden er ikke bærekraftig forvaltet. Gytebestanden er under kritisk nivå. Her heter det:

«Tallrikheten av 1 år gammel og eldre torsk, målt ved hjelp av strandnottrekk, har blitt meget sterkt redusert i siste tiårsperiode, og har aldri vært lavere.»

De tre siste årene har næringskomiteen i Stortinget uttrykt bekymring for torskbestanden på kysten av Skagerrak. Vi har vist til forskernes klare advarsler og behovet for tiltak som kan bidra til at torskbestanden gjenopprettes før det er for sent.

Det er snart ikke mulig å henge ut et håndsnøre i fjordarmene på Østfold-, Vestfold- og Telemark-kysten med rimelig håp om fangst. Lokale fiskere forteller at torsken simpelthen er borte, og det er ikke særlig tvil om årsaken: et betydelig overfiske gjennom flere år pluss en sterk vekst i bestanden av skarv og sel.

Det er ikke så mange som lever av fiske på denne kyststrekningen lenger. I norsk sammenheng har det naturligvis ikke særlig stor betydning, men verdien av dette fisket er kanskje større enn den rent næringsmessige betydningen av det. Det er nemlig to millioner mennesker som bruker denne kyststrekningen som rekreasjonsområde, og jeg tror ikke framtidige generasjoner vil se i nåde til oss om vi nå steller oss slik at torsken blir borte fra våre områder for evig og alltid.

Forskerne er klare i sine anvisninger. Her trengs restriksjoner på både yrkes- og fritidsfiske – alt fra redskapsbegrensninger til innføring av verneområder og verneperioder. Dessuten må vi bli kvitt det ødeleggende lysfisket etter brisling langt inn i fjordarmene, der lysfiskerne fjerner matfatet for andre fiskeslag. Forskerne vil nå ha forbud mot lysfiske på dybder under 100 meter, og det er et

godt forslag. Men framfor alt må vi nå skaffe oss et oppsyn som er i stand til å kontrollere fisket i våre fjorder, enten det nå gjelder torsk, hummer eller ål. Det har vi hatt før, og jeg skjønner egentlig ikke at dette trenger å ta så lang tid.

La meg også få minne om at næringskomiteen ved behandlingen av strukturmeldingen åpnet for samfiske – ikke fordi vi ønsket en gjeninnføring av driftsordningen, men fordi vi av hensyn til sikkerheten ønsket å la fiskerne fiske sammen i de minste fartøygruppene. Norges Fiskarlag fremmet i sin tid et utmerket forslag til samfiskeordning som i det minste fortjener å bli forsøkt.

Per Roar Bredvold (FrP) [13:32:15]: I Prop. 48 S legger Nærings- og handelsdepartementet fram noen endringsforslag i statsbudsjettet for 2009. De fleste endringene er av teknisk art og helt greie.

Komiteen er samlet bl.a. i sine merknader om Altinn, som har blitt 22 mill. kr dyrere enn overslaget ved avtaleinngåelsen. Et nytt kraftverk i Ny-Ålesund er utsatt, da en gjennomgang av kostnadene viser at både driftskostnadene og vedlikeholdskostnadene ville bli vesentlig høyere enn opprinnelig vurdert. Komiteen har også merket seg at EFTAs overvåkingsorgan, ESA, har merknader angående Mesta AS. Ellers er det noen særmerknader fra regjeringspartiene og opposisjonspartiene.

For Fremskrittspartiets del vil vi peke på den stadig økende bruk av konsulenter. Vi har forståelse for at det må brukes noen, men ber om en mer nøysom bruk.

Fremskrittspartiet og Høyre har en fellesmerknad om Entra Eiendom A/S. Man er bl.a. forbauset over at selskapet med støtte fra eier nå selger bygg av en type som var grunnlaget for at selskapet ble dannet.

Fremskrittspartiet og Høyre har også et mindretallsfor-slag, som lyder:

«Stortinget gir Regjeringen fullmakt til nedsalg av statens eierinteresser i Entra Eiendom A/S til 0 pst.»

Jeg tror dette ble registrert som forslag tidligere i dag. Hvis ikke, fremmer jeg det herved.

Ellers støttes tilrådingen av en samlet komité.

Presidenten: Representanten Per Roar Bredvold har tatt opp det forslaget han refererte.

Bendiks H. Arnesen (A) [13:33:50]: I Soria Moria-erklæringen sier Regjeringen at det skal legges til rette for et nyskapsende, kunnskapsbasert og miljøvennlig næringsliv. I så måte er ikke de typiske distriktsnæringene fiskeri og landbruk noe unntak. Det er heller ikke noe gammel-dags og uvesentlig i den næringspolitiske debatten. Dette er næringer som det er svært viktig å ta vare på og forvalte på en god og forsvarlig måte. I lys av de siste års globale matkriser tror jeg flere og flere innser at yrkesutøverne i disse næringene har noen av verdens viktigste jobber.

Jeg synes det er bekymringsfullt dersom det blir konstruert motsetninger mellom disse to næringene her til lands. Selv om fiskerinæringen eksporterer store deler av sin produksjon og landbruksnæringen produserer mest for det nasjonale marked, har disse næringene svært mye til

felles. Begge næringene er fortsatt avgjørende viktige for den samlede matproduksjonen og for bosettingen her til lands. Dette er noe av det viktigste å sikre for framtiden.

Når høyrepartiene i dag synes å være mer opptatt av mindre styring og mer næringsnøytralitet også for disse næringene enn for matsikkerhet og bosetting i distriktene, sier dette mye om hva denne politikken egentlig står for.

For Norge må det være viktig å balansere politikken slik at Norge kan være verdens fremste sjømatnasjon, samtidig som vi bl.a. har en variert flåtestruktur, en bærekraftig oppdrettsnæring og levende kystsamfunn.

Samtidig skal vi opprettholde et levende landbruk over hele landet, med variert bruksstruktur og med et kulturlandskap som er i hevd. Uten denne kombinasjonen hvor de stedbundne næringene står helt sentralt, vil ikke målsettingen om å beholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret kunne holdes, og det vil heller ikke være liv laga for andre næringer i distriktene.

Vi kan jo f.eks. tenke oss reiselivsnæringen – en tur langs norskekysten med Hurtigruten, hvor turistene bare får se gjengrodde kulturlandskap og døde fiskerisamfunn. Hva slags framtid ville reiselivsnæringen da ha i landet vårt?

Derfor er det så viktig at fiskeri- og landbruksnæringen også er med i en næringspolitikk som er nyskapsende, kunnskapsbasert og miljøvennlig.

Jeg er glad for at vi har en regjering og et stortingsflertall som har slike målsettinger. Dette budsjettet bærer også bud om det.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [13:37:11]: En av de største skillelinjene mellom opposisjon og posisjon i Stortinget finner vi når det kommer til landbrukspolitikken.

Fremskrittspartiet kutter over 6 milliarder kr i en allerede framforhandlet avtale, mens Høyre kutter 2 milliarder. I hele valgkampen sa Fremskrittspartiets lokale representant i Oppland at det ikke var snakk om et så voldsomt kutt på ett år – det skulle tas etter at overgangsordninger var på plass.

På Bondelagets hjemmesider kan vi den 26. juni lese:

«Det vart sagt av fleire at Frps program for landbruket «ikkje må takast for bokstaveleg!»»

Dette sa man da bøndene møtte Fremskrittspartiets representanter på sommerleir i Telemark.

Videre står det:

«Enkelte medga også at dei var med i FrP trass i, og slettest ikkje på grunn av, den landbrukspolitikken som er programfesta. Stortingsgruppa's forslag om å halvere den økonomiske støtta til landbruket over natta vert oppfatta som uspiseleg blant dei som skal fronte Frp utover i landet.»

På samme nettsted kan vi se at representanten Eriksson i valgkampen sa at han verken ville styrke eller svekke importvernet.

«Det går ikke an å fjerne hele importvernet. Da får vi ikke markedet til å fungere. Først må vi liberalisere det innenlandske markedet, ellers bryter alt i hop.» sa Eriksson på et besøk i Trøndelag.

Etter å ha sett Fremskrittspartiets budsjettforslag for

14. des. – 1) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2010, kapitler under Nærings- og handelsdept., Fiskeri- og kystdept., 1222 Landbruks- og matdept. og enkelte kapitler under Fornyings-, administrasjons- og kirkedept. 2) Endringer i 2009 statsbudsjettet for 2009 under Nærings- og handelsdept. 3) Endringer i statsbudsjettet for 2009 under Landbruks- og matdept.

2010 kan jeg ikke skjønne annet enn at Fremskrittspartiets landbrukspolitikk er akkurat det som flere av delegatene i Telemark mente den var: uspiselig. Dette er ikke annet enn en total og radikal endring av landbrukspolitikken – ikke over lang tid, men rett over natta. Ikke bare kutter Fremskrittspartiet glatt 6 milliarder kr, men de kutter også erstatning til rovviltskader.

Er det slik at representanten Bredvold fra Fremskrittspartiet for alvor mener at det han beskrev som de vakre distriktene i Hedmark, vil bli vakrere og ha mer å tilby turister med Fremskrittspartiets politikk ved at man går inn for å kutte over 129 000 kr pr. årsverk i landbruket for 2010? Har representanten Bredvold regnet på konsekvensene for sitt eget fylke?

For meg, med mitt kjennskap til f.eks. Hedmark fylke, vil det være en helt naturlig konsekvens at dersom man kutter så drastisk i landbruksstøtten som det her legges opp til, vil til og med de største brukene langs Mjøsa gå dukken.

Men det er iallfall ett lyspunkt: Dersom det ikke blir gårdsbruk igjen i Østerdalen, i Trysil, i Glåmdalen eller på Hedmarken, skjønner jeg at det er fristende å kutte på utbetalingene for rovviltsterstatning. Det er jo ikke så farlig om det er rovdyr hvis det ikke bor folk der, eller hvis det ikke er annet å spise enn elg.

Fremskrittspartiet gjentar sine budsjettkutt for landbruket, sjøl om grasrota sjøl tydeligvis mener landbrukspolitikken ikke må tas alvorlig, og betegner budsjettet som «uspiselig».

Jeg hadde satt pris på om Fremskrittspartiet kunne svare på om budsjettforslaget for landbruket er å anse som et lekebudsjett som ikke må tas for bokstavelig, slik grasrota i Fremskrittspartiet tydeligvis mener.

Sigvald Oppebøen Hansen (A) [13:40:25]: Næringspolitikk er dessverre ikkje blant dei politiske sakene som fengjer mest i befolkninga. Og slik bør det absolutt ikkje vere.

Aktiv næringspolitikk skal og bør vere noko av det viktigaste me jobbar med. Det krev at politikarane tør å vere aktive. Det var lettare før, fordi dagens regelverk betyr ei anna politisk rolle enn før, med mindre politisk styring og mindre statsstøtte.

Men me har framleis verktøy. Det må utviklast og brukast. Jo sterkare og meir open den internasjonale konkurransen er, dess viktigare er det at me bruker dei verkemidla me har. Derfor må me få til eit godt samspel mellom marknaden og det offentlege, mellom bedriftene og staten. Me må sjå på moglegheiter og vere kreative. Regjeringspartia vil at styresmaktene skal delta aktivt i nærings- og distriktutviklinga saman med bransjen og bransjens organisasjonar.

Næringspolitikk handlar om svært mykje. Ser me stort på det, kan me seie at barnehagepolitikk, skule- og utdanningspolitikk, likestillingspolitikk osv. – ja, all velferdspolitikk – det er næringspolitikk.

Det er ein samanheng mellom det å skape og det å dele. Land som er flinke til å skape, blir òg flinke til å dele. Og trygge menneske er skapande menneske. Det kan kanskje

høyrest kjedeleg ut, men eg må starte med orda: orden i økonomien. Det er nemleg ikkje alle som skjønner innhaldet av desse orda. Ein stabil kronekurs, låg inflasjon, låge renter og forsvarleg budsjettpolitikk er avgjerande for lønsemda i norske bedrifter.

I tillegg må me styrkje både privat og offentleg forskning og innovasjon, slik at me har bein å stå på også etter oljen. Innovasjonsmeldinga, som Stortinget behandla i vår, legg eit godt grunnlag for dette. Derfor er det viktig at tiltaka i meldinga blir følgde opp.

Kompetanse må vere ein drivande faktor i arbeidet for omstilling, fornying og nyetablering. Våre naturressursar er, og skal framleis vere, drivkrafta i verdiskaping over heile landet.

Innovasjon Norge er eit viktig instrument som må ha både pengar og rett kompetanse til å hjelpe næringslivet når behovet er til stades i ein sårbar oppstartingsfase. Innovasjon Norge er no under evaluering, og det blir spennande å sjå resultatet av dette arbeidet.

Staten må ta ansvaret for å sikre ein effektiv infrastruktur. Det må vere ein heilskapleg og effektiv samferdselspolitikk med investeringar og midlar nok til drift, og vedlikehald av vegar og breiband må sikrast til alle delar av landet.

Norsk industri må vidare vere sikra nok energi til ein konkurransedyktig pris. Og me må vere villige til å ta gassen meir i bruk i Noreg.

Me skal vidare vere best på miljø i verda. Det er det viktig å formidle no når heile verda er samla i København for å diskutere klimautfordringane. Best på miljø er det mogleg å vere samtidig som me utnyttar oljen og gassen til industrielle formål.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [13:43:48]: Jeg vil ta opp to punkter: eierskap i næringslivet og grønne næringer. Næringspolitikken kan prinsipielt utøves gjennom to ulike eierskap – ved begrenset ansvar, f.eks. aksjeselskaper, eller ved ubegrenset ansvar, f.eks. sjølstendig næringsdrivende.

Det er svært mange sjølstendig næringsdrivende, ja, den største gruppen av næringsdrivende er sjølstendig næringsdrivende. Ett punkt som er svært avgjørende for om man tør å gå inn som sjølstendig næringsdrivende, er trygghet under sjukdom. Sjølstendig næringsdrivende har i dag 16 karensdager, og sjukepengene tilsvarer 65 pst. av inntekten etter 16 dager. For Senterpartiet er det svært sentralt å forbedre sjukepengene etter 16 dager, fra 65 pst. til om lag 90 pst., som et naturlig nivå. Dette kan finansieres som bevilgning over statsbudsjettet, jf. slik det er for lønsmottakerne, eller, subsidiært, gjennom økt trygdeavgift på næringsinntekten. Det er et viktig spørsmål å ta fatt i.

De grønne næringene må avløse olje- og gassepoken, og foredlingen av fornybare ressurser blir da sentralt. Jeg er glad for at næringskomiteen vil reise til Husøy på Senja og se på fiskerinæringas utfordringer. Det er en epoke som jeg er glad for at komiteen nå går inn i.

Vi har diskutert mye omkring skogbruk og fornybart karbon. Det er svært gledelig at Regjeringa har bevilget 100 mill. kr øremerket til 2. generasjons biodrivstoff og

14. des. – 1) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2010, kapitler under Nærings- og handelsdept., Fiskeri- og kystdept., 2009 Landbruks- og matdept. og enkelte kapitler under Fornyings-, administrasjons- og kirkedept. 2) Endringer i 1223 statsbudsjettet for 2009 under Nærings- og handelsdept. 3) Endringer i statsbudsjettet for 2009 under Landbruks- og matdept.

til fornybart karbon, som også kan danne grunnlag for plastråstoff i biler til erstatning for olje- og gassbasert plastråstoff.

Det som imidlertid er den store utfordringa, er utviklinga i landbruket. Forholdene i landbruket er i dag svært lik forholdene i 1970. Det er de mest standhaftige næringene som holder seg oppe og utvikler seg videre i et framtidshåp, lenge etter at foretaksøkonomien skulle tilsi at driften skulle vært avvirket. Høyre og Senterpartiet står i jordbrukspolitikken for diametralt forskjellige syn. Høyres politikk kan en se ved bare å se til Danmark, med et gjeldstynget industrilandbruk som nå er i en fundamental krise.

For jordbrukets utvikling er det viktig å tørre å si hva som er virkeligheten – og virkeligheten er svært kritisk i

store deler av landet. Derfor er det nå viktig å sette fokus på det som er det mest sentrale i klimaspørsmålet, nemlig bruk av areal. Arealer brukt til landbruk i Norge må økes, både innmarksareal og utmarksareal. Fruktbarheten i jorda må forbedres gjennom grøfing og kalking slik at det blir bedre vekstvilkår og dermed bedre utnyttelse av den gjødsling som foretas. Her ligger den store utfordringa. Arealene må økes, og fruktbarheten må forbedres. Dermed kan vi ta vårt ansvar ved at vi utvikler våre muligheter, gitt den topografi og de klimatiske forhold vi har, sett i en internasjonal sammenheng.

Presidenten: Stortinget avbryter nå sine forhandlinger for julelunsj, og møte settes igjen kl. 16.00.

Første taler på ettermiddagens møte er Ingrid Heggø.

Møtet avbrutt kl. 13.47.

Em. 14. des. – 1) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2010, kapitler under Nærings- og handelsdept., Fiskeri- og kystdept., 1224 Landbruks- og matdept. og enkelte kapitler under Fornyings-, administrasjons- og kirkedept. 2) Endringer i 2009 statsbudsjettet for 2009 under Nærings- og handelsdept. 3) Endringer i statsbudsjettet for 2009 under Landbruks- og matdept.

Møte mandag den 14. desember 2009 kl. 16

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden:

Sakene på dagens kart (nr. 30)
Man fortsatte behandlingen av

sak nr 6

Innstilling fra næringskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2010, kapitler under Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet, Landbruks- og matdepartementet og enkelte kapitler under Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (rammeområdene 9, 10 og 11) (Innst. 8 S (2009–2010), jf. Prop. 1 S (2009–2010))

sak nr. 7

Innstilling fra næringskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2009 under Nærings- og handelsdepartementet (Innst. 98 S (2009–2010), jf. Prop. 48 S (2009–2010))

sak nr. 8

Innstilling fra næringskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2009 under Landbruks- og matdepartementet (Innst. 99 S (2009–2010), jf. Prop. 51 S (2009–2010))

Ingrid Heggø (A) [16:00:16]: Reiselivssatsinga har vore ein raud tråd i den næringspolitiske satsinga til denne regjeringa. I 2005 var satsinga på reiseliv via Innovasjon Norge på 100 mill. kr. I 2010-budsjettet er satsinga på 250 mill. kr. Det er faktisk ein auke på 150 pst.

Noreg har særleine moglegheiter knytte til vår plass i nord og ved kysten. Vi har både fjell og fjord. Vi har øyar, og vi har innland. Fjord Norway er på nytt kåra til verdas beste resemål. Eg er glad for at vi har ei regjering som evnar å sjå samanhengen mellom kulturlandskapspleie, levande bygder og landbruk. Verdifulle opplevingar står i høgsetet for turistane, og det er det vi skal gje dei. Skal vi satsa på reiseliv, kan vi ikkje overlata styringa til dei som vil rasera kulturlandskapet vårt, dei som ikkje ser konsekvensane av eigen politikk fullt ut. Eller er det verdien av små og levande bygder ein ikkje evnar å sjå?

Nokre av utfordringane vedrørende reiselivssatsinga i distrikta er mangel på heilårsarbeidsplassar. Derfor er arbeidet med å utvida sesongen så viktig. Dette er viktige arbeidsplassar i heile landet, men spesielt ute i distrikta der reiseliv for mange er ei viktig attåttnæring. Det gjeld både for bønder og for fiskarar. Det er eit vell av aktørar

innanfor distribusjonsnettet for reiseliv, og det vil vera utfordrande å samla alle desse til å gå i same retning – å få sams marknadsføring, å greia å samarbeida til felles nytte og ikkje sitja åleine på si eiga tue. Eg vil gje ros til våre tre nordlegaste fylke, som har greidd å samla seg og fått på plass eit felles nordnorsk reiselivsselskap, Nordnorsk reiseliv As. Dette bør òg andre fylke sjå på. Berre i mitt fylke er det heile elleve destinasjonsselskap med smått og stort.

Vi er ikkje i mål når det gjeld å få på plass ei nasjonal bookingløyning, som bør lenkjast til visitnorway.no. Det er viktig at dette arbeidet får fortsetja, og at det vert vidareutvikla.

Regjeringa har også sagt at ein ynskjer å innføra ei frivillig sertifiseringsordning for bedrifter som ynskjer å marknadsføra seg som ein del av den norske merkevara. Eg vil poengtera at det er viktig at dette er godt forankra i næringa.

Avgjerande for opplevinga av Noreg som resemål er dei tilsette sin kompetanse. Eg er derfor glad for at Innovasjon Norge skal utvikla og iverksetja bedriftsretta kompetanseutviklingsprogram. Av midlane er det sett av 10 mill. kr som er øyremerkte til dette formålet. Dei offentlege midlane vi bidreg med, vert faktisk dobla, i og med at næringa sjølv må delta med det same som det Innovasjon Norge gjer. Dette er vel anvende pengar.

Svein Flåtten (H) [16:03:39]: Jeg har bare et par kommentarer til tidligere talere – for så vidt ikke så mye til arbeiderpartirepresentanten som før pausen sa at næringspolitikken ikke fenger i befolkningen. Det må bero på hvilke kontakter man har. Jeg hører noe helt annet fra de kontaktene vi har, ikke minst fra verftsindustrien og leverandørindustrien. Derfor er det litt interessant, det som næringsministeren sa i dag med hensyn til merkningen fra flertallspartiene om at man må iverksette tiltak innenfor maritim sektor dersom det blir nødvendig.

Etter å ha gitt en beskrivelse av hvor vanskelig det er, sa næringsministeren i en replikkrunde at dette vil skje når tiden er inne. Jeg tror at tiden – uansett utvikling – må være inne senest i revidert nasjonalbudsjett til å gi en beskrivelse av hvor vi er, og hvor vi eventuelt kommer hen.

Så en kommentar til dette med nettolønnsordningen, som flere talere har vært inne på, spesielt representanten Botten fra Arbeiderpartiet. Det er slik at dette er en konkurransevridende ordning. Høyre støtter den langt på vei, men ikke fullt ut. Fiskeriflåten og andre føler dette som et svært vridende tiltak. Jeg synes det er litt underlig når f.eks. representanten Botten, som er svært opptatt av maritim sektor, beskriver hvordan tilstanden er der, og hva som kanskje etter hvert trengs. Høyre bruker noe av kuttet til nettopp å forbedre ordninger for maritim sektor, skipsbyggingsindustri og for leverandørindustrien. Det må man ikke glemme midt oppe i alt dette.

Jeg har også lyst til å peke på ett forhold til når det gjelder nettolønnsordningen, og som jeg aldri helt har forstått – kanskje kan noen en dag forklare meg det. Nettolønnsordning betyr at en skipsreder på sin bunnlinje får

et større beløp enn man ellers ville hatt, fordi utgiftene blir mindre. De pengene kan man bruke til å investere i andre typer driftsmidler. Men i skattedebatten vil formuesskatt bli betraktet av de samme partiene på en helt annen måte. Da bidrar ikke dette i det hele tatt til nye investeringer. Pengene ender akkurat på samme sted. Det ene er nyttig for investeringer, det andre er skattelettelser til de rikeste.

Arne L. Haugen (A) [16:07:03]: Jeg ber om ordet for å kommentere en viktig distriktsnæring som ikke har fått så veldig stor oppmerksomhet. Jeg tenker på mineralnæringen. Det ble i 2008 solgt mineralske råstoffer for over 11 milliarder kr, og næringen gir eksportinntekter i størrelsesorden 7,2 milliarder kr og sysselsetter 4 800 årsverk.

Ikke minst i nord er denne næringen viktig, men også ellers i landet representerer denne næringen svært viktige arbeids- og inntektsmuligheter i mange lokalsamfunn. Det har skjedd mye positivt under denne regjeringen i forhold til næringen. Senest i vår vedtok Stortinget en ny minerallov som innebærer en forenkling når det gjelder selve lovverket, men stiller krav til bedriftene om kompetanse og miljøinnsats. Loven stimulerer til økt leting og utvinning av ressurser.

Fra 1. januar 2010 blir Bergvesenet direktorat og skal være det sentrale statlige saksbehandlings- og forvaltningsorganet, men det forutsettes også at det skal være et kompetansesenter som næringen kan bruke. Etter mitt syn burde næringen nå sammen med de aktuelle kompetanseorganene og myndighetene samle seg om å utvikle en nasjonal bergverks- og mineralstrategi. Slik jeg ser det, er det viktig at direktoratet blir oppgradert både kompetanse- og kapasitetsmessig. Dette er også særlig viktig i forhold til de mange gruvene som er nedlagt, og som staten ved Næringsdepartementet i henhold til loven om hjemfall er eier av. Det er påfallende at de lokalsamfunnene som har statlig eide gruver, nærmest føler seg forlatt av staten. Jeg vet at de fleste lokalsamfunnene som er i denne situasjonen, opplever staten som en fjern, likegyldig og uinteressert gruveeier – altså det stikk motsatte av hva hjemfallsinstituttet burde representere.

Etter mitt syn – og dette kommer fra hjertet, etter å ha tumlet med disse problemstillingene i alvorlig mange år – håper jeg nå at den nye, dyktige næringsministeren setter fokus på dette området. Det er nødvendig at staten signaliserer vilje til å ta ansvar. Også statlig eide forurensningsutfordringer må tas seriøst. Det er nødvendig å gjenopprette tilliten til staten som eier.

Tor-Arne Strøm (A) [16:10:19]: Vi har hørt det i dag, vi har hørt det tidligere, og vi kommer fortsatt til å høre det: Uansett hvilken komités budsjett vi diskuterer – om det er finansdebatt eller en annen debatt – hører vi hele tiden at man er misfornøyd, og man fortsetter å kjøre på den misnøye-strategien. Vi må bare være åpen i forhold til det.

Næringslivet har hatt og vil fortsatt ha gode rammebetingelser i dette landet. Vi har altså hatt sterkere vekst de

siste årene enn det som er EU-gjennomsnittet, og har i tillegg vist at norske bedrifter også er konkurransedyktige i et globalt marked. Jeg synes også det er viktig å minne om at i forrige periode ble det skapt flere nye arbeidsplasser enn i noen annen fireårsperiode siden 1950-tallet. I tillegg legger vi til rette for nyskaping og forskning for å utvikle både nye arbeidsplasser og de arbeidsplassene vi har i dag.

Alle sammen er klar over at vi er inne i en urolig tid. Vi er inne i en finanskriser som jeg synes Regjeringen har taklet på en utmerket måte. Tenk at vi har en arbeidsledighet som ikke ligger fullt opp mot 4 pst. Hvis vi sammenlikner oss med andre land, har vi det rimelig bra her i Norge. Men vi har for mange ledige hender, og det er ikke for ingenting at Trond Giske har valfartet landet rundt for å sette seg inn i situasjonen og se på mulighetene for å begrense situasjonen på en best mulig måte.

Jeg ønsker også å henlede oppmerksomheten mot Regjeringens nordområdestrategi, Nye byggesteiner i nord, og at nordområdesatsingen også skal legge vekt på næringsutvikling på land.

Helt til slutt: Det som også har vært diskutert her i dag, er den nye garantiordningen for langsiktige avtaler for kraftkrevende industri, med en ramme på 20 milliarder kr. Jeg kan love én ting: Hvis det ikke hadde vært for denne regjeringen, hadde vi ikke hatt noen ting. Jeg synes opposisjonen nå bør ta inn over seg den måten dette er håndtert på, for det Bondevik II-regjeringen sa, var at man skulle legge det i en skuff og ikke gjøre noe med det. Jeg var med den gangen i 2004, da vi sa vi skulle se på mulighetene for å få et kraftregime på plass. Vi har bygd stein for stein, det har tatt veldig lang tid, men det har kommet på plass – med noe som både bedriftene har vært fornøyd med, og ikke minst som fagbevegelsen har vært fornøyd med. Så får vi justere kursen ut fra det. Men som sagt: Vi hadde ikke hatt noen ting hvis det hadde vært opp til Bondevik II-regjeringen. Hvis man vil være ærlig med seg selv, vet man det, de som sitter i denne salen.

Øyvind Håbrekke (KrF) [16:13:27]: I Dagens Næringsliv i dag kan vi lese om situasjonen for villaksbestandene, der det sies bl.a.

«Konklusjonen fra landets fylkesmenn er krystallklar: Villaksbestandene er i brorparten av elvene i en så kritisk forfatning at nye og langt strengere begrensninger i fisket er helt nødvendig.»

Det er viktig å understreke at det er sammensatte årsaker til at villaksen nå har problemer. Det er ikke oppdrettsnæringen alene som er årsaken til de problemene vi står overfor. En faglig og økosystembasert tilnærming til denne utfordringen må være å se den samlede belastningen i sammenheng og redusere belastningen på økosystemene og på villaksen – i dette tilfellet – slik at den kommer under naturens tålegrense.

Oppdrettsnæringen er historisk sett en ganske ny næring, som har vært i rask vekst. Hvis vi ser på f.eks. prosessindustrien, hvordan den har utviklet seg i Norge, har den utviklet seg i en dynamikk mellom initiativ og utvikling fra næringen selv og myndighetsbestemte krav. Det

Em. 14. des. – 1) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2010, kapitler under Nærings- og handelsdept., Fiskeri- og kystdept., 1226 Landbruks- og matdept. og enkelte kapitler under Fornyings-, administrasjons- og kirkedept. 2) Endringer i 2009 statsbudsjettet for 2009 under Nærings- og handelsdept. 3) Endringer i statsbudsjettet for 2009 under Landbruks- og matdept.

har gjort at vi i dag har verdens reneste prosessindustri, som vi er stolt av.

Det er sammensatte årsaker til at villaksen er under press, men desto viktigere er det at vi er resolute og tar klare grep på de faktorene som vi faktisk har kontroll over. Vi kan ikke sette oss i en situasjon der barnebarna våre får oppleve villaksen kun på film eller eventuelt basert på de historiene som vi forteller.

Oppdrettsnæringen må også utvikles i en balanse der myndighetsbestemte krav er med på å drive fram en utvikling, slik at næringen drives bærekraftig. Nå er det tydelig at det kreves langt sterkere grep og strengere krav i årene framover for å sikre at næringen drives bærekraftig. Derfor er jeg bekymret og urolig over at fiskeriministeren og Regjeringen så ofte viser til at man har tillit til at næringen selv skal løse disse problemene. Når vi samtidig har sett at man reagerer sent på faglige råd, og vi har erfaring med at Regjeringen også i andre miljøspørsmål ligger på etterskudd, er jeg urolig over utviklingen, for alle tegnene viser oss at en sunn utvikling krever enda sterkere grep.

Irene Lange Nordahl (Sp) [16:17:00]: Landbruket spiller en viktig rolle for bosetting og sysselsetting i store deler av landet. La meg referere noen tall for verdikjeden i jord- og skogbruk, som er fra 2007: De viser at samlet produksjonsverdi var 132 milliarder kr og antall sysselsatte årsverk var 125 000. Det er store tall. Norsk landbruks viktigste rolle er å produsere trygg og ren mat for egen befolkning. Det er også viktig å se norsk matproduksjon i et internasjonalt perspektiv.

En milliard av verdens befolkning sulter i dag, og vi har en kommende matkrise på gang. Vi vet at verdens befolkning vil øke de nærmeste årene, og at vi i 2050 vil være om lag ni milliarder mennesker på jorden. Dette innebærer at vi må doble matproduksjonen i denne perioden for å kunne brødfø verdens befolkning.

Med dette bakteppet er det god grunn til å spørre seg hva slags ansvar Fremskrittspartiet tar når de vil rase landbruket med sine forslag i statsbudsjettet. La meg nevne at Fremskrittspartiet vil redusere jordbruksavtalen med 7,5 milliarder kr i 2010. Det tilsvarer et kutt i vederlaget til arbeid og egenkapital i jordbruket med om lag 70 pst., eller 129 000 kr pr. årsverk i 2010.

Det er umulig å legge om støtten i 2010, slik at en unngår at unge brukere og de som har satsset på næringen med nyinvesteringer de siste årene, ikke blir rammet hardt. Kuttforslagene i støtte, kombinert med de andre forslagene, vil etter en konkursbølge sentralisere landbruket i Norge rundt de største byene, mens det neppe er mulig å opprettholde noe landbruk i resten av landet.

Det hjelper ikke med omstillingsstøtte, som Fremskrittspartiet foreslår, dersom grunnlaget for landbruket i Norge er borte.

Fremskrittspartiet vil også avvikle omsetningsloven og markedsregulering til fordel for et rent markedsbasert omsetningssystem. Dagens markedsordninger bidrar til å gi stabile, forutsigbare priser for både bonde og forbruker. Uten regulering vil prisene variere betydelig, og det er verken produsent eller forbruker tjent med. Ustabile pri-

ser, og dermed inntekter, vil påvirke risikovurderinger og investeringslyst i landbruket, som naturlig er.

Det er viktig å se på hva det enkelte parti står for i praktisk politikk, og forslagene til Fremskrittspartiet i statsbudsjettet viser helt klart hva partiet står for i landbrukspolitikken. Senterpartiet er ikke villig til å rasere landbruket, slik som Fremskrittspartiet foreslår i sine forslag.

Knut Magnus Olsen (Sp) [16:19:50]: I disse dager er verden opptatt av de globale utfordringene. Det er klimatoppmøte i København, og det var fredsprisutdeling i forrige uke. I det bildet har vi også en situasjon der to hundre ganger Norges befolkning sulter. Hver kveld legger det seg barn og voksne sultne i et antall på to hundre ganger det samlede antallet mennesker som bor i landet vårt. Senterpartiets bidrag til dette er å sikre en norsk matproduksjon, slik at vi i minst mulig grad kjøper mat ut av de munner som sulter ute i verden.

Senterpartiet tror ikke at vi gjør det gjennom å tilby alle som vil produsere mat, en lønnsnedgang på 129 000 kr. I tillegg vil det være de som har satsset på nyinvesteringer og en framtid i landbruket, som taper mest. Omstillingsstøtte til dem som går ut av næringen, gir ikke større matproduksjon, men det motsatte.

FN har sagt at alle steder det kan dyrkes mat, må det dyrkes mat på i framtiden for å brødfø verdens befolkning. Det betyr at det er viktig med en politikk som gjør at all den innmark som tidligere generasjoner har dyrket opp, og alle utmarksressurser, blir utnyttet. Da må vi huske på at en annen jordbrukspolitikk ikke gjør de oppdyrkede liene flatere, de små jordflekkene større, avstanden kortere eller beitemarkene nærmere. Skal vi ta vår del av vårt ansvar for den globale matproduksjonen, må vi ha en landbrukspolitikk som tar hele landet i bruk, også disse typer areal i framtiden. Vi må ha en landbrukspolitikk for de fruktbare jordbruksområdene, men også for de små arealene med klima bare for grasproduksjon.

Senterpartiet vil ha en landbrukspolitikk med livskraftige bygder i hele landet, med beitende sau i utmark og på fjellbeite, og ikke langveisimport fra andre deler av kloden i en verden som sulter.

Svein Gjelseth (A) [16:22:09]: Då oljeeventyret starta tidleg på 1970-talet, vart dei fyrste offshore-/supplybåtane som vart bygde ved norske skipsverft, bygde med amerikansk og hollandsk design og teknologi. Norske skipsbyggjarar såg fort at teknologien på ein moderne norsk fiskebåt på mange område låg langt framom det ein såg på desse offshore-/supplybåtane, og det tok ikkje lange tida før denne teknologien vart overført til offshore-/supplyflåten med stor suksess. Det tok heller ikkje lang tid før fiskarar såg moglegheitene og tok med seg kunnskapen frå fiskerinæringa og starta eigen karriere i offshoresektoren.

Noreg er i dag i verdstoppen på dette feltet, og det er norsk design, norsk utstyr og norsk kompetanse over heile fjøla. Moderne offshore-/supplybåtar består av 80 pst. teknologi og 20 pst. stål. Det er grøne skip som få, om nokon i det heile, gjer etter oss, ser vi i dag. Dette er eg stolt av.

Utfordringa no er korleis vi skal greie å ta vare på og

vidareutvikle denne teknologien og kompetansen når off-shore-/supplymarknaden flatar ut. Éi moglegheit, slik eg ser det, kan vere å ta i bruk denne teknologien som no er utvikla, og leggje tilhøva til rette, slik at norske skipsverft og utstyrsleverandørar kan stå for fornying av fiskeflåten og nærskipstypen, ikkje berre i Noreg, men i heile verda.

Tenk på miljøgevinsten vi ville oppnå dersom fiskeflåten og nærskipstypen på verdsbasis kunne verte like grøne og like miljøvenlege som den nyaste delen av offshore-serviceflåten er i dag. Denne moglegheita må vi ta vare på. Eg er rimeleg sikker på at greier vi det, vil dette gje eit stort pluss i miljørekneskapen vår.

Torgeir Trældal (FrP) [16:24:16]: I 1984 var landbruket på New Zealand i en dyp krise. De skjønnte fort at de måtte innføre store politiske reformer etter at den økonomiske utviklingen i jordbruket og i landet var blitt kritisk. Innenfor jordbruket ble det innført full deregulering. Dette har ført til at effektiviteten i jordbruket har økt betraktelig. Økonomien blant gårdbrukerne i forhold til den øvrige befolkningen er bedre på New Zealand enn tilsvarende i Norge i dag. Dette viser at Regjeringens politikk ikke fungerer. Norge er nødt til å fornye seg og legge til rette for at bonden selv får bestemme over sin egen jord og næring. Norge bør gjøre slik som på New Zealand, nemlig skille nærings- og distriktpolitikk og sørge for å gi bonden næringsfriheten tilbake gjennom en fullverdig eiendomsrett og rett til å styre egen produksjon.

Det er kun Fremskrittspartiets politikk som kan stoppe Regjeringens nedbygging av landbruket.

Alf Egil Holmelid (SV) [16:25:42]: Det er éin ting det har vore brei einigheit om her i dag. Det er mykje det har vore ueinigheit om, men eg synest det er éin ting det har vore brei einigheit om, og det er at Noreg må satse offensivt på miljøteknologi.

Det som er poenget, er at det er viktig at vi klarer å få ein god prosess, der vi saman får i gang ein brei offentleg debatt om korleis vi skal komme frå ord til handling innanfor miljøteknologi. No er det jo slik at vi i Soria Moria II har lagt ned ein lovnad om at vi skal ha ein gjennomgang av heile verkemiddelapparatet. SV har vore veldig oppteke av at den gjennomgangen må vere i nær dialog med både næringa sjølv og for så vidt også miljøørsla, som på mange måtar kjenner den nye marknaden.

Éin ting som eg er veldig oppteken av i den samanhangen, er at miljøteknologinæringa ikkje berre må bli ei næring som skal løyse miljøproblem i Noreg. Det må vere ei næring som skal ta den verkeleg offensive internasjonale marknaden. Dei som er inne i miljøteknologimarknaden i dag, seier at viss dei ikkje har minst 60 pst. av marknaden utanlands, så klarer dei ikkje å lyfte ei moderne, effektiv, produktiv næring.

Så bodskapen min er: Lat oss no verkeleg jobbe saman om å finne dei gode grepa, slik at vi gjer den næringa til den næringa som kan overta når vi skal trappe ned oljenæringa, når vi ikkje får lov til å bore utanfor Lofoten og Vesterålen.

Så vil eg berre gi ein liten kommentar til Flåtten: Eg må

seie at eg er litt overraska over at Flåtten, som er godt inne i skattesystema, ikkje ser forskjell på formuesskatt og nettolønn. Riktignok går dei rett på botnlinja, begge delane, men nettolønna er direkte proporsjonal med talet på norske arbeidrarar i bransjen, og det er ikkje formuesskatten.

Ivar Kristiansen (H) [16:27:57]: Serien med hyllings-taler fra de rød-grønne partiets representanter står nok i noe grell kontrast til det som er situasjonen og virkeligheten i de samfunn som er utsatt for internasjonal konkurranse. Derfor tror jeg at noen av disse representantene må ha glimret med sitt fravær på hjemmebanen over nokså lang tid. Når bl.a. representanten Strøm viste til at aldri har det vært større vekst i Norge enn i løpet av de siste år, kan han neppe ha fått med seg hva som er hverdagen i hans egen hjemkommune, med oppsigelser, permitteringer osv. Stagnasjon er på mange måter blitt hverdagen.

Jeg laster ikke dagens regjering for dette virkelighetsbildet, men det harmoniseres veldig godt når representanten Lundteigen i sitt sedvanlige angrep på Høyre og landbrukspolitikken snakker om denne store, store veksten. Hvor har vi den store veksten i Norge? Hvor øker befolkningsmengden? Jo, under Senterpartiets dynamiske ledelse har aldri befolkningsveksten vært større enn den er i dag i denne regionen.

Jeg tror at alle disse som deltar i dagens hyllingstaler, og som representerer Distrikts-Norge, i det minste må ta seg bryderiet med å se hvordan befolkningsutviklingen er i dette landet. Før man også velger å gå til angrep på det danske landbruket, som representanten Lundteigen valgte å gjøre, hadde man etter min oppfatning stått seg bedre på å se på hvordan det står til i Norge, på hvordan utviklingen er i Bygde-Norge, og om holdningen fortsatt skal være at vi skal styre bygdeutviklingen med lov – med konsesjonslov, med boplikt og annen medisin som har vist seg ikke å fungere i det hele tatt. Det er satt et billigsalgstempel på Bygde-Norge som gjør at antall våningshus og driftsbygninger som står tomme, øker med nokså mange tusen hvert år.

La dem som ønsker å satse i Bygde-Norge, få lov, og la dem bli gitt anledning til å gjøre det før det er for sent!

Lillian Hansen (A) [16:30:37]: Tidligere i dag gikk jeg på talerstolen med «Deilig er jorden» i ørene, fra dem som øvde utenfor her, og nå gikk jeg etter Ivar Kristiansen!

For det første, til representanten Trældal: Jeg er glad for at jeg tilhører et parti som ser sammenhengen mellom jordbruks- og fiskeripolitikk og distriktpolitikk.

For det andre vil jeg si angående innlegget til representanten Gullvåg at jeg støtter bekymringen når det gjelder torskebestanden langs Skagerrakkysten. Men jeg er helt sikker på at vår utmerkede fiskeri- og kystminister vil fortsette arbeidet med denne viktige saken.

Representanten Gullvåg var i sitt innlegg også inne på bruken av kysten. Rundt 2 millioner mennesker bruker Skagerrakkysten til rekreasjon, og her er det både yrkesfiskere og fritidsfiskere som fisker på bestanden. Jeg er glad for de restriksjonene som vi har på turistfisket, spesielt med hensyn til kysttorskebestanden. Utlendinger

som er turistfiskere langs kysten i Norge, har med tiden utviklet seg til å bli et viktig grunnlag for arbeidsplasser og næringsaktivitet langs kysten. Men over tid er vi også avhengig av at turistfiske skjer innenfor bærekraftige rammer.

Fremskrittspartiet og Høyre framfører en rekke merknader og forslag i næringskomiteens innstilling. Fremskrittspartiet foreslår å oppheve forskrift om utførselskvote av fisk og fiskevarer fra sportsfiske, mens Høyre foreslår å heve den såkalte turistkvoten for fisk fra 15 til 25 kg. Det er helt nødvendig, etter mitt syn, med en begrensning av turistfisket.

Terje Aasland (A) [16:32:37]: Denne debatten har vist oss noen av de kontrastene som foreligger i denne salen, men debatten har samtidig vært rimelig forutsigbar.

Høyre trekker fram sin skattelette som svar på ethvert spørsmål og enhver utfordring når det gjelder næringslivet. Det er gjort enkelte skatteendringer. Det kommer helt sikkert også til å bli gjort enkelte skatteendringer, også for å tilpasse seg utfordringene i norsk næringsliv. Vi har sagt vi skal gå igjennom skattesystemet når det gjelder skatt på arbeidende kapital, bl.a. Men det som er forskjellen på Høyre og regjeringspartiene, er at Høyre har så uendelig mange flere penger å gi bort i skattelette, uten å måtte ta dem inn i velferdsbegrepet eller inn i velferdsfordelingen av produksjonen. Det er den store forskjellen, men den er ganske – skal vi si – vanlig i den debatten.

Så er det noe nytt med Fremskrittspartiet, som nå velger å bruke New Zealand som glansbilde eller Soria Moria når det gjelder landbruket. Det er egentlig veldig overraskende, for New Zealand og Norge er vel egentlig som forskjellen på svart og hvitt. Det går ikke an å sammenligne landbruket i Norge og i New Zealand, det blir for galt. Men det er jo måten Fremskrittspartiet vil ha samfunnet på: det avregulerte, det deregulerte, samfunnet. De har også sagt på denne talerstol og skriver det i sin innstilling at den avreguleringen vil de egentlig ha også innenfor fiskerinæringen. Det er Fremskrittspartiets ideologi, så slik sett skal en egentlig ikke bli overrasket over akkurat det.

Så har det vært et spørsmål om maritim sektor og når tiltakene skal inn. Det synes jeg statsråden har svart glimrende på. Høyre er jo akkurat i den samme fasen nå som det de var for et år siden, sammen med Fremskrittspartiet, da en – skal vi si – maste om tiltak og egentlig ikke trodde at Regjeringen ville gjøre noe. Jeg tror det er fornuftig å avvente situasjonen nå. Flåtten er for så vidt inne på det. Han sier RNB vil være en fornuftig tankeperiode, og det er jeg for så vidt enig i. Da må ikke utålmodigheten bli for stor.

Så til det siste, om kraftforedlende industri og industrikraftregimet. Jeg registrerer at noen mener at det ikke er gjort noe når det gjelder det, og det får stå sin prøve. Men det er igangsatt en rekke tiltak. Garantiordningene er ett av virkemidlene. Symbolsk støtte er et annet virkemiddel. Omgjøringsadgangen og utleiemulighetene, som ble tatt i forbindelse med omgjøringen av hjemfallsordningen, er andre muligheter. At Enova nå gir større bidrag til energieffektivisering i kraftforedlende industri, er også en juste-

ring. Jeg sier ikke at det løser alle problemer, men det er en vesentlig forskjell på det som nå foreligger av tiltak, og det jeg noen gang har sett opposisjonen fremme av forslag når det gjelder kraftforedlende industri.

Statsråd Lars Peder Brekk [16:36:00]: Representanten Andersen Eide spurte i en replikk om landbruket kunne benytte seg av kommunale næringsfond. Jeg var da litt uklar om sakens fakta og har derfor sjekket den saken i etterkant.

Det er slik at fylkeskommunene har ansvaret for tildeling av midler fra kapittel 551 post 60 til kommunale næringsfond. Det er også fylkeskommunene som i tildelingsbrev til kommunene skal legge regionale føringer for bruken av midler. Fra Kommunal- og regionaldepartementets side er det ingen spesielle regler for bruken av kommunale næringsfond, utover det regelverk som gjelder for alle utviklingsmidler. Midlene skal gå til formål som er i tråd med de regionale og distriktpolitiske målene. Det er selvsagt begrensninger i støtten til enkeltbedrifter for å sikre at næringsstøtten er i tråd med konkurransereguleringen. Det statlige regelverket er næringsnøytralt, men det kan selvsagt tenkes at fylkeskommuner og kommuner ut fra sine egne utviklingsstrategier har vektlagt bestemte næringer. Så svaret på spørsmålet er at det er den enkelte fylkeskommune som avgjør om landbruket kan benytte seg av kommunale næringsfond. Det er ikke slik at landbruket er utelukket entydig gjennom statlig regelverk.

Så har jeg lyst til å kommentere representanten Trældals treminuttersinnlegg nettopp. Han sa at det kun er Fremskrittspartiets politikk som kan stoppe Regjeringens nedbygging av landbruket. Fremskrittspartiet har foreslått å fremme bondens næringsfrihet, de har foreslått fri etablering i alle produksjoner, friest mulig konkurranse, og de har foreslått å avvikle de fleste statlige reguleringer av næringen bl.a. begrunnet med at næringen har vært gjennom store omveltninger de siste 20 årene med halvering av antall produksjonsenheter. De fremmer en rekke forslag som etter min mening fortøner seg som en ren selvmotsigelse, bl.a. om å kutte jordbruksavtalen med 7,5 milliarder kr, avvikle omsetningsloven og markedsregulering, avvikle husdyrkonsesjonsregelverket, fremme fri omsetning av melkekvoter, fjerne kvotetak, avstandsbegrensning, antallsbegrensning og fri etablering av alle produksjoner.

Det som er poenget, er at landbruk er en langsiktig næring som er helt avhengig av stabile rammebetingelser. Landbruk skiller seg helt fra mye annen næringsvirksomhet ved at det ikke er mulig å endre produksjonen eller prioriteringene når man først har investert i en produksjonslinje. Fremskrittspartiets forslag kan umulig være seriøst ment, dersom de har noe som helst mål om å opprettholde jordbruket i Norge.

Kuttforslagene i støtte, kombinert med de andre forslagene, vil etter en konkursbølge sentralisere landbruket i Norge rundt de største byene, mens det neppe er mulig å opprettholde noe landbruk i resten av landet. Da rinner det meg i hu – helt avslutningsvis – et vers av Jon Leirfall i forbindelse med EF-kampen i 1972, jeg har skrevet det litt om:

Em. 14. des. – 1) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2010, kapitler under Nærings- og handelsdept., Fiskeri- og kystdept., 2009 Landbruks- og matdept. og enkelte kapitler under Fornyings-, administrasjons- og kirkedept. 2) Endringer i 1229 statsbudsjettet for 2009 under Nærings- og handelsdept. 3) Endringer i statsbudsjettet for 2009 under Landbruks- og matdept.

Tenkt burde «Torgeir»
gjort før han tala,
Trugsmål om tvang
vil tvilen auke,
trygt eg stoler på
tenksame trølar.

Tor-Arne Strøm (A) [16:39:16]: Jeg synes kanskje man kunne komme med en erkjennelse fra Fremskrittspartiet: Hvis man ønsker å gjennomføre det man har tenkt når det gjelder landbrukspolitikken i Fremskrittspartiet, hadde Distrikts-Norge og distriktslandbruket blitt rasert. Det er faktisk ikke mulig å håndtere det på en sånn måte. Både bondeorganisasjonene og alle andre som jeg var sammen med på noen debattmøter i valgkampen også når det gjaldt Fremskrittspartiets landbrukspolitikk, mente at det faktisk betyr det. At man ønsker å prioritere andre ting, kan man like godt si, så er man ferdig med den diskusjonen.

Det andre jeg vil si, er til min – jeg holdt på å si – kollega fra Nordland, Ivar Kristiansen, når det gjelder industrien. Jo, jeg er hjemme, jeg er ofte hjemme og har god kontakt med industrien, så han skal ikke være bekymret for at man ikke er oppdatert på hva som skjer. Problemet når det gjelder prosessindustrien og annen industri, er at det ikke er mottaker i andre enden. Da kan man bruke alle de pakkene som er. Men vi har nær og god dialog med industrien, som ser at vi tar vare på arbeidstakerne med de rammene som ligger. Det tror jeg er viktig å ha med seg. Verktøykassen vår er ikke tom, den er fylt opp. Og så vet alle sammen at det er minimalt hva man eventuelt kan gå inn med, men man kan gå inn med støtte både på kurs og andre ting, opplæring og hele den pakken som alle kjenner til. Nettopp på fredagskvelden – eller jeg brukte fredag ettermiddag, for å være helt presis – var jeg i møte med de tillitsvalgte i Alcoa Mosjøen for å bli oppdatert på situasjonen der også. Det er klart at vi har en nær dialog med fagbevegelsen og ledelsen i disse bedriftene. Vi har også fått presentert de utfordringene Mo Industripark har når det gjelder leverandørindustrien. Så jeg tror jeg har det i hvert fall sånn høvelig bra med meg selv med tanke på at man har gått noen runder for å få sett på de mulighetene som ligger i industrien, ikke bare i Mo i Rana, men også i Mosjøen og andre steder, for at vi skal ivareta den så godt som mulig.

Verktøykassen vår er ikke tom, den fylles på, og vi skal løse tingene etter hvert.

Gunnar Gundersen (H) [16:41:56]: Vi er alle spente på om den verktøykassen kommer til å inneholde noe annet enn ord, men det får vi jo se.

Når jeg tok ordet, var det fordi jeg, når jeg hører næringskomiteens leder, Aasland, snakke om skatt, blir ganske skremt. Han må ha lest Høyres program særdeles dårlig hvis han mener at det bare er skatt vi snakker om. Men skatt er definitivt en viktig del av det å skape en målrettet og sterk vekst i Norge. Hvis han leser statsbudsjettet – sin egen regjerings statsbudsjett – står det der at det er masse dynamiske effekter i skattesystemet som modellerne ikke tar hensyn til. SSB har gjennomgått de skattelet-

telsler som ble gitt i forrige regjeringsperiode, og de kom ganske kjapt tilbake inn i statskassen, det aller meste av det. Det må jo være noe av målet med politikken – å ha en målrettet politikk, sånn at man lager kaka litt større for neste generasjon. Det er faktisk ikke bare å fordele den, man må også tenke litt på hvordan kaka skal bli større.

Så synes jeg også det har vært noen bemerkelsesverdige innlegg på landbruk. Jeg hører ikke én rød-grønn representant som tar fatt i norsk landbruks utfordring. Jeg har hørt noen snakke om New Zealand, og jeg har hørt Lundteigen snakke om Danmark, og jeg hørte nå landbruksministeren ha et så defensivt og så pessimistisk uttrykk for norsk landbruk at man skulle tro man egentlig bare kunne legge ned alt sammen med en gang. Jeg skulle ønske at man hadde litt offensivitet i tankene.

Når Lundteigen snakker om Danmark: Jeg har ikke greie på dansk landbruk, men jeg vet at Danmark har et ganske aktivt landbruk, de har et eksportrettet landbruk, og de har en meget stor næringsmiddelindustri basert på landbruk, og de har heller ikke oljepenger å støtte seg på. Da måtte det gå an i hvert fall å innse at de kanskje gjør noe riktig der nede, før man bringer det inn i norsk debatt. For øvrig synes jeg det mest interessante er å diskutere norsk landbruk ut fra norske premisser og norske forutsetninger, og da er det ingen tvil om at vi har noen utfordringer å ta tak i. Statistikken er begredelig.

Når det gjelder New Zealand, har jeg heller ikke mye erfaring med newzealandsk landbruk, men jeg driver og jakter litt. Jeg jaktet i en uke sammen med en newzealender, som drev med landbruk. Jeg spurte hva som skjedde i New Zealand når de la om landbrukspolitikken, og da svarte han, etter å ha tenkt seg litt om, «all the wannabe farmers disappeared». Det var det første som skjedde.

Kanskje noe av det landbruksministeren også har bruk for, er å rydde opp litt i statistikken.

Presidenten: Representanten Irene Lange Nordahl har hatt ordet to ganger tidligere, og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Irene Lange Nordahl (Sp) [16:44:55]: Grunnen til at jeg tar ordet nå helt til slutt, er påstandene representanten Ivar Kristiansen kom med i sitt innlegg. Det gjaldt befolkningsutvikling. Det er viktig å være korrekt når man kommer med slike uttalelser.

Jeg kan nevne et eksempel fra mitt eget hjemfylke, Troms. I 2005, under Bondevik-regjeringen som Høyre var med i, var det kun fem kommuner med befolkningsvekst. I 2009 har 12 av 25 kommuner befolkningsvekst, etter en periode med rød-grønn regjering. Dette er et taktskifte. Vi er ikke i mål, men dette angir retningen denne regjeringen ønsker seg.

Siste poenget fra min side i denne debatten gjelder kraftavtalene, som var nevnt. Det har denne regjeringen klart å gjøre noe med. Jeg vil også minne Høyre om at de ga opp å få gjeninnført differensiert arbeidsgiveravgift. Det har denne regjeringen fått på plass.

Presidenten: Representanten Ingrid Heggø har hatt

Em. 14. des. – 1) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2010, kapitler under Nærings- og handelsdept., Fiskeri- og kystdept., 1230 Landbruks- og matdept. og enkelte kapitler under Fornyings-, administrasjons- og kirkedept. 2) Endringer i 2009 statsbudsjettet for 2009 under Nærings- og handelsdept. 3) Endringer i statsbudsjettet for 2009 under Landbruks- og matdept.

ordet i saken to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Ingrid Heggø (A) [16:46:02]: Eg konstaterte med glede at representanten Gundersen også tykte at Framstegspartiets rasing av jordbruket med 7,5 milliardar kr var i største laget, og vil gjerne også leggja til at Framstegspartiets eigen stortingsrepresentant frå Sogn og Fjordane òg gjekk ut i valkampen og sa at når det gjeld helse og landbruk, kan vi ikkje bruka vår politikk, altså Framstegspartiets politikk, i fylket eg kjem frå.

Argumentasjonen frå fleire frå Framstegspartiet om at reduksjon i overføringane med 129 000 kr pr. årsverk vil gi fleire bønder, betre rekruttering og meir fridom kan eg berre ikkje forstå. Då burde vi innført lønskutt over heile lina.

Komitémerknaden frå opposisjonen som gjeld industrikraft og bagatellmessig støtte, viser til fulle at ein blandar dei 40 mill. kr via Innovasjon Noreg med garantiordninga på 20 milliardar kr. Det synleggjer berre misnøye med at ein sjølv ikkje klarte å lyfta ein finger for å gjera noko for den kraftkrevjande industrien, medan vi raud-grøne har levert det som industrien sjølv bad om.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [16:47:21]: Fremskrittspartiets forbilde er New Zealand. Forholdet er slik at verdien av skummet melk-pulver produsert i New Zealand er nullnivået. All pris som er høyere enn det, er en statsstøtte. Alle forstår at det er et ekstremt eksempel. Det er lite interessant, ja det er unyttig å diskutere New Zealand i Norge.

Høyres forbilde er Danmark. Hva særpreger Danmark? Jo, i tidligere diskusjoner var det grunnvannsforurensning. Nå er det et gjeldsnivå som er så høyt at kreditorene kommer inn på eiersida i landbruksenheter. Det er bare å snakke med en alminnelig traktorselger i Norge, så kan han fortelle representanten Gundersen hvordan det står til. Det er ikke noe forbilde.

I Norge har vi hatt noen som tror på samdrifter, overgang fra familiejordbruk til samdriftsjordbruk. Hva krever en samdrift? Jo, den krever full kapitaldekning på all innsatt kapital, full dekning av arbeidskraft – all arbeidskraft som er satt inn i bedriften – fordi du går inn i en bedrift, i motsetning til det som var tidligere, nemlig et familiejordbruk.

Hvis denne salen hadde vært interessert i og gått inn i regnskapene til samdriftene, ville en sett at økonomien i det store norske jordbruket ved stordrift – sjølve stordrift – ikke er god nok til full kapitaldekning og å betale en lønn for det arbeid som er nedlagt. Derfor er samdriften i krise.

Det som trengs, er en politikk som bygger på det som er den norske tradisjonen, nemlig familiejordbruket. Familiejordbruket har en robusthet i forhold til både det amerikanske og sovjetiske systemet som er helt overlegen. Dermed får du også inn en jordglede, du får inn en kjærlighet til jorda og forvalter den på en slik måte at den bevarer sin fruktbarhet, og at den kan utvikle seg som en sunn produksjonsfaktor. Det er også svaret når det gjel-

der klimautfordringene, nemlig å bruke arealene og større arealer bedre. Her ligger den store utfordringa, lønnsomheten ved å bruke arealene. Da må lønnsomheten i grasproduksjonen opp. Hvis en ikke får det, vil ikke de enorme grasarealene vi har i innmark eller utmark i Norge, bli lønnsomme å bruke. Det er det som skjer i dag. Derfor får vi en rekke tilskuddstilpasninger, som mange kaller for juks, som er et fullstendig feilaktig uttrykk. Årsaken til tilskuddstilpasningene er at prisene på melka og kjøttet ikke holder følge med hva som er kostnadsutviklinga ellers. Vi får helt abnorme foretaksøkonomiske tilpasninger. Det er interessant å gå inn i denne debatten. Den må bygge på familiejordbruket, jordglede og respekt for fruktbarheten i jorda. Forbildene ligger verken i USA eller i New Zealand.

Presidenten: Representanten Svein Flåtten har hatt ordet to ganger, og får ordet til en kort merknad begrenset til 1 minutt.

Svein Flåtten (H) [16:50:43]: Jeg må ha trakkert på en om få tidligere i dag i replikken om industrikraftregimet.

Jeg har ingenting imot garantiordningen. Den er vi for. Jeg prøvde å spørre om det ble billigere kraft, slik det rød-grønne valgloftet gikk ut på. Det har jeg så langt ikke fått noe svar på. Jeg tror de rød-grønne vinner konkurransen om hva som har ligget lengst i en skuff i så henseende.

Så til Holmelid, som mener at jeg ikke vet forskjell på formuesskatt og nettolønn. I nettolønnsordningen er det slik at de som eier skipene, rederne, vil få et større overskudd når de har en subsidiert lønn. Det overskuddet investerer de i nye skip. Det er jo det alle ønsker. Det de også investerer i nye skip, er tidligere overskudd, også kalt formue. Når skatten der øker, blir man mindre i stand til å investere.

Ivar Kristiansen (H) [16:52:09]: Danmark er, naturlig nok, Høyres forbilde på veldig mange områder – det er det ikke noen tvil om. Jeg har ikke hørt så mange som har snakket så veldig mye om akkurat dansk landbruk, for det er ikke noen i Høyre som har tatt til orde for at vi skal kopiere dansk landbruk. Du klarer ikke å legge bygda flat sånn over natta, meg bekjent. Men Danmark har bevist at landbruket kan være en nyttig bidragsyter til å holde selselsetting, økonomi, vekst og utvikling gående. Og at også dansk landbruk, i tråd med alt internasjonalt landbruk, har problemer for tiden, er ikke til å undres over. De har ikke, som andre talere har vært inne på, en oljesmurt økonomi som kan sukre denne pillen, slik vi har i Norge, gjerne gigantiske oljeinntekter som ofte kommer fra felt man har stemt imot skulle bli bygd ut, men man sjenerer seg ikke for å skryte av hvor mye man har prioritert når det gjelder anvendelse av denne inntekten.

Det er heller ikke til å legge skjul på at også asyl- og flyktningpolitikken har bidratt til at enkelte kommuner i Distrikts-Norge har klart å stanse opp nedgangen i befolkningsutviklingen. Men tallenes tale, uansett hvordan man velger å forklare eller bortforklare disse, er meget, meget tydelig. Prispresset på boligmarkedet som vi ser i de mest

sentrale deler av Norge, er veldig anskueliggjort i disse tider. Og jeg gientar på nytt: Med Senterpartiets ledelse i Kommunaldepartementet har dette – overraskende for noen, men ikke for alle – fått lov til å utvikle seg.

Så presterer man å si at industrikraftregimet er på plass. Jeg har ikke hørt én representant fra norsk industri som har oppdaget dette, og da bør man ta seg det bryderiet å reise rundt til industrisamfunn og se hvorvidt dette har kommet på plass, i tråd med valgloftet fra 2005 om at norsk industri skulle tilbys billigere kraft. Det har man til dags dato ennå ikke oppnådd. Tvert imot har man gjort situasjonen verre for norsk industri. Man blir fratatt den kraft industrien selv hadde disposisjonsretten over, gjennom bortfall av hjemfallsordningen, som har vært suksessfull gjennom hundre år. Bagatellmessig støtte, garantier: Orkla, Hydro, Norske Skog og Elkem har ikke behov for garantier fra den norske regjering. Det er tilgangen på kraft, det er tilgangen på energi, som gjør om de skal kunne ha et langsiktig bilde og være konkurransedyktig.

La meg også si til representanten Tor-Arne Strøm: Tror han virkelig at det å sørge for at Vefsna, som kunne ha tilført 1,5–2 TWh ny fornybar energi til norsk industri og til alminnelige husholdninger, ikke blir utbygd, er noe verdifullt bidrag til å styrke norsk industri? Høyre tror på det stikk, stikk motsatte.

Presidenten: Representanten Terje Aasland har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Terje Aasland (A) [16:55:11]: Jeg tok ordet fordi representanten Gundersen sa at jeg ikke kunne ha lest Høyres program. Jeg henviste heller ikke til Høyres program. Jeg henviste til det Høyre brukte som argumenter og svar på utfordringene gjennom denne debatten.

Bare for å gjøre det helt klart er vårt styringsmål når det gjelder skatte- og avgiftsnivået, på 2004-nivå. Vi har ikke så mange penger og mener det er galt å prioritere skattelette i den tiden vi er inne i. Vi tror heller ikke på at kaka blir større, men at det er noen som kanskje får større kakestykker, mens andre ikke får.

Så til det siste, om billigere kraft til industrien. Det har aldri vært sagt det. Det har vært sagt langsiktige og rimelige vilkår for kraft til industrien. Det er det som har vært lovnaden og Soria Moria-erklæringene. Jeg tror det er lagt et godt grunnlag for å få det til sånn som det ligger nå. Og det er ingen tvil om at den usikkerheten som garantiordningen kan fjerne, er av stor betydning for norsk industri.

Presidenten: Representanten Gunnar Gundersen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Gunnar Gundersen (H) [16:56:34]: Nå tok jo representanten Kristiansen opp det med Danmark, men det må være i Senterpartiets program det står at vi har Danmark som forbilde.

Lundteigen snakket om samdrifter. Å gjøre det til kun

et spørsmål om stordriftsfordeler synes jeg er underlig. All forskning tyder på at det norske familiebruket er en sosialt isolerende arbeidsplass, og de fleste som er ute etter å drive samdrifter, er ute etter ordnede arbeidsforhold, sosialt miljø og kanskje et kompetanseutviklende miljø å jobbe i. Det er de viktigste drivkreftene bak samdrift, og effektene er ganske gode. Det å jobbe mot det synes jeg er å ha framtiden bak seg, for å si det sånn.

Så var det litt til dette med kaka. Hvis man leser Regjeringens eget statsbudsjett, er det åpenbart at kaka blir større gjennom målrettede og riktige skattelettelser. Det er en del av Høyres løsning, men det er langt mye mer den løsningen også inneholder.

Presidenten: Representanten Per Olaf Lundteigen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [16:57:46]: Ivar Kristiansen sa det som det var: Høyres forbilde er Danmark – det er noe som alle vet. En skal ikke kopiere Danmark, for Danmark er jo flatt – sjølsagt er det flatt, og Norge er haugete. Dansk politikk er fornuftig, Danmark holder sysselsettingen oppe, veksten oppe, økonomien oppe – ja, det er riktig – og de har stor eksport. Men problemet for den danske landmannen er et jordbruk i krise som ikke fungerer økonomisk. Og det som nå skjer, er at den danske landmannen må gi fra seg deler av eiendomsretten til jord, det er det siste han har igjen etter å ha gitt fra seg alt annet.

Vi står overfor en situasjon hvor vi må bygge på vårt grunnlag, nemlig bygge jordbruket på plogkjøl, ikke på skipskjøl. Det var det statsledere sa i Roma under FAO-toppmøtet, den ene etter den andre: Vi må utnytte fotosyntesens muligheter over hele verden, og da må vi bygge en politikk som er tilpasset våre forhold.

Presidenten: Representanten Alf Egil Holmelid har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Alf Egil Holmelid (SV) [16:59:05]: Flåtten gir seg ikke. Eg vil berre konstatere at pengar som er på botnlinja blir brukte på same måten. Men poenget med nettolønsordninga er at ho gir eit incentiv til å tilsette norske sjøfolk, som anna skattelette ikkje har.

Så har eg lyst til å seie litt om industrikraftregimet. Det ein ikkje skal gløyme, er at ein har eit internasjonalt EØS-regelverk å halde seg til. Eg kan berre nemne – for dei som ikkje kjenner bransjen godt – at i Italia stoppa EU-kommisjonen to kontraktar som var for gunstige, som gjorde at ein måtte leggje ned to smelteverk.

Presidenten: Representanten Tor-Arne Strøm har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Tor-Arne Strøm (A) [17:00:04]: For å avslutte sekvensen om kraftregimet: Jeg regner med at representanten Ivar Kristiansen vet at når det gjelder billig kraft til

industrien, er den tiden forbi. De myndighetsbestemte kontraktene begynte å utløpe allerede i 2005, og det fortsetter inntil 2011. Det betyr at vi har vært opptatt med langsiktige rammebetingelser. Etter det jeg kjenner til, er industrien, ledelse og ansatte fornøyde så langt vi er kommet i dag. Vi har et godt utgangspunkt. Hadde Ivar Kristiansen og Bondevik II-regjeringen fått fortsette, hadde vi ikke hatt noen ting. Det er det som er forskjellen.

Når det gjelder det med Vefsna, vet i hvert fall en god del om min holdning til det. Representanten Ivar Kristiansen hadde hatt den samme situasjonen med Venstre i regjering!

Frank Bakke Jensen (H) [17:01:08]: Jeg registrerer at posisjonen av og til tar på seg en litt fornærmet mine når opposisjonen tillater seg å komme med andre forslag. Siden det er jul, og da skal man være snill, må jeg i kollegastøttens navn få si at dette fort kan bli fire år i aktiv depresjon. For vi har egne meninger om hvordan ting skal være og vil nok fortsette med å fremme forslag.

Beskatning og næringslivsbeskatning handler på et vis om å dempe lysten eller gi folk lyst til å holde på. Det var en gammel fiskekjøper hjemmefra som etter at han hadde vært bedriftseier noen år, sa at vi må nok bare innse at det er ikke alle som er født med arbeidslyst. Han hadde hatt et par unge gutter nede på brygga som han ikke fikk til å trimme. Det er faktisk slik at vi må innse at det ikke er alle næringslivsutøvere heller som har søkkandes lyst til å holde på med dette hver dag. Men vi er alle enige om at de gjør en viktig innsats. De gjør en viktig innsats – de skaper nye arbeidsplasser hver dag. Det har vært sagt fra denne talerstolen en skokk med ganger.

Da er det slik at vi må lage et skatteregime som gjør at disse karene får arbeidslyst. Det er nå en gang slik at jo mer man har igjen i bedriften etter at året har rullet, og man har jobbet og slitt, jo større lyst får man til å utvikle bedriften – skape flere arbeidsplasser, gjøre nye ting. Det bildet som har vært forsøkt laget av norske næringslivsledere, som velfødde menn med sigar, svart dress og svart Volvo XE90, stemmer ikke. Norske næringslivsledere og norske næringslivsfolk er folk som hver dag aktivt gjør et godt håndverk for å drive Norge videre. De ansetter unge mennesker, de ansetter eldre mennesker, de tar seg av lokalsamfunn, og de blir viktigere og viktigere for at vi skal få dette landet dit vi vil ha det.

Jeg må få lov til å sitere Lundteigen – det er synd at han har gått – for han snakket om «kjærlighet til å forvalte» gården. Det næringslivsledere gjør, er at de bruker sin kjærlighet til å forvalte den bedriften de har fått. Der skaper de gode og trygge arbeidsplasser.

Harald T. Nesvik (FrP) [17:03:43]: Dagen i dag startet med at man snakket om sine egne alternative budsjetter, og posisjonen kom med sin hyllest til Regjeringens budsjett. Ja, det var en fruktbar debatt. Det var interessant å høre hvorfor man hadde gjort akkurat de og de grepene for å møte utfordringene som kommer i tiden framover.

Så snudde altså debatten helt om. Avslutningsvis har debatten vært mer preget av at f.eks. senterpartister – om

de så er fra Sogn og Fjordane eller andre steder – har gått inn og tolket andres program. Det blir sjelden fruktbart. Ja, vi har til og med hørt representanten Lundteigens hyllest av det russiske landbruket. Jeg er litt usikker på om det er det inntrykket som den enkelte av oss har av den russiske måten å drive landbruk på.

Jeg skal bruke den lille taletiden som er igjen, til å oppsummere noen av de utfordringene som jeg ser, og som jeg håper at vi kan få gjort noe med.

Norges næringsliv skal i framtiden bygges på små og mellomstore bedrifter. Det er det næringslivet som i all hovedsak skal bære nasjonen Norge framover. Det er der det store mangfoldet er, og det er der vi virkelig må sørge for gode rammevilkår. Jeg tviler ikke på at når det gjelder de store og tunge bedriftene, vil det alltid være stor tilslutning, det vil komme pakker, man vil sørge for å hjelpe til, men vi må ikke glemme de små og mellomstore bedriftene, som ikke har disse store, tunge talsmennene i hver enkelt bedrift. Derfor må vi snakke om den bransjen.

Jeg ser mørke skyer for skipsindustrien, både på leverandørsiden og på verftssiden. Problemet er at de som merker dette først, er de små bedriftene som skal levere til industrien. Det er de som får merke det først. Det er ikke verftene. Verftene kommer i neste omgang. Men den lille bedriften får svi med en gang.

Vi har store utfordringer. Jeg respekter at regjeringspartiene hyller sine egne – det skulle bare mangle. Noe annet ville virkelig ha bekymret meg. Men det er bedre å la de enkelte partiene tolke sine egne programmer enn å tro at man vet så mye bedre selv.

Arve Kambe (H) [17:06:25]: Arbeiderpartiets representant Else-May Botten har kommet med ganske frekke anklager, etter Høyres syn, om skipsfartspolitikken.

Høyres mål er en levekraftig skipsfartsnæring, som ikke bare handler om nettolønnsordningen, men den er en svært viktig del av det. Derfor er Høyre positiv til nettolønnsordningen. For å få en god maritim næring – på hele Vestlandet, på hele Sørlandet, i hele Norge – er det altså slik at de fleste rederiene i Norge i dag, enten det er store giganter eller mindre, vil ha fordeler av at man, som Høyre foreslår, fra 1. januar fjerner arveavgiften for de fleste familieeide rederier.

Dessuten: Det som er et enda større problem for rederiene, og dermed også indirekte for sjøfolkene, er den store formuesskatten som Regjeringen tvinger rederiene til å betale. Med Høyres alternative formuesskatt ville rederiene hatt det bedre. Flere rederier ville ha kommet tilbake til Norge, og dermed ha fått et bedre grunnlag for å ansette flere nordmenn på norske skip.

Regjeringen har stilt seg slik at man er blitt saksøkt av ulike representanter for næringen for det som ble kalt for et bakholdsangrep, et nattangrep, på 14 milliarder kr. Representanten for Arbeiderpartiet påstår at de er et skipsfartsparti, men det er klart at det å ta 14 milliarder kr i løpet av en nattetime er ganske grovt, og derfor har man også blitt saksøkt.

Arbeiderpartiet kutter altså ca. 3,5 pst. i nettolønnsordningen for i år. I og med at man ikke inntektsfører det, er

det en større utfordring, som jeg håper at representanten Else-May Botten tar med seg om ett år i denne salen. Regjeringen har – Arbeiderpartiet nevner ikke det på denne talerstolen i dag – bedt Econ Pöyry om å utrede og evaluere nettolønnsordningen. Og vi kjenner alle til at når Arbeiderpartiet ber om å få utarbeidet en evaluering av nettolønnsordningen, er det ikke for å øke den; det er sannsynligvis for å skape et faglig grunnlag for i neste omgang å redusere den. Jeg synes derfor at representanten Botten burde hatt en helt annen innfallsvinkel til dette.

Høyres totale politikk er betydelig bedre for skipsfarten, betydelig bedre for sjøfolkene. Hvis man i tillegg ser på Høyres alternative statsbudsjett på dette området, vil man se at vi kommer med en helt annen modell for avskrivningssatsene – som betyr noe for skipsverftene våre, som betyr noe for rederiene våre. Så vi reagerer ganske sterkt på Bottens «fagre» ordbruk for å sette Høyre i et dårlig lys i denne saken, for vi har faktisk den beste politikken – i forhold til Arbeiderpartiet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 6, 7 og 8.

(Votering, se sidene 1249, 1264 og 1265)

Sak nr. 9 [17:09:24]

Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Abid Q. Raja om omorganisering og fristilling av Innovasjon Norge (Innst. 97 S (2009–2010), jf. Dokument 8:3 S (2009–2010))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Svein Flåtten (H) [17:10:26] (ordfører for saken): Næringskomiteen har behandlet Dokument 8:3 S fra representantene Trine Skei Grande og Abid Q. Raja om omorganisering og fristilling av Innovasjon Norge.

Innovasjon Norge ble, som noen vil huske, etablert av Bondevik II-regjeringen i 2004. Den har hatt en innretning på tiltakene sine som har vært rettet veldig mye mot primærnæringene, og lite mot innovasjon. Det betyr at man har opprettholdt struktur fremfor å skape ny.

Forslaget fra Venstre er i tre deler. Man ønsker å gi Innovasjon Norge en friere rolle i forhold til politikken. Man ønsker at Innovasjon Norge skal være en premissleverandør med hensyn til hvilke tiltak som skal settes i

gang, at man skal se litt lenger, at det ikke bare skal dreie seg om den daglige business. Så ønsker man at det skal deles i to – i en nyskapsingsdel, også kalt innovasjon på nytt norsk, og i en distriktsdel.

Det har i denne saken vært stor enighet i komiteen. Som saksordfører oppfatter jeg at komiteen er enige med hensyn til tilstanden. Komiteen viser til – jeg tillater meg å kalle det – den betydelige kritikken som er fremkommet fra Riksrevisjonen om lav innovasjonsgrad, om samordning og styring, og som man ville ønsket atskillig bedre. Komiteen mener også at det er det først og fremst Næringsdepartementets ansvar å se til at man får en endring av, hvilket også departementet selv sier i sitt svarbrev til komiteen.

Komiteen er litt delt i merknadene. Posisjonen får gjøre rede for sine merknadsstandpunkter. Høyre deler mange av synspunktene i Venstres forslag – kanskje ikke alle, men ganske mange av dem – og mener at også disse bør inngå i den evalueringen som departementet nå er i gang med.

Det er ingen avvikende forslag i saken. Det mener jeg som saksordfører er en styrke. Innovasjon Norge er et viktig instrument, uansett fra hvilken vinkel man vurderer det. Det mener også forslagsstillerne. Noe annet fremgår overhodet ikke. Det er en av grunnene til at saksordføreren – som for så vidt, som tidligere sagt, sympatiserer sterkt med forslagene fra Venstre – ikke har villet gjenta dem som forslag, nettopp fordi de er for gode til å bli nedvært i salen. Det at en enstemmig komité ønsker saken vedlagt protokollen, og merknadene i stor grad er sammenfallende, anser jeg som en vesentlig styrke for sakens videre behandling hos Næringsdepartementet.

Jeg ser absolutt frem til at denne helhetlige evalueringen kommer så raskt som mulig. Men heller ikke vi har sagt at den skal komme raskere enn det departementet selv sier. Vi forstår at det trengs tid. I løpet av høsten 2010 imøteser vi den.

Ingrid Heggø (A) [17:15:12]: Framlegget frå Venstre er i all hovudsak alt teke hand om fordi det alt er sett i gang ei evaluering av Innovasjon Norge. I utarbeidinga av evalueringsoppdraget vart både Riksrevisjonen sine funn og komiteen sine merknader tekne omsyn til.

Eit hovudformål med evalueringa er å vurdere om og korleis Innovasjon Norge oppfyller dei måla og dei føringane som er lagde for selskapet. Dette betyr at det m.a. skal bli gjeve ei vurdering av samansetninga og tenestene til selskapet, tilgjengelegheit for brukarane og samfunnsøkonomiske effektar av selskapet si verksemd.

I tillegg skal organiseringa av selskapet, medrekna effekten av samanslåinga av dei tidlegare organisasjonane og dagens organisering av selskapet, verta vurdert. I evalueringmandatet inngår òg ein analyse av framtidige utfordringar for utviklinga av selskapet.

Det er òg sett i gang ei evaluering av SIVA. Samla vil desse evalueringane gje eit godt grunnlag for ei vurdering av framtidige oppgåver og organisering i det offentlege verkemiddelapparatet. Evalueringane vil bidra til auka innsikt knytt til verksemdene, og danna grunnlaget for ein

diskusjon om eventuelle endringar i mål, prioriteringar og organisering av selskapa.

Vi raud-grøne er opptekne av å ha eit verkemiddelapparat som verkar, vi har verktøy i verktøykassa, og vi brukar desse verktøya.

Per Roar Bredvold (FrP) [17:17:03]: Innst. 97 S for 2009–2010 er en viktig sak, men Fremskrittspartiet hadde sett at den med fordel kunne vært utsatt til 2010 når Innovasjon Norge skal evalueres. Dette fikk vi ikke flertall for, dessverre. Innovasjon Norge har også flere ganger tidligere vært oppe til diskusjon, bl.a. i Innst. S. nr. 152 for 2008–2009. Der ble det reist kritikk og påvist betydelige svakheter, bl.a. en lavere innovasjonsgrad for selskapet enn de mål som var satt. Integrasjonen mellom utenlandske og norske virksomheter var også for svak.

Fremskrittspartiet deler på mange områder de synspunktene som representantforslaget innebærer samt de merknadene som er framført tidligere. Slik sett må alle tidligere og nåværende merknader tas med i den varslede evalueringen og vurderingen av Innovasjon Norge. Her er bl.a. SIVA ett av flere temaer som må belyses. SIVA har en viktig rolle med sitt innovasjonsprogram.

Fremskrittspartiet mener det er viktig å sikre risikokapital til bedrifter i oppstartsfasen og tidlig vekstfase. Det høye skatte- og avgiftsnivået gjør at det er begrenset med tilgjengelig risikokapital i Norge, og at det derfor er viktig å bidra til et Offentlig Privat Samarbeid gjennom fondskonstruksjoner og innovasjonsordninger for å gjøre tilgangen på risikokapital bedre. Innovasjon Norges virkemidler er i dag preget av for mange politiske særsyn og begrensninger som gjør dem lite tilgjengelige. Fremskrittspartiet er motstander av en todeling av Innovasjon Norge, der den ene delen kun skal ta distriktshensyn.

Gjennom årene er det blitt gitt mye penger eller garantier til mange forskjellige prosjekter. Noen har vært vellykket, mens mange andre har vært mindre vellykket.

Støtte, garanti etc., bør gjelde for alle uansett kjønn, prosjekt eller hvor man bor i landet. Arbeidsplasser – både små og store, er uansett viktig for alle.

Alf Egil Holmelid (SV) [17:19:15]: I ei så samrøystes sak var det kanskje ikkje nødvendig å ta ordet og trekkje ut dagen, men eg synest det er eit poeng å markere at Innovasjon Norge – og det ser det ut til å vere brei einigheit om i denne salen – er kanskje som ministeren sa tidlegare i dag, det viktigaste verkemidlet vi har tilgjengeleg for å føre ein aktiv næringspolitikk i Noreg.

Då er det, som det også går fram av både fleirtals- og mindretalsmerknadene, brei einigheit om at det er grunn til å gå inn og sjå nærare på korleis den organiseringa fungerer. Og så ligg det litt ulike premisser for kva den evalueringa skal innehalde. Men bortsett frå det er det brei einigheit om, og stor interesse for, at vi får eit mest mogleg operativt og effektivt Innovasjon Norge. Eg er glad for at det er så brei einigheit om det, og at innspelet som kom frå Venstre, ikkje blir vedteke, men det har den intensjonen at vi får synleggjort kor viktig Innovasjon Norge er. Det er vi glade for at Venstre har fått fram.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [17:20:28]: Jeg vil først takke Venstre for at de har fremmet et representantforslag om en viktig sak for norsk verdiskaping. Innovasjon Norges rolle som næringsutviklingsaktør ble, som tidligere nevnt her i salen, gjennomgått av Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité i forrige periode. Innstillingen bygger på Riksrevisjonens undersøkelse der det ble reist kritikk bl.a. mot en lavere innovasjonsgrad for selskapet enn de målene som var satt. Dette er et sentralt element i representantforslaget fra Venstre.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen påpekte også at integrasjonen mellom utenlandsvirksomheten og den norske virksomheten er for svak, og komiteen mente at det kunne stilles spørsmål ved om man ikke i sterkere grad burde støtte mer risikoutsatte prosjekter. En enstemmig komité pekte den gangen på at Innovasjon Norge i for stor grad kun fungerer som en bank, og at utadrettet virksomhet knyttet til rådgivning, kompetanseoverføring og nettverksbygging for bedrifter og etablerere, er for svak.

Komiteen slo fast at det var betydelige svakheter i samordningen av den faglige styringen i Innovasjon Norge, og man understreket at dette måtte forbedres for å oppnå de målene som Stortinget har lagt som premisser ved etablering av selskapet. Det var videre enighet om at det var Nærings- og handelsdepartementets ansvar å forbedre de områdene kritikken fra Riksrevisjonen var rettet mot. En enstemmig kontroll- og konstitusjonskomité uttrykte tilfredshet med at departementet på dette tidspunktet vinteren 2009 varslet at de ville starte arbeidet med å evaluere virksomheten til Innovasjon Norge. Dette skal være ferdig høsten 2010.

Kristelig Folkeparti deler mange av de synspunktene som framkom i representantforslaget fra Venstre. Vi mener at alle forslagene i Venstres representantforslag må inngå i den varslede helhetlige vurderingen av Innovasjon Norge. På lik linje med Fremskrittspartiets representant er vi enig i at siden det også er kommet kritikk mot SIVAs innovasjonsprogram, må det også få en gjennomgang. Vi mener at det vil være naturlig at dette gjøres sammen med den evalueringen av Innovasjon Norge som legges fram våren 2010.

Borghild Tenden (V) [17:23:18]: Et av Venstres erklærte mål for de neste fire årene er å utvikle Norge til et liberalt kunnskapssamfunn. Kunnskapssamfunnet krever omlegging til et nytt nærings- og arbeidsliv i Norge. For Venstre er det et selvstendig mål at flere starter egne bedrifter, og at flere tar makten over egen arbeidsdag. Derfor vil Venstre legge bedre til rette for dem som vil skape en arbeidsplass for seg selv og andre. Skal vi få til dette, er det selvfølgelig en rekke forhold som må på plass. Skatte- og avgiftssystemet må bli enklere og mer målrettet. Regelverket og rapporteringsbyrden må gjøres mindre og enklere. De sosiale rettighetene må bli bedre, og ikke minst må det offentlige virkemiddelapparatet bli bedre og mer målrettet. Målet om økt innovasjon og flere nye bedrifter må være viktigere enn strukturkonservatisme og bevaring.

Det er på denne bakgrunn Venstre har fremmet forslag om å omorganisere og fristille Innovasjon Norge. Venstre

er opptatt av å få mest mulig nyskaping ut av de offentlige bevilgningene som skal gå til nettopp slike formål. Undersøkelser viser at bare halvparten av de prosjektene som får støtte av Innovasjon Norge, er nyskaping. Mange av disse har attpåtil en svært liten grad av nyskaping, siden det ofte skal lite til for at et prosjekt kan bli registrert som nyskaping. Det er dermed en begrenset del av Innovasjon Norges støtte som faktisk går til nyskaping, til tross for at dette er sentralt for å nå selskapets mål om målrettet bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling.

Det er derfor etter Venstres syn helt avgjørende at Innovasjon Norge får et klarere mandat for å sette inn økt innsats for økt innovasjon, uavhengig av hvor i landet denne måtte forekomme. Det kan ikke være slik at vi lager oss et komplisert regelverk som gjør at fornuftig, fremtidsrettet innovasjon ikke kan få støtte fordi den f.eks. er lokalisert i Nydalen her i Oslo. Derfor foreslår Venstre å dele Innovasjon Norge i to, slik at vi kan få en mye mer målrettet og dedikert del som utelukkende konsentrerer seg om å stimulere til økt innovasjon og ikke en rekke andre i og for seg prisverdige nok hensyn.

Dessuten er det etter mitt og Venstres syn ingen tvil om at utviklingen, spesielt de siste fire årene, har gått i retning av å gjøre Innovasjon Norge til et mer og mer politisk verktøy for den sittende regjering. Det gjenspeiles både i de etter hvert svært så omfattende og detaljerte tildelingsbrevene som Innovasjon Norge får fra finansieringskildene i ulike departement, og det faktum at fylkeskommunene har fått større politisk innflytelse over Innovasjon Norge og i en rekke enkeltsaker. Innovasjon Norge bidrar i dag dessverre mer til å opprettholde eksisterende næringsstruktur fremfor å stimulere til omstilling i norsk næringsliv. Distriktpolitiske hensyn har forrang fremfor hensynet til å fremme innovasjon. Også dette er basert på en politisk villet styring og politikk.

På den annen side kan en større grad av fristilling av Innovasjon Norge også medføre at vi får en sterkere innovasjonssatsing, litt uavhengig av politiske myndigheters forgodtbefinnende. Når det gjelder Innovasjon Norges egen rolle, er det viktig at selskapet selv inntar en mer proaktiv rolle når det gjelder å profilere innovasjon som et sentralt mål for forvaltning av virkemidlene.

Generelt bør Innovasjon Norge få mye mer av en ombudsrolle overfor gründere og bedrifter etter modell fra EUs SME Envoy og etter hovedprinsippene i det svenske Tilväxtverket, basert på gamle NUTEK, hvor NUTEK var og Tilväxtverket skal være en viktig premissleverandør til svenske myndigheter for å gjøre hverdagen enklere og bedre for svenske bedrifter.

Det er i og for seg bra at det nå foregår flere evalueringer av Innovasjon Norges arbeid. Det viktige er imidlertid at disse evalueringene faktisk ender opp med endringer som ivaretar det jeg opplever at det er bred enighet om, f.eks. at den utadrettede virksomheten knyttet til rådgivning, kompetanseoverføring og nettverksbygging for bedrifter og etablerere er for svak.

Venstre har på bakgrunn av komiteens innstilling og i dialog med saksordfører valgt ikke å opprettholde forslagene i vårt representantforslag. Vi ber imidlertid statsråden

bekrefte at alle forslagene i Representantforslag 3 S for 2009–2010 fra Venstre vil inngå i den varslede helhetlige vurderingen av Innovasjon Norge, i tråd med merknaden fra mindretallet.

Statsråd Trond Giske [17:28:34]: Det er ingen grunn til å forlenge denne debatten her vesentlig, i og med at vi kommer tilbake til dette i sin fulle bredde når vi har gjennomgått den evalueringen som er satt i gang. Den skal ta for seg perioden fra Innovasjon Norge ble opprettet i 2004, helt fram til i dag. I utarbeidelsen av evalueringsoppdraget ble Riksrevisjonens funn og komiteens merknader fra den debatten som man hadde i mars i år, bygd inn.

Et hovedformål med evalueringen er å vurdere om og hvordan Innovasjon Norge oppfyller de mål og føringer som er lagt for selskapet. Blant annet skal det gis en vurdering av sammensetningen av selskapets tjenester, tilgjengelighet for brukerne og samfunnsøkonomiske effekter av selskapets virksomhet. I tillegg skal selve organiseringen av selskapet vurderes, herunder både effekten av sammenslåingen av de fire tidligere organisasjonene og dagens organisering av selskapet. Innovasjon Norges samarbeid med andre sentrale aktører skal også gis en bred omtale. Til slutt inngår det i evalueringsmandatet også en analyse av framtidige utfordringer for utvikling av selskapet. Evalueringen skal etter planen være ferdigstilt høsten 2010. Det viser at vi er opptatt av de langsiktige perspektivene for selskapet.

Men la meg si at vi også har satt i gang en evaluering av SIVA, som skal foreligge våren 2010. Samlet sett vil dette gi et godt grunnlag for den helheten som det offentlige virkemiddelapparatet skal inneha, og hvordan framtidige oppgaver og organisering skal løses.

Med denne redegjørelsen tror jeg de fleste av synspunktene og innspillene fra de ulike partiene nå i denne debatten er dekket. I tillegg kan det sies at denne evalueringen helt sikkert vil bli gjenstand for bred offentlig debatt, muligens ulike høringer osv., før vi legger fram en egnet sak for Stortinget med innholdet av evalueringen og de ulike tiltakene som vi foreslår i etterkant. Dette får vi god og rikelig anledning til å komme bredt tilbake til.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 9. (Votering, se side 1267)

Sak nr. 10 [17:30:58]

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2008 (Innst. 104 S (2009–2010), jf. Dokument 1 (2009–2010))

Anders Anundsen (FrP) [17:31:32] (komiteens leder): Dokument 1 for 2009–2010 er Riksrevisjonens regnskapsrapportering til Stortinget for regnskapsåret 2008. Selve dokumentet gir et solid inntrykk av Riksrevisjonens arbeid og deres arbeidsmetoder, og dokumentet gir Stortinget et godt grunnlag for å følge opp kontrol-

len med den utøvende makts bruk av de midler Stortinget stiller til disposisjon.

Jeg vil også peke på at Riksrevisjonen denne gang har skilt ut selskapskontrollen. Det ser ut til å fungere bra og gir et naturlig skille mellom ordinær regnskapskontroll i forvaltningen og selskapskontroll.

Riksrevisjonen har avgitt 229 avsluttende revisjonsbrev, hvorav 22 er avgitt med merknader. Det er også utarbeidet to tillegg til Dokument nr. 1 – ett hva gjelder revisjon av Statens pensjonsfond, og ett hva gjelder Arbeids- og velferdsetaten. Disse behandles særskilt på et senere tidspunkt og vil i liten grad bli omtalt i denne debatten. Jeg tillater meg likevel kort å peke på at de avsløringer Riksrevisjonen har rapportert om hva gjelder Arbeids- og velferdsetaten, er meget alvorlige og vil bli utsatt for en egen kontrollhøring på nyåret.

Under komiteens behandling av Dokument 1 er det sendt en rekke oppfølgingsspørsmål til de fleste departementer. Svarenes kvalitet er noe varierende, og noen av dem vil sikkert bli gjenstand for ytterligere drøftelser i andre sammenhenger enn denne. Symptomatisk er det imidlertid at svarene kommer ganske sent til Stortinget. Det er avgjørende for Stortingets kontroll av den utøvende makt at svarene på spørsmålene fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité kommer raskt, slik at fremdrift og forsvarlig behandling i Stortinget ikke settes i fare. Jeg legger til grunn at de statsrådene som føler seg truffet av denne kritikken, følger dette opp. Dokument 1 er et av hoveddokumentene som ligger til grunn for Stortingets kontroll med forvaltningen, og det er således et meget viktig dokument Stortinget behandler i kveld.

Norge har over tid vært vant til å ha et svært mektig storting, som ganske ofte har instruert ulike mindretallsregjeringer – ofte mot mindretallsregjeringens vilje – også på områder som tradisjonelt sett har vært ansett for å være prerogativer. Dagens storting har en betydelig svakere stilling i forhold til Regjeringen, fordi Regjeringen utgår av partier som samlet sett har flertall i Stortinget.

Formelt står Stortingets maktposisjon seg – reelt gjør den det nok ikke. Derfor er det viktig at alle partier, uavhengig av politisk farge og tilknytning til den utøvende makt, arbeider grundig og seriøst med ivaretagelsen av det som er igjen av Stortingets reelle makt, ofte utløst gjennom Stortingets kontroll med Regjeringen og forvaltningen.

Etter min mening viser behandlingen av Dokument 1 i kontroll- og konstitusjonskomiteen nettopp en oppriktighet fra alle partier i ønsket om å sikre Stortingets kontrolloppgave best mulig.

Hovedinntrykket fra dokumentet er at vi i Norge har en relativt god forvaltning, med relativt god kontroll og en ganske tett oppfølging av Stortingets vedtak. Det vil under behandlingen av slike saker imidlertid være naturlig at det er de feil og mangler som faktisk blir påvist, som også blir viet den største oppmerksomheten. Derfor finner vi igjen dels kraftig kritikk av deler av forvaltningen i komiteens innstilling, og kritikken er i all hovedsak enstemmig. Jeg er glad for at Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité på denne måten viser seg godt verdig sin uavhengige kontrolloppgave på Stortingets vegne.

Det er noen temaer som går igjen i mange departementer. Det er utfordringer med hensyn til å oppfylle anskaffelsesreglementets krav, det er relativt ofte mangler ved internkontrollen, og det er mangler ved IKT-systemene. Det er gjennomgående viktig at alle statsråder tar sitt ansvar på alvor for å følge opp disse utfordringene, og jeg legger også til grunn at Riksrevisjonen vil følge dette nøye videre.

Saksordførerskapet for de ulike departementer er fordelt på komiteens medlemmer. Jeg vil i det følgende særlig forholde meg til de tre områdene jeg har saksordføreransvaret for i denne sammenheng. Det gjelder Statsministerens kontor, Kunnskapsdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet.

Det er ingen særlige merknader verken fra Riksrevisjonen eller Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité hva gjelder Statsministerens kontor.

Av de 22 avsluttende revisjonsbrev med merknader fra Riksrevisjonen har Kunnskapsdepartementet fått fem. Riksrevisjonen har over tid pekt på svakheter i regnskapskvaliteten i de underliggende virksomhetene til Kunnskapsdepartementet. I 2008 er det Utdanningsdirektoratet, Norges Veterinærhøgskole, Kunsthøgskolen i Bergen, Høgskolen i Lillehammer og Høgskolen Stord/Haugesund som ikke har bestått Riksrevisjonens test.

Mest bemerkelsesverdig er det at Utdanningsdirektoratet, som selv har som oppgave å påse at andre følger lov- og regelverk, ikke består på viktige områder som økonomistyring, internkontroll og oppfølging av norske skoler i utlandet. Særlig svikten i økonomistyring og internkontroll er alvorlig, sett i lys av direktoratets behov for troverdighet i vurderingen av ressursbruk eksempelvis i private skoler med rett til statstilskudd. Det er en utfordring at det organ som skal kontrollere at private skoler følger regelverket, og som også har fratatt skoler rett til drift med statstilskudd bl.a. på grunnlag av svak internkontroll og økonomistyring, selv ikke håndterer dette bedre. Det er en alvorlig utfordring for Kunnskapsdepartementet.

En samlet komité understreker departementets ansvar for å ha mål- og resultatstyring samt internkontrollrutiner ved underliggende virksomheter som avdekker svakheter så tidlig som mulig i regnskapsåret, for å sikre muligheten til å korrigere kurs underveis.

Jeg vil også kort nevne en spesiell situasjon ved Universitetet i Bergen og dets relasjon til en stiftelse med det som formål å støtte opp om forskningen ved UiB. Dette er en sak som ikke egner seg godt til videre forfølgelse i forbindelse med behandlingen av Dokument 1, men saken i seg selv kan se alvorlig ut, og komiteen har derfor varslet at den vil vurdere å følge denne saken videre særskilt.

Nærings- og handelsdepartementet har mottatt ti avsluttende revisjonsbrev fra Riksrevisjonen, hvorav ingen har hatt merknader.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen har imidlertid tatt opp spørsmålet om saksbehandlingstid for saker i Patentstyret. Den var ifølge statsråden på 4,2 år for saker som ble avgjort i 2008. Saker for Patentstyret henger i stort sammen med muligheten norske næringsdrivende og oppfinnere har for å beskytte sine interesser mot utnyttelse.

Derfor er det viktig at saksbehandlingstiden i seg selv ikke hindrer næringsutvikling i Norge. Komiteen mener derfor at saksbehandlingstiden for saker ferdigbehandlet i 2008 er uforsvarlig lang, og har bedt statsråden om å intensivere arbeidet med å få denne redusert.

Det er i tillegg et par områder jeg mener fortjener særlig omtale fra talerstolen. Det ene gjelder en pågående konflikt mellom Miljøverndepartementet og Riksrevisjonen, som i korte trekk går ut på at Miljøverndepartementet nekter Riksrevisjonen innsyn i dokumenter Riksrevisjonen mener er av betydning for deres revisjonsarbeid.

Komiteen har i et brev til statsråd Erik Solheim tatt saken opp, og statsrådets svar er så vidt bemerkelsesverdige at jeg mener at det bør sies noe om det. I komiteens brev går det frem at komiteen ber statsråden gjøre rede for hvilken hjemmel han mener departementet kan bruke for å nekte Riksrevisjonen innsyn. Statsrådets henvisning til lov om Riksrevisjonen § 12, som sammenfattet gir Riksrevisjonen ubegrenset innsynsrett, skal ifølge departementet kunne innsnevres på grunn av uttalelser Riksrevisjonen tidligere har kommet med om hvilke dokumenter det normalt ikke er nødvendig å ha innsyn i for å utføre kontrollarbeidet. Det vises også til en pågående prosess med Riksrevisjonen på den ene side og Statsministerens kontor på den andre.

La meg gjøre det klinkende klart at det under ingen omstendigheter er Statsministerens kontor, som representant for den utøvende makt, som bestemmer hvilke dokumenter Riksrevisjonen skal ha tilgang til. Ei heller er Riksrevisjonens tidligere uttalelser egnet som rettskilde hva gjelder generelle innsynsbetraktninger. Dersom bestemmelser om Riksrevisjonens innsyn skal tolkes, bør det være Stortinget som selv foretar en slik fortolkning, og denne bør legges til grunn i det videre arbeidet.

Stortinget har tidligere i merknads form klart uttrykt hvilke begrensninger som kan ligge i Riksrevisjonens innsynsrett. Lov om Riksrevisjonen § 12 fremstår i seg selv som en generalinnsynsfullmakt. Stortinget har ikke lagt inn noen egne unntaksbestemmelser i loven fra hovedregelen om innsyn. I merknads form er det imidlertid henvisning til en enighet mellom Riksrevisjonen og Regjeringen hva gjelder innsyn i regjeringsnotater, dagsordener, protokoller, referater, utkast til regjeringsnotater og håndnotater utarbeidet til statsrådene til saker som står på dagsordenen. Et flertall la betydelig vekt på denne enigheten i Innst. O. nr. 54 for 2003–2004.

Uavhengig av om en måtte mene at denne merkna den går foran lovens formulering eller ikke, vil unntakene som er påpekt i merkna den, ikke omfatte departementets risikoanalyser, som er denne konkrete sakens kjerne.

Jeg merker meg også med interesse at en enstemmig kontroll- og konstitusjonskomité i Innst. S. nr. 120 for 2008–2009 understreker

«at Riksrevisjonen som Stortingets kontrollorgan må ha tilgang på all relevant informasjon og forutsetter at Regjeringen sørger for at Riksrevisjonen får de opplysningene den skal ha.»

Det er også en enstemmig komité i denne innstillingen

som både siterer den aktuelle lovbestemmelsen fullt ut, og konkluderer helt entydig på følgende vis:

«Komiteen vil presisere at det ikke er opp til departementet å vurdere kva for dokument det ynskjer å stille til rådvelde for kontrollorganet. Det er vurderinga til Riksrevisjonen av kva for dokument det har behov for for å kunna utføra si oppgåve på vegner av Stortinget, som er avgjerande for kva dokument det skal gjevast innsyn i.»

Med det er jeg fristet til å si at man kan avlyse den pågående dialogen mellom Riksrevisjonen og Statsministerens kontor om dette. Stortinget har sagt sitt, og man kan forvente at det vil legges til grunn av samtlige statsråder for fremtiden.

Jeg er sikker på at Forsvaret og Riksrevisjonens rapport på dette området vil bli behørig omtalt av saksordfører Borten Moe senere, men jeg føler et visst behov for å konstatere at situasjonen i Forsvaret har vært kritisk over tid, og at den fortsatt er det. Jeg mener det er nødvendig at Riksrevisjonen følger Forsvarsdepartementet nøye, for så langt er situasjonen under Forsvarsdepartementets ansvarsområde for lite tillitvekkende. Det er en situasjon verken regjering eller storting kan leve med på sikt.

Hovedinntrykket er at norsk forvaltning driver relativt godt, men det avdekkes noen alvorlige feil og mangler. Det viser viktigheten av en aktiv riksrevisjon, og siden Stortinget i dag også velger nytt styre for Riksrevisjonen, synes jeg det er på sin plass at Stortinget gir uttrykk for den avgjørende viktige posisjon som Riksrevisjonen har for å gjøre Stortinget i stand til å utføre sin grunnlovspliktige kontroll med forvaltningen.

Stortinget setter pris på en riksrevisjon som går inn i de vanskelige sakene, ikke bøyer av, og som gir Stortinget et grundig og godt verktøy for å gi sine bidrag til en ytterligere forbedring av forvaltningen.

Riksrevisjonens arbeid er viktig for å sikre borgerne mot ineffektiv bruk av skattebetalernes penger.

Martin Kolberg (A) [17:43:47]: Jeg begynner med å si at jeg slutter meg helhjertet til det som komitélederen nå nettopp sa om kontroll- og konstitusjonskomiteens rolle i Det norske storting. Han hadde en bemerkning om at kanskje Stortingets rolle som sådan ble noe svekket fordi det var en flertallsregjering vi hadde for tiden. Om det vil jeg bare si at det skal iallfall ikke smitte over på kontroll- og konstitusjonskomiteens arbeid. Jeg tror vi er veldig samstemte om den rollen som den komiteen skal ha, slik som komitélederen nå på en god måte har sagt i sitt innlegg.

Jeg begynner med å redegjøre for det som jeg har saksansvar for, og det handler om Finansdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet og komiteens merknader til virksomheten i disse to departementene. Først til Finansdepartementet:

Riksrevisjonen har avgitt seks avsluttende revisjonsbrev uten merknader. Skatteetaten, Toll- og avgiftsetaten og Statens pensjonsfond – Utland er derimot gjenstand for kritisk oppmerksomhet. Når det gjelder Statens pensjonsfond – Utland, er merkna den så omfattende at Riksrevisjonen har funnet grunn til å rapportere forholdene i et

eget vedlegg. Den saken vil først komme til Stortingets behandling over jul, og jeg går derfor ikke nærmere inn på spørsmålet rundt Statens pensjonsfond – Utland i denne sammenhengen.

Når det gjelder de øvrige områder under Finansdepartementet, er det flere saker som også var omtalt i fjor. Av 14 forhold som skulle følges opp fra behandlingen av fjorårets Dokument 1, er det bare fem som lar seg endelig avslutte. Åtte følges opp i den løpende revisjonen, og ett forhold – Skatteetatens kontroll av næringsdrivende – vil bli rapportert særlig ved neste års behandling. Jeg vil understreke viktigheten av at Regjeringen gir oppfølgingen av kontroll- og konstitusjonskomiteens merknader høy og nødvendig prioritet.

Samhandling på tvers av sektorer og forvaltningsområder stiller særlige krav til gode IKT-løsninger. Riksrevisjonen uttrykker bekymring for mangler ved informasjonsflyten mellom Skatteetaten og Arbeids- og velferdsetaten. Skal vi nå de ambisiøse målene vi har satt oss ved etableringen av Nav, er dataløsninger som sikrer registreringskvalitet og mulighet for informasjonsutveksling en viktig forutsetning.

Skattesystemets legitimitet er bygd på prinsippet om likebehandling. Det er derfor grunn til bekymring når det avdekkes ulik praksis for registrering av beløp for ligning av næringsdrivende og merverdiavgiftssystemet. En enstemmig komité forutsetter at Finansdepartementet vil følge opp Riksrevisjonens anførsler på dette punktet på en nøye og grundig måte.

Komiteen kommenterer videre svakheter ved Skatteetatens internkontroll. På tross av at Riksrevisjonen også tidligere har tatt opp forholdet, er rutiner for sperring av ansattes tilgang til egne, kollegaers og nærstående ligningsdata fortsatt ikke på plass og i orden. Jeg håper komiteen ikke har grunnlag for en tilsvarende merknad når neste års revisjonsrapport skal behandles.

Innkrevning av skatt fra utenlandske arbeidstakere og selskaper har vært en utfordring i mange år, slik som Stortinget har fått seg det forelagt. Skatteoppkrever utland opplyser at restanser for 2008 er på mellom 1 170 mill. kr og 1 400 mill. kr. Jeg har merket meg at Finansdepartementet ikke er tilfreds med utviklingen og status for Skatteoppkrever utland, og forutsetter at departementet nå virkelig følger opp denne saken.

Komiteen har en rekke bemerkninger til Toll- og avgiftsetatens forvaltning. Det er viktig at det etableres rutiner ved utsendelsen av tolldeklarasjoner i etterhånd som sikrer at de faktiske forhold kan dokumenteres. Det er også grunn til å vurdere om omfanget av kontroller ved utførselsdeklarasjoner, som i 2008 utgjorde 0,1 pst., er tilstrekkelig. Komiteen har også reagert på at det fortsatt avdekkes mangelfulle rutiner for internkontroll i Toll- og avgiftsetaten, og forutsetter at Finansdepartementet griper fatt i saken.

Selv om det fortsatt er forhold å bemerke, vil jeg imidlertid understreke at forvaltningen på dette området er både kompetent og seriøs og har stor integritet.

Riksrevisjonen har også noen merknader til Kommunal- og regionaldepartementets forvaltning. Det er avgitt

to avsluttende revisjonsbrev uten merknader, mens det er stilt spørsmål ved forhold rundt Husbankens virksomhet og ved departementets oppfølging av bruken av tilskudd til fylkeskommunene til regional utvikling. For å ta det siste først: Med en bevilgning på 1,3 milliarder kr til nevnte formål er det grunn til å forvente at departementet viser interesse for resultatene av prosjektene. Komiteen anmoder derfor Riksrevisjonen om å følge oppfølgingen på dette området nøye.

Ordningen med grunnlån er et virkemiddel som skal bidra til å fremme viktige boligkvaliteter som livsløpsstandard og energisparing i ny og eksisterende bebyggelse. Riksrevisjonens gjennomgang av grunnlånsfinansierte byggeprosjekter viser at kontrollen er utilstrekkelig, og at midlene i begrenset grad benyttes til formålet. Komiteen legger til grunn at det tas tak i denne saken.

Komiteen har også valgt å kommentere spørsmål om arbeidstidsavtalen og brudd på anskaffelsesreglementet ved kjøp av konsulenttjenester, og forutsetter at departementet treffer de nødvendige tiltak for å ordne opp i disse forholdene.

Så vil jeg si noe om komiteens merknader til spørsmålet om Riksrevisjonens rett til innsyn i dokumenter slik de framkommer under kapitlet om Miljøverndepartementet, som også var grundig kommentert fra komitélederens side.

Spørsmålet om kontrollorganenes rett til innsyn dukker opp med jevne mellomrom. Det var sentralt under Stortingets behandling av det såkalte Frøiland-utvalget, om Stortingets kontroll med regjering og forvaltning, og da Stortinget behandlet ny lov om Riksrevisjonen i 2004. Spørsmålet har dessuten vært berørt i en rekke sammenhenger de siste årene.

Håndhevelsen av prinsippet om at parlamentets kontrollorganer skal ha innsyn i de dokumenter de har behov for, for å kunne utøve sin virksomhet, er grunnleggende i et åpent, demokratisk samfunn.

Sist gang Stortinget hadde spørsmålet om innsyn til behandling, var i den såkalte Terra-saken høsten 2008. Da var et av temaene at Riksrevisjonen ikke fikk selvstendig tilgang til departementets saksarkiv. I den anledning uttalte en samlet kontroll- og konstitusjonskomité bl.a.:

«Riksrevisjonen mener riksrevisjonsloven gir Riksrevisjonen rett til selv å granske saksarkivene i departementene dersom dette er nødvendig for å utføre Riksrevisjonens oppgaver og viser til Innst. O. nr. 54 (2003–2004). Riksrevisjonen peker på at hvis den som blir gransket, selv skal få bestemme hva revisjonen skal få tilgang til, kan Riksrevisjonen ikke gjøre en uavhengig gransking.

Komiteen er enig i Riksrevisjonens forståelse av bestemmelsene ...»

Videre viste komitéflertallet den gangen til sin merknad under behandlingen av ny lov om Riksrevisjonen, jf. Innst. O. nr. 54 for 2003–2004, hvor det bl.a. ble slått fast at «en klar forutsetning for at Riksrevisjonen skal kunne utføre sine oppgaver, er at den får tilgang på den informasjon som er nødvendig, innenfor rammen av lov og instruks.»

Videre står det:

«Komiteen forutsetter at Riksrevisjonens innsynsrett praktiseres i tråd med Stortingets forutsetninger.»
Så langt sitat fra den forrige kontrollkomiteen.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen har i sin innstilling til dagens behandling igjen tatt opp spørsmålet om Riksrevisjonens rett til innsyn i forvaltningens saksdokumenter. Komiteen vil presisere at det ikke er opp til departementet å vurdere hvilket dokument det er ønskelig å stille til rådighet for kontrollorganet. Det vises videre til at det er vurderingen til Riksrevisjonen av hvilket dokument det er behov for, for å kunne utføre sin oppgave på vegne av Stortinget, som er avgjørende for hvilket dokument det skal gis innsyn i.

Jeg vil minne om at et flertall i kontroll- og konstitusjonskomiteen ved takelsen av ny lov om Riksrevisjonen la til grunn at den nye bestemmelsen om Riksrevisjonens innsynsrett verken innebar en innskrenkning eller en utvidelse av innsynsretten i forhold til det som var gjeldende praksis, og at flertallet i lovens forarbeider gjorde en nærmere grensdraging i forhold til hvilke dokumenter Riksrevisjonen kan få innsyn i. Disse presiseringene må være førende for både Riksrevisjonen og forvaltningens praktisering av lovbestemmelsen som regulerer Riksrevisjonens innsynsrett for Riksrevisjonens vurdering av sine behov.

Flertallet i kontroll- og konstitusjonskomiteen la da til grunn at Riksrevisjonen som hovedregel fortsatt skulle ha innsyn i forvaltningens interne dokumenter. Flertallet merket seg imidlertid at det var en uttalt oppfatning både hos Riksrevisjonen og regjeringen at innsynsretten ikke omfatter regjeringsnotater, dagsordener, protokoller, referater, utkast til regjeringsnotater og håndnotater utarbeidet i saker som står på dagsordenen. Flertallet la betydelig vekt på denne enigheten og felles forståelse mellom Riksrevisjonen og regjeringen om hvor grensen for innsynsretten skal gå, og sluttet seg til en slik forståelse. Stortinget har følgelig gjennom behandlingen av lov om Riksrevisjonen lagt føringer for hvilke dokumenter Stortinget anser at det er nødvendig at Riksrevisjonen får adgang til, for å kunne utføre sine kontrolloppgaver på vegne av Stortinget.

Jeg legger selvsagt til grunn at dette står fast, og at det er det samme som uttrykkes i denne innstillingen. I den forbindelse er det viktig å merke seg at Stortinget har vurdert det slik at innsyn i de politiske prosesser som skjer i departementene, i liten grad vil være av revisjonsfaglig interesse.

Per Kristian Foss (H) [17:56:46]: Jeg viser til komitélederens innlegg og kan i grunnen slutte meg til det meste. Jeg har bare følgende lille randbemerkning om parlamentarismen: Det er selvfølgelig også parlamentarisme når flertallet bestemmer. Det som kanskje er nytt nå, er at det nå er mindre dialog mellom flertallet og mindretallet enn på lenge, men parlamentarisme er det. I veldig gamle dager gikk det vel under betegnelsen den hønsvaldske parlamentarisme. Da var det noe færre deltakere i flertallet, dvs. bare én deltaker. Nå er det flere, men dialogen er ikke blitt noe særlig bedre med Stortinget som sådan. Det er

nå et problem som i og for seg ikke påvirker kontroll- og konstitusjonskomiteens arbeid. Det kan jeg illustrere ved å si at i denne saken som nå omtales, kan jeg helt og holdent slutte meg til forrige talers innlegg, altså innlegget fra representanten Kolberg, som representerer Arbeiderpartiet – jeg representerer Høyre – og jeg tror omtrent resten av komiteen også slutter seg til det. Så jeg er enig med Kolberg i at dette påvirker ikke kontrollarbeidet, og det er i grunnen ganske viktig.

På et tidspunkt tror jeg det var et flertall i Regjeringens såkalte underutvalg til stede her. Nå er det bare to av fire medlemmer, men de er til gjengjeld desto viktigere. Jeg vil gjerne henstille til de tilstedeværende medlemmene av dette viktige organ å ta dette opp, for det er så mange forhold som går igjen i Riksrevisjonens kritikk mot Regjeringen. Nå er dette det femte Dokument 1 jeg er med på å behandle, og hvis man studerer de innleggene som er holdt tidligere, er det veldig mange gjentakelser. For det er de samme forhold som påpekes gang etter gang, og det er et uttrykk for at samordningsarbeidet og oppfølgingsarbeidet i Regjeringen ikke er godt nok. Det er jo et statsministeransvar, så lenge vi ikke har en samordningsminister. Jeg har forstått at det glapp litt akkurat på det punktet, men statsministerens sekretariat er i alle fall styrket, så samordningsmulighetene burde være store.

Jeg vil nevne to eksempler på det som går igjen i omtrent alle Riksrevisjonens rapporter, også i dette dokumentet. Punkt 1, man synder stadig mot reglene om å legge innkjøp av varer og tjenester ut på offentlig anbud, og, punkt 2, som også påpekes i nesten alle departementer, spesifikasjonsnivået i oppdragsdokumentene til underliggende etater, altså f.eks. direktorater, er så lavt at det er vanskelig å kontrollere om direktoratene egentlig har fulgt opp oppdraget fra departementet. Det er det verdt å merke seg, for det er det egentlig ikke så vanskelig å gjøre noe med. Jeg tror på en måte enhver regjering vil være tjent med at oppdragsbrevene er så spesifikke som mulig.

Jeg skal ikke bruke mye tid på den spesielle saken som de to foregående innlegg hadde merknader om, nemlig det faktum at Miljøverndepartementet ikke har fulgt det Stortinget tidligere har slått fast i vedtak og merknader, at det ikke er den undersøkende part – altså departementet – som skal bestemme hva Riksrevisjonen skal ha innsyn i. Enkelt sagt: Det som er sagt av de foregående talere.

Fortsatt registrerer vi, både i denne sak og i andre saker, at departementene holder tilbake dokumenter. Henvisningen til at underlagsdokumentene for såkalte risikoanalyser i departementene kan inneholde vurderinger som knyttes opp mot saker som behandles i Regjeringen, er ikke tilstrekkelig til å være et unntak, for unntak er ganske spesifikt knyttet opp til, som forrige taler også omtalte, r-notater, referater direkte fra regjeringskonferanser og dertil hørende håndnotater o.l. Så denne opptredenen av miljøvernministeren, som ansvarlig i denne konkrete saken, har altså Stortinget påpekt ikke er holdbar i forhold til vedtak og i forhold til gjeldende lov.

Man kan få inntrykk av at deler av forvaltningen oppfatter det slik at det å gi f.eks. Riksrevisjonen – jeg sier *for eksempel*, for vi har også hatt tilfeller som gjelder Si-

vilombudsmannen – innsyn i dokumenter er det samme som å offentliggjøre dem. Det er det ikke, slik at Riksrevisjonen kan ha innsyn i dokumenter som de trenger å ha innsyn i.

Ola Borten Moe (Sp) [18:02:17]: I dag, helt på tappen av 2009, er temaet Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2008. Stortinget ser bakover i tid og utfører dermed en av sine viktigste oppgaver: kritisk tilsyn med bruk av bevilgede midler.

På sett og vis begynte denne kontrollvirksomheten for alvor i juli 1824. Da behandlet Stortinget statsregnskapene for perioden 1815–1818, og kom bl.a. med kritikk over forsinkelsene i revisjonsarbeidet. I august 1827 var turen kommet til statsregnskapene for 1819 og 1820.

I dag går kontrollarbeidet fortere og lettere. For Riksrevisjonens del skjer det i samsvar med moderne lovgivning og ikke minst i tråd med internasjonalt anerkjente standarder. Men det historiske perspektivet fortjener litt tid og rom innledningsvis og gjennom innlegget, nettopp for å sette denne delen av Stortingets virke på kartet og makt og funksjon inn i en større sammenheng.

Norsk historie siden 1814 er en historie om offentlig sektors ekspansjon. De offentlige utgiftenes andel av brutto nasjonalprodukt har økt. Det samme har inntektene. Jo større statsbudsjettet blir, både absolutt og relativt til verdiskapingen, jo viktigere blir det å føre kritisk tilsyn med at de demokratisk bevilgede midlene faktisk blir brukt og investert i samsvar med Stortingets føringer og forutsetninger, vilje og vedtak. Jeg vil også få tilføye at i tider med flertallsregjering blir kontrolloppgaven ytterligere viktigere og aktualisert. Det påhviler etter mitt skjønn kontrollkomiteen et spesielt ansvar for å kontrollere at Stortingets vedtak blir fulgt opp etter gjeldende lover og regler.

Stortingets rett og plikt til å utøve slik kontroll har det derimot ofte og lenge stått strid om. Dette har delvis handlet om balansen mellom statsmaktene, mellom den utøvende makt og regjeringen og den bevilgende og kontrollerende makt, Stortinget. I sin historie om Riksrevisjonens første 150 år skriver Tim Greve at loven om statens revisjonsvesen i 1918 betydde avslutningen på den lengste behandlingen noen enkeltsak har hatt i forfatningens historie, nemlig forholdet mellom storting og regjering, i stort gjennom nesten 100 år. Da hadde striden mellom de to statsmaktene endelig stilnet av, og ingen var lenger i tvil om at Stortinget hadde den ledende stillingen.

Men like fullt: 90 år etterpå er det noen historier som gjentar seg, f.eks. når det gjelder Regjeringens skepsis til Riksrevisjonens kompetanse og innsynsrett. I 1845 nektet f.eks. Kirkedepartementet å svare på revisjonens spørsmål om bruken av et stipend som var gitt til tre vitenskapsmenn, til utenlandsreiser i 1839. Helt konkret var det lektor Jonas Collett som hadde fått et stipend på 800 spesidaler, på det vilkår at han skulle oppholde seg i utlandet i 18 måneder. Men hadde han det? Det ville revisorene vite. Departementet mente at det ikke hadde noen plikt til å opplyse nærmere om det. Dette synet var uantakelig for Odelstinget, skriver Greve, og etter en ganske skarp uttalelse måtte Kirkedepartementet bøye unna.

I dag er dette problemfeltet aktualisert på nytt. En enstemmig komité støtter Riksrevisjonens kritikk av manglende innsyn i dokumenter som gjelder risikoanalyser i Miljøverndepartementet. Komiteen understreker at Riksrevisjonen må – og skal – ha tilgang til de opplysningene og innsyn i de dokumentene som trengs for å kunne utføre de oppgavene de er pålagt på Stortingets vegne.

Isolert sett er denne saken kanskje liten, akkurat som anekdoten fra 1845. Men de er like og ikke minst grunnleggende, rent prinsipielt og konstitusjonelt: Disse enkeltsakene lyser opp motsetninger mellom statsmaktene og ender med at Stortinget slår fast sin ledende stilling, for å si det med Riksrevisjonens historiker Tim Greve.

Jeg vil dvele litt ved det faktum at revisjonen nektes innsyn i dokumenter hos Miljøverndepartementet. Denne saken er heller ikke enestående. I morgen skal komiteen avgi en sak om innsyn for Sivilombudsmannen. I begge sakene hevder departementene og Regjeringen at det er de som definerer hvilke dokumenter som skal være tilgjengelige for Stortingets oppnevnte kontrollører. Men hvor effektiv og hvor reell kan en kontroll være om det er forvaltningen som skal definere tilgangen til dokumenter og underlagsmateriale? Jeg er derfor veldig glad for at det ser ut til å være full konsensus i denne salen om at det er kontrolløren som må bestemme hvilke dokumenter som er relevante eller ikke.

Den kritikken som kommer Miljøverndepartementet til del i denne innstillingen, er til dels skarp på dette punkt. Da må jeg få tilføye at det er tilfredsstillende å merke seg at man på alle andre felt går fri fra vesentlig kritikk. For Miljøverndepartementets del er det altså sånn at spørsmålet om manglende innsyn gjelder ulike risikovurderinger knyttet til internstyring. Det kan være fristende å spørre hvilke politiske risikovurderinger departementet gjorde seg da de bestemte seg for å nekte Riksrevisjonen innsyn her. Hva er det som gjør at erfarne statsråder både i Miljøverndepartementet og i Olje- og energidepartementet, som attpåtil er fornuftige og skikkelige folk, plutselig finner det formålstjenlig å nekte våre kontrollorgan innsyn? Jeg tror det er greit å fastslå at sviende kritikk fra et samstemt storting i hvert fall er premien, og at moralen er at dette temaet aldri kommer til å bli uaktuelt. I skjæringspunktet mellom de to statsmaktene må derfor Stortinget verne om innsyn og demokratisk kontroll.

Det går flere debatter knyttet til kontrollørens rett til innsyn. Og det er sånn at det finnes unntak i lovverket. Det største problemet med unntak for innsyn er de gråsonene disse unntakene skaper, noe disse konkrete sakene viser i praksis. Dette er et argument for fullt og uinnskrenket innsyn fra kontrollørens side – en praksis som også er godt kjent i mange andre land.

Apropos Stortingets ledende stilling: Johan Sverdrup arbeidet lenge og trofast med å styrke de daværende statsrevisorene i tiden og striden som førte fram til parlamentarismens gjennombrudd. En tid var han også formann i militærkomiteen. Det vervet hadde gjort ham overbevist om at Forsvaret var en sektor der det var sannsynlig at man kunne finne eksempler på uheldige administrative avgjørelser og overdreven pengebruk. Derfor var Sverdrup

rup gjennomgående opptatt av å forsterke Statsrevisjonen – som det het helt fram til 1938 – med militært sakkyn-dige. En av hans seiere var å bidra til å få oberstløytnant Hjorth valgt til revisor. Blant embetsmennene var det også militærfaglig kompetanse tidlig på 1800-tallet, blant dem løytnant Boyesen og kaptein Prydz. Og de leverte varene: Halvparten av Statsrevisjonens antegnelser i 1880 gjaldt militærvesenets regnskap. I 1881 var 60 pst. av merkna-dene knyttet til Forsvarets budsjetter. Dette økte på fram til 1888. Da gikk revisor og oberstløytnant Hjorth ut av Statsrevisjonen.

Igjen ser vi paralleller – dessverre. Riksrevisjonens merknader til Forsvarsdepartementet er til dels alvorlige, dels preget av å være såkalte gjengangere. En samlet komité slutter seg i stort til Riksrevisjonens kritikk.

I 2008 ble det brukt 32,6 milliarder kr på forsvar – et stort pengebeløp i alle henseender. Formålet går til kjer-nen av statens ansvar: forsvar av land og folk, demokrati og rettigheter – vår frihet. Det er derfor frustrerende å se at både antall merknader og grad av alvor er tilnærmelses-vis like stort nå som det var på 1880-tallet. Omfattende rot med fakturaer, alvorlige brudd på bevilgningsreglement, bevisst igangsetting av uferdige systemer, dårligere over-sikt over egen materiellbeholdning, dyre flygere i ikke fly-gende stillinger, manglende betaling – jeg tror jeg vil bruke begrepet «umusikalsk» når ordene «staten», «forsinkel-sesrenter» og «inkasso» dukker opp i samme setning, der staten er den som er skyldneren – og i tillegg betydeli-ge ikke innrapporterte midler, bare for å nevne noe. Dette tegner et bilde av en etat som ikke har nødvendig kontroll og styring – forhold som er helt uholdbare, spesielt når vi snakker om landets forsvar.

Særlig vekt blir lagt på de merknadene som sår tvil om Forsvarets operative evne. Vi legger selvsagt merke til statsrådets svar om at dette ikke går ut over Forsvarets operative evne, og tar det til etterretning. Jeg tror at jeg for egen del vil tilføye to ting: For det første kan dette umulig styrke den. Og i utvidet betydning er Forsvaret avhengig av både tillit og oppslutning for nødvendig styrking av bud-sjettene. Denne typen revisjonsrapporter bidrar ikke posi-tivt i så måte. Jeg vil derfor innstendig oppfordre departementet til å gi arbeidet med å rydde opp i dette høyeste prioritet.

En samstemt komité ber videre Riksrevisjonen følge opp kritikken av denne kjernevirksomheten i staten – for-svar av land og folk – og melde tilbake i neste utgave av Dokument 1.

Alle stortingsrepresentanter står – for å si det med Isaac Newton – på skuldrene til kjemper. Kanskje gjelder dette spesielt dem av oss som er medlemmer i kontroll- og kon-stitusjonskomiteen. For historien om det norske konstitu-sjonelle folkestyret og Stortinget som statsmakt er drevet fram av menn med prinsipielt klarsyn – og av sparepoliti-ske hensyn. Det siste var ikke minst viktig da Stortinget i 1821 vedtok den første instruks for statsrevisorene. Of-fentlige midler skal ikke sløses med, skal ikke sløses bort; offentlige utgifter skal kun og nøyaktig brukes i samsvar med Stortingets vedtak og vilje. Dette tankemønsteret er tidløst, men bør være enda mer i tiden nå enn tidligere.

For, som sagt, med stadig større statsbudsjett øker også fa-rene for feil og fusk og brudd med lover og forskrifter og budsjettvedtak.

Det kanskje alvorligste forholdet knyttet til gjennom-gangen av statsbudsjettet for 2008 kommer i forbindelse med Nav. Dette blir behandlet som en egen sak, med egen høring på nyåret. Jeg vil likevel knytte noen få generelle merknader til dette. Vi snakker her om at ca. en tredjedel av regnskapet for det norske statsbudsjettet for 2008 er i så dårlig forfatning at det ikke blir godkjent. Det stilles yt-terligere store spørsmål ved om folk får den hjelpen de har behov for og krav på, og om offentlige midler blir brukt på en forsvarlig og etterprøvbar måte. Hadde dette vært en organisasjon som hadde søkt om statsstøtte, eller et u-land som vi yter bistand til, tør jeg våge påstanden at man ville fått betydelige problemer med neste års utbetalinger.

Alt i alt: Mye er bra, og mye fungerer, men det er også store og alvorlige mangler som Norge anno 2008 burde ha vært foruten. Det er derfor dagens sak er uhyre viktig. Det er derfor denne debatten er uhyre viktig. Og det er derfor Riksrevisjonen er et stadig viktigere organ i norsk samfunnsliv.

Sist, men ikke minst, bidrar dette ordskiftet til å be-krefte og befeste Stortingets rolle og funksjon: I konstitu-sjonell likevekt skal Stortinget se framover, legge sentrale premisser for samfunnsutviklingen og beskjefte seg med de lange linjer. Men nær sagt samtidig må Stortinget ha øyne i nakken og se bakover, se til at det man hadde ved-tatt, skjedde. I dette skjæringspunktet mellom framtid og fortid er det at Stortinget befester sin ledende stilling i dag.

Hans Olav Syversen (KrF) [18:15:46]: Det kan først være greit å nevne at da Riksrevisjonen la fram dette do-kumentet, presiserte også riksrevisoren at mye i norsk for-valtning er bra. Det er jo av og til slik at det kan bli to grøfter hvor man fortegner virkeligheten.

Jeg har ikke mye å føye til når det gjelder de generelle merknadene som komiteens leder redegjorde for, og som det er stor grad av enighet om. Jeg har bare lyst til å knytte et par bemerkninger til det som er en gjenganger når det gjelder flere direktorater og underliggende etater, nemlig anskaffelsesreglementet og etterlevelsen av det. Det er en gjenganger, som er nevnt av flere, at det er problemer i forhold til reglementet. Det er også slik at Riksrevisjonen skal gå nærmere inn på denne delen i 2010. Spørsmålet det er grunn til å stille i tillegg, er hvorfor det er slik at man ikke klarer å etterleve reglementet. Det er et spørsmål om reglementet er godt nok. Er det praktiserbart, eller er det blitt så innviklet etter hvert at det krever utrolig mye for mange å gjøre dette på en fullt ut riktig måte? Det er jo et spenn mellom det perfekte og det som er godt nok. Kanskje har vi en utfordring akkurat her når det gjelder anskaffel-ser som skjer i regi av det offentlige. Jeg tror riksrevisoren selv var inne på akkurat spørsmålet knyttet til regelverket for anskaffelser i sin presentasjon tidligere i år.

Undertegnede har ansvar for Justis- og politideparteme-ntet i denne sammenheng, og det er en relativt enstem-mig komité som kommer med kommentarer til dette de-partementets ansvarsområde. Det som det kanskje er grunn

til å stoppe opp ved, er at merknadene fra Riksrevisjonen synes å være noe sterkere når det gjelder en del av de underliggende etater, enn tidligere. Jeg nevner spesielt svakheter med IKT-forvaltningen i Politidirektoratet, politidistriktenes kontroll av vaktelskaper og svakheter på anskaffelsesområdet i Kriminalomsorgen. En samlet komité har understreket at når det er slik at Riksrevisjonen har den oppfatning at departementets oppfølging av disse underliggende virksomhetene ikke har vært god nok, spesielt med bakgrunn i at man har tatt opp forholdene gjentatte ganger, regner en med at dette nå settes under arbeid med et litt annet fokus enn tidligere.

Jeg vil benytte anledningen til å komme med noen særskilte merknader når det gjelder nødnett, fordi det er en viktig sak, og fordi det berører store pengesummer. Det er jo slik at det nå er opprettet et eget direktorat for nødkommunikasjon. Det har forhandlinger med leverandører om avtaler til gitte tidsfrister slik at dette skal bli operativt så raskt som mulig. Jeg registrerer at det fortsatt stilles en del spørsmål fra Riksrevisjonen knyttet til første byggetrinn av nødnettet og oppfølgingen fra departementet når det gjelder en så stor investering som dette. Vi i komiteen ønsker fortsatt å holde sterkt fokus på dette og håper også Riksrevisjonen gjør det, for det er av avgjørende viktighet at dette går rett for seg. Jeg minner om at den 4. desember i år måtte Regjeringen benytte den fullmakten man hadde til å øke kostnadsrammen for nødnettet med 110 mill. kr, slik at samlet kostnadsramme nå er på over 1,1 milliarder kr. Det sier seg selv at dette er store summer, og det er avgjørende viktig at det går rett for seg, og at vi kan stole på at det gjør det. Så vi imøteser at Riksrevisjonen følger opp nødnettet videre framover.

Jeg vil så knytte noen betraktninger til noe flere har tatt opp, nemlig komiteens merknader om innsyn i risikoanalyser i Miljøverndepartementet. La meg for ordens skyld si at Riksrevisjonen har ikke kommet med noen bemerkning om denne saken, for det foregår en dialog mellom Riksrevisjonen og Statsministerens kontor for om mulig å få en omforent veiledning for departementets og Riksrevisjonens praktisering av dokumentinnsyn.

En enstemmig komité har like fullt kommet med merknader i sakens anledning. Jeg synes representanten Kolberg hadde en god beskrivelse både av Riksrevisjonens rettigheter på vegne av Stortinget og også de begrensninger som gjelder i henhold til den lov som Riksrevisjonen arbeider etter. Så jeg kan gi min tilslutning til det Kolberg sa.

Samtidig er jeg helt enig i at det er jo ikke slik at det er de som blir kontrollert, som fastsetter rammene for hva man finner det akseptabelt at Riksrevisjonen skal gå inn i. Og samtidig er det heller ikke slik at det er noe carte blanche for Riksrevisjonen til å be om innsyn i hva det måtte være. Her er det Stortingets ord som gjelder, gjennom den lov vi har vedtatt, og med de merknader som følger den loven. Det er her jeg i tilfelle vil være avventende. Hvis det ikke blir noen enighet i den dialog som nå pågår mellom SMK og Riksrevisjonen, må det bli opp til Stortinget å fastsette de nærmere retningslinjer for akkurat dette spørsmålet.

Men, som sagt, det er ikke den som blir kontrollert, som fastsetter rammene. Da kommer vi ut å kjøre. I så måte hadde også representanten Borten Moe noen interessante prinsipielle og ikke minst historiske betraktninger.

Bendiks H. Arnesen (A) [18:23:49]: For oss som har sittet på Stortinget i mange år, og mest har vært opptatt av budsjettene for året som kommer, har det vært interessant å se mer inngående på regnskapene for året som gikk. Det er kanskje ikke så dumt også å se på det arbeidet som er tilbakelagt, i arbeidet med den framtidige politikken.

Jeg skal konsentrere mitt innlegg om de to områdene som jeg har vært saksordfører for: Fiskeri- og kystdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet.

Når det gjelder Fiskeri- og kystdepartementet, har en samlet komité merket seg at Riksrevisjonen ikke har vesentlige merknader til departementets forvaltning og gjennomføring av budsjettet for 2008, og at det er avgitt fem avsluttende revisjoner uten merknader.

Når det så gjelder Helse- og omsorgsdepartementet, er jo dette et meget stort område. Departementet hadde i 2008 et utgiftsbudsjett på 120 milliarder kr. Departementet hadde ansvar for elleve virksomheter, fire regionale helseforetak, ett deleid selskap og ett særlovsselskap.

En samlet komité har merket seg at Riksrevisjonen har avgitt ti revisjonsbrev uten merknader og ett revisjonsbrev med merknader til Helsedirektoratet.

Komiteen har også merket seg Riksrevisjonens reaksjon på at Helse- og omsorgsdepartementet i St.prp. nr. 1 og videre i tildelingsbrev til Helsedirektoratet har feilbudsjettert mellom tilskudds- og driftsmidler. Dette er forhold som departementet i ettertid har sett alvorlig på, og som det er tatt tak i. Blant annet er det etablert et prosjekt som skal gjennomgå budsjettering og regnskapsføring. Jeg håper derfor at dette nå er brakt i orden.

Riksrevisjonen har i sin rapport uttrykt seg kritisk til at Helsedirektoratet har en mangelfull helhetlig styring av tilskuddsforvaltningen, og at rapporteringen av måloppnåelse på de enkelte tilskuddsordningene er fragmentert.

En samlet komité mener i den forbindelse at det er viktig at Stortinget får en god rapportering om måloppnåelse, slik at det dermed ikke kan skapes tvil om midlene blir anvendt til de formål som Stortinget har forutsatt.

Komiteen har også merket seg at saksbehandlingstiden hos Norsk pasientskadeerstatning i gjennomsnitt er to og et halvt år for saker der det innvilges erstatning, og at pasienter som klager avgjørelser inn for Pasientskadenemnda, må vente ytterligere ca. ett år på endelig avgjørelse.

En samlet komité mener at tre til fire års behandlingstid for slike saker er for lang tid, og at arbeidet må innrettes slik at den totale ventetiden kan bli betydelig redusert. Her er det også viktig å prioritere informasjonsarbeid og brukerundersøkelser.

Komiteen ser dette som nødvendig for at pasientene skal kunne få benytte sine rettigheter, og for å kunne registrere brukertilfredshet og mulig forbedringspotensial.

Jeg vil også nevne at en samlet komité har merket seg at Norsk pasientregister ikke er fullstendig, og at svakheter i datakvaliteten bl.a. skyldes bruk av ulike systemer

i spesialisthelsetjenesten, samt at det ikke foreligger entydige registreringer og praksis i sektoren. En samlet komité forutsetter at dette er forhold som blir ytterligere belyst og rettet opp.

Jeg går ikke nærmere inn på dette, men la meg til slutt nevne at det nå foreligger en omfattende sak om Riksrevisjonens undersøkelse av økonomistyringen i helseforetakene som skal behandles av Stortinget etter årsskiftet.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [18:29:07]: Det sies at det verste som kan skje en politiker, er å miste stemmen, og jeg er svært nær der i dag, så vi får se hvor mye av innlegget jeg kommer igjennom. Det kan bli en utfordring.

Vi behandler i dag Dokument 1 for 2009–2010 og innstillingen fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2008.

Alle som har sittet på Stortinget en tid, har forholdt seg til Riksrevisjonens rapporter, men etter at jeg ble medlem av kontroll- og konstitusjonskomiteen i høst, har jeg foretatt mine første dypdykk i disse rapportene. Og jeg må si meg imponert over det som kommer fra Riksrevisjonen.

Jeg er dog ikke spesielt imponert over det arbeidet som gjøres i Regjeringen.

Det er et generelt inntrykk av manglende styring som fremkommer i dette dokumentet, som behovet for samordning av IKT-systemer, omfattende brudd på anskaffelsesregelverket og en rekke større og mindre forhold som, om de hadde vært til stede i en privat virksomhet, ville avstedkommet at noen fikk sparken, i alle fall betydelige omorganiseringer og oppvask. Med dette som hovedinntrykk vil jeg si litt om noen spesifikke felt.

Jeg skal i mitt innlegg først fokusere på de to departementer jeg har saksordførerskap for, Fornyings- og administrasjonsdepartementet og Barne- og likestillingsdepartementet, og hvis stemmen holder videre, skal jeg også kommentere litt rundt Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Kommunaldepartementet, Kulturdepartementet og Helsedepartementet.

Først til Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Svakheter ved finansierings- og styringssystemet for fylkesmannsembetene har vært et stadig tilbakevendende problem. Systemet har gjort det vanskelig å koordinere og prioritere mellom embetsoppdragene. Dette har ført til at sentrale føringer fra noen departementer i liten grad har vært innarbeidet i embetenes interne styringsdokumenter.

Komiteen er bekymret, men vi har også merket oss at departementet har iverksatt tiltak på dette feltet. Det må forutsettes at tiltakene får den ønskede virkning, slik at problemene ikke vedvarer.

Jeg nevnte innledningsvis problemer med hensyn til offentlige innkjøp. Komiteen har, som det fremgår av innstillingen, spurt statsråden om hva som gjøres på dette feltet, og statsrådens svar ligger som vedlegg til innstillingen. I brevet fra statsråden redegjøres det for en rekke tiltak som er igangsatt for å motvirke de avdekkede brudd på regelverket for offentlige innkjøp.

Det synes for komiteen som om man nå har tilgjengelig de hjelpemidler og de kurstilbud som er nødvendig for at

man skal få en klar bedring på dette feltet. Man har altså verktøyet. Det er bare å ta det i bruk.

Så til Barne- og likestillingsdepartementet. Ordningen med tilskudd til tiltak mot fattigdom blant barn og unge i 23 bykommuner skal bidra til å bedre barn og unges oppvekst- og levevilkår ved å tilby ferie- og fritidsaktiviteter. Komiteen merker seg at Riksrevisjonen finner at regelverket for tilskuddsordningen er upresist og mangelfullt. Blant annet mangler det kriterier for måloppnåelse. Dette er uheldig.

Vi merker oss også at departementet varsler en endring av regelverket. Det er bra.

Det er kritikkverdigg at 89 pst. av barnevernssakene i 2008 hadde en saksbehandlingstid som var lengre enn det som er satt som mål i barnevernsloven. Det er åpenbart at den lange saksbehandlingstiden kan få alvorlige konsekvenser for de barna det gjelder. En samlet komité mener at det er for defensivt når departementet viser til at den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden ikke viser en økende tendens.

Komiteen vil her vise til at selv om departementet fra 2007 har tilført fylkesnemndene nye stillinger, er saksbehandlingstiden fortsatt for lang. Reduksjonen i gjennomsnittlig saksbehandlingstid fra 2007 til 2008 skyldes i hovedsak redusert saksbehandlingstid for klagesakene. Det er også store forskjeller i saksbehandlingstid mellom fylkesnemndene. Det er åpenbart behov for at departementet iverksetter nødvendige tiltak for å redusere saksbehandlingstiden.

Som tidligere representant for Fremskrittspartiet i familie- og kulturkomiteen har jeg merket meg de stadige utfordringene vedrørende saksbehandlingstiden i fylkesnemndene. Vi i Fremskrittspartiet stiller spørsmål ved om man faktisk forsøker å lappe på et system som heller burde vært skiftet ut i sin helhet. Jeg vil her vise til at Fremskrittspartiet gjentatte ganger har tatt opp forslag om at disse sakene burde tillegges det ordinære rettssystemet.

Et annet forhold som har opptatt meg fra den tid jeg satt i familiekomiteen i Stortinget, var de lange saksbehandlingstidene for adopsjon. På dette feltet følte i sin tid en samlet opposisjon at regjeringen var handlingslammet. Det er derfor med glede jeg nå konstaterer at en samlet kontroll- og konstitusjonskomité uttrykker bekymring over de lange saksbehandlingstidene og imøteser konkrete forbedringer på dette feltet etter at det offentlige utvalget i oktober leverte en utredning med gjennomgang av adopsjonsfeltet. Her er det et betydelig forbedringspotensial.

Et annet stadig tilbakevendende tema i norsk familiepolitikk er Bufetat og barnevernsplasser. Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til komiteens brev av 18. november 2009 og svar fra statsråden av 25. november vedrørende Bufetats kjøp av private barnevernsplasser.

Flertallet viser også til de stadige økninger og overskridelser man har hatt på dette feltet under regjeringen Stoltenberg.

Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener mye tyder på at den sittende regjering har større fokus på at mest mulig av barnevernet skal være i

statlig regi og minst mulig i privat regi, enn den har på barnas beste, kvalitet og styring. Denne tilnærmingen til de store utfordringene man har i barnevernet, vanskeliggjør selvfølgelig situasjonen for både de ideelle og de kommersielle private tilbyderne, samtidig som det blir vanskeligere å nå målet om et godt barnevern.

Min oppfordring til Regjeringen er å legge ideologien til side og tenke på hva som er best for barna.

Så noen ord om Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Den viktigste faktoren for at innvandrere som er kommet til landet vårt, skal få seg jobb og bli en integrert del av samfunnet, er språket. I den sammenheng er det av betydning hvilken iver og innsats den enkelte selv legger for dagen, men det er også svært viktig at den språkopplæringen som det offentlige tilbyr, er av høy kvalitet.

Jeg blir skremt over at det fremgår av Dokument 1 at det bevilges betydelige midler til språkopplæring for innvandrere uten at det kan dokumenteres resultater som samsvarer med målet for opplæringen. Jeg merker meg at det er en rekke forbedringstiltak i gang på dette feltet, og jeg håper at de vil føre frem.

Så var det Nav, som flere har vært inne på i debatten så langt. Her er man oppe i det man folkelig sett vil kalle en skikkelig suppe – det er kanskje ikke et parlamentarisk uttrykk. Komiteen skal over nyttår ha en høring på dette feltet. Jeg vil allerede nå signalisere at Fremskrittspartiet ser svært alvorlig på at Riksrevisjonen ikke har kunnet bekrefte Navs regnskap for 2008, og at det er påpekt svakheter i internkontrollen som medfører stor sannsynlighet for at regnskapet inneholder vesentlige feil og mangler. Dette er revisorspråk for at noe er veldig galt.

Så til Helse- og omsorgsdepartementet. Her vil jeg spesielt trekke frem at saksbehandlingstiden hos Norsk pasientskadeerstatning er på i gjennomsnitt 2,5 år for saker der det innvilges erstatning, og at pasienter som klager avgjørelser inn for Pasientskadenemnda, må vente i ytterligere ca. ett år på avgjørelsen.

Jeg mener tre til fire års behandlingstid før søknader er endelig avgjort, er skandaløst lenge. Det er åpenbart at det må gjøres noe for å redusere denne tidsbruken.

Jeg må si meg skuffet over statsrådens svar i brev av 25. november 2009, hvor det fremgår at statsråden har en defensiv holdning på dette feltet. Det virker som man ikke er så veldig opptatt av enkeltmennesket – og det de har blitt påført av lidelse. Jeg stiller spørsmål om dette har noe med den sittende regjeringens syn på enkeltmennesket i Helse-Norge. Det er jo en regjering som også synes å mene at 280 000 mennesker i helsekø er helt ok, og at det viktigste er at man ikke benytter private tilbydere. Men dette er jo også temaer som skal komme innom på nyåret når komiteen skal behandle en sak om Riksrevisjonens undersøkelse av økonomistyringen i helseforetakene.

Så til Kommunal- og regionaldepartementet. Riksrevisjonen har kritiske merknader til departementets oppfølging av bruken av tilskudd til fylkeskommunene til regional utvikling. I 2008 ble det bevilget 1,3 milliarder kr til dette formålet. Man har liten oversikt over resultatene av prosjektene, og det er betydelig forbedringspotensial.

Til slutt Kultur- og kirkedepartementet. Jeg har selv-

følgelig merket meg at Riksrevisjonen har vesentlige bemerkninger til særlig Norsk Tipping. Her blir det jo en høring på nyåret i forbindelse med Riksrevisjonens Dokument nr. 3:14 for 2008–2009. Men jeg vil allerede nå påpeke at Fremskrittspartiet ser svært alvorlig på de forhold som er fremkommet.

Marit Nybakk (A) [18:39:31]: Jeg vil først få lov til å si meg enig med representanten Hans Olav Syversen i at alle forhold tatt i betraktning, er vel norsk forvaltning relativt bra. Den fungerer ganske bra. Når man hørte det siste innlegget, virket det som om norsk forvaltning bare er elendighet. Men det er det ikke. Det sier jeg til tross for at jeg er saksordfører for det tidligere Arbeids- og inkluderingsdepartementet, inkludert Arbeids- og velferdsetaten eller Nav. Jeg skal ikke gå i dybden av det som står i Riksrevisjonens rapport om Nav på dette tidspunktet, for, som vi har hørt før her i kveld, komiteen skal ha en åpen høring 15. januar basert på Tillegg 2 til Dokument 1, altså om Nav.

Jeg har bare et par korte kommentarer. For det er jo alvorlig at Riksrevisjonen ikke kan bekrefte Navs regnskap for 2008 – vi snakker om 300 milliarder kr. På godt norsk betyr det at regnskapet ikke er godkjent. Det påpekes i Riksrevisjonens rapport svakheter ved Navs internkontroll som medfører stor sannsynlighet for at regnskapet inneholder vesentlige feil og mangler, og det reises tvil om hvorvidt Navs disposisjoner er i tråd med Stortingets vedtak og forutsetninger, gjeldende regelverk og standarder for statlig økonomiforvaltning. Men dette kommer vil altså tilbake til. Vi vil få god tid til å gå skikkelig igjennom hele denne rapporten, også det departementet og Nav måtte mene, når vi skal ha høring 15. januar.

Jeg vil legge til når det gjelder Nav, at jeg personlig kanskje synes at det likevel er det som påpekes om manglende kompetanse i førstelinjetjenesten som er det mest bekymringsfulle, fordi det tyder på at de som skal betjene den vanlige mann og kvinne, ikke har den nødvendige kompetanse på området, og det går naturligvis ut over nettopp den vanlige mann og kvinne. Jeg tror det var Borten Moe som sa at hvis Nav hadde vært et u-land, og vi hadde gitt bistand, ville i hvert fall ikke det u-landet fått bistand for det kommende år.

Når det så gjelder bistand – norsk utviklingspolitikk – er det ganske gledelig at det ikke er store merknader denne gangen. Norsk bistand utgjør flere og tyve milliarder kr, og det er ikke alltid så mye diskusjon om innholdet, men kanskje mest om hvor stor andel av brutto nasjonal inntekt norsk bistand bør være. Riksrevisjonen har ved flere anledninger tatt opp manglende kontroll ved både langsiktig bistand og humanitær bistand. Dette har både Norad og Utenriksdepartementet tatt på alvor og lagt mye arbeid i videre.

Denne gangen er det to saker som er anmerket, nemlig bistand til Serbia og bistand til frivillige organisasjoner i Angola. Jeg skal ikke si noe om Serbia, det regner jeg med at Vaksdal gjør etter meg. Men Riksrevisjonen merker seg at det arbeides med ytterligere tiltak for å styrke forvaltningen av disse midlene. Det understrekes også at

Utenriksdepartementet har nulltoleranse for korrupsjon i alle norskstøttede prosjekter.

Jeg vil få legge til at Riksrevisjonens undersøkelse av bistand ofte bidrar til en mer konstruktiv debatt, også om bistandens effekt på utvikling og langsiktig økonomisk vekst. Jeg tror det er nødvendig at vi kontinuerlig har, eller tar, den debatten.

Norge har de siste årene forsøkt å gjøre bistand mer strategisk og understreker at bistanden bare er en del av utviklingspolitikken. Det betyr en tettere kobling mellom utenrikspolitikk, sikkerhetspolitikk, handelspolitikk og klimapolitikk for å bidra til et lands utvikling i bredden. Det innebærer også å ta strategiske grep i hele utviklingspolitikken.

Når det gjelder et land som Angola, som for øvrig er et veldig rikt utviklingsland, mottar ikke Angola så veldig mye bistand fra Norge. Ser vi bort fra den inngåtte avtalen om «Oil for Development» – altså for å bistå Angola for å få et rettferdig forvaltningsregime av oljeinntektene – kanaliseres bistanden i all hovedsak gjennom norske og lokale private organisasjoner. Norsk Folkehjelp driver fortsatt med minerydding og har i tillegg et mikrokredittprosjekt. Kirkens Nødhjelp og Angolan Catholic Church er andre organisasjoner som får norske bistandspenger til prosjekter i Angola.

Det går fram av Riksrevisjonens rapport at Utenriksdepartementet de siste årene har jobbet aktivt for å bedre rapporterings- og kontrollrutinene, ikke minst gjelder det fra lokale angolanske søsterorganisasjoner til f.eks. Norsk Folkehjelp og Kirkens Nødhjelp.

Per - Kristian Foss hadde her overtatt presidentplassen.

Øyvind Vaksdal (FrP) [18:45:15]: Riksrevisjonen har ved kontroll av Samferdselsdepartementet og dets virksomheter avgitt fire avsluttende revisjonsbrev uten merknader og to revisjonsbrev med merknader til Statens vegvesen og Jernbaneverket.

Under revisjonen er det avdekket at både departement og underliggende virksomheter ikke har tilfredsstillende systemer for vurdering av risiko som en del av mål- og resultatstyringen. Selv om dette varierer noe mellom de enkelte virksomheter, er dette en uakseptabel situasjon. Revisjonen har også avdekket til dels betydelige kostnadsøkninger på anleggskontrakter, og at dette dreier seg om ca. halvparten av de kontrollerte kontrakter. For to av kontraktene hadde kostnadene økt med hele 100 pst. i forhold til opprinnelig kontraktssum. Det ble også avdekket betydelig tilleggsarbeid som ikke var omfattet av kontraktene, noe som utgjorde mellom 10 og 80 pst. av kontraktssummen. Dette skulle selvfølgelig vært utlyst i samsvar med regelverket for offentlige anskaffelser, og denne framgangsmåte er derfor klart i strid med dette regelverket. Riksrevisjonen påpekte også lignende forhold for 2007, dessverre uten at dette ser ut til å ha hjulpet.

Det er også grunn til å påpeke de store negative avvik mellom planlagt og gjennomført kontrollaktivitet knyttet til trafikkisikkerhetsarbeidet i Statens vegvesen. En en-

stemmig komité slutter seg til Riksrevisjonens kritikk av dette, og understreker at dette kan «føre til flere ulykker og dårligere trafikkisikkerhet».

Og sist, men ikke minst, vil jeg rette fokus mot NSBs mangelfulle rapportering av innstilte tog, noe som skal ha sin bakgrunn i at Jernbaneverket ikke kan angi hvor stor del av en strekning som er delinnstilt. Komiteens flertall peker også på den svært negative statistikk over tog i rute, og viser til at ifølge Riksrevisjonen er det kun Flytoget og Gjøvikbanen som tilfredsstillende kravene til punktlighet. Dette er fullstendig uholdbart.

Så over til Utenriksdepartementet. Departementet har etablert en tilskuddsordning overfor Serbia der målet har vært å bidra til fred, forsoning og demokratiutvikling, og der man i særlig grad har vektlagt støtte til økonomiske, politiske og sosiale reformprosesser, institusjonsbygging, forsvars-, sikkerhets- og justisreformer, i tillegg til næringsutvikling. Ordningen, som for 2008 beløp seg til 135 mill. kr, administreres av departementet, med hjelp fra ambassaden i Beograd når det gjelder søknadsprosess og prosjektforvaltning. Riksrevisjonen stiller spørsmål om organiseringen er tilfredsstillende og dekkende for styring og oppfølging av de ulike tilskuddene. Departementet har på sin side hevdet at det ikke har vært mulig å styrke oppfølgingen innenfor de økonomiske rammer som har vært til rådighet. En enstemmig komité

«stiller seg undrende til at det bevilges midler til ulike prosjekter uten at man har mekanismer for tilfredsstillende oppfølging og kontroll.»

Komiteen ber derfor departementet utarbeide fungerende ordninger for oppfølging av disse prosjektene.

Korrupsjon skal ikke tolereres i forvaltning av norske bistandsmidler. Manglende åpenhet i det serbiske forvaltningssystemet, mangelfullt statsregnskap og en ikke-fungerende riksrevisjon er imidlertid en stor utfordring når en skal operere i landet. Det er derfor betryggende at departementet umiddelbart følger opp alle begrunnede mistanker og misligheter og stanser alle overføringer inntil sakene er utredet.

Dag Terje Andersen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Hallgeir H. Langeland (SV) [18:49:55]: Som ein av fire i komiteen som har to komitear å sitja i, synest eg med den leiinga ein har av komiteen, og med den eine erfarne me har i komiteen, at me har funne ei arbeidsform for regjeringspartia og opposisjonen som eg trur kan vera konstruktiv i forhold til konsekvensane av det Riksrevisjonen påpeiker. Det er eg veldig fornøgd med. I sosialismen kallar me dette for ein «enheitsfront». Om ein har ein samla front, er det lettare å få rydda opp i det som er vondt og vanskeleg – det er vel farleg å seia det her, med alle dei som sit i denne komiteen.

Det som er teke opp, og som me er med på i forhold til innsyn, er kjempeviktig. Det gjeld ikkje berre Sivilombodsmannen, men det gjeld sjølvsagt òg i Miljøverndepartementet – det skal vera innsyn. Det er kontrolløren som skal bestemma kva for innsyn han eller ho vil ha.

Dette har SVs fulle støtte, og me står samla bak komiteen her.

Eg sit i tillegg i transportkomiteen, og ein del problemstillingar som Riksrevisjonen tek opp derfrå, er veldig interessante – og det må det ryddast opp i. Ei sak som me skal problematisera seinare i komiteen – som Vaksdal er saksordførar for – går på fusjonskontraktar, anbod og vegvedlikehald. Det som skjedde i 2003, var nettopp at ein omorganiserte, og det skulle føra til at ein skulle spare 15 pst. av utgifter til vegvedlikehald. Det var det som blei gjort då. Men så viser det seg, som Riksrevisjonen påpeiker, at nokre kontraktar har blitt 100 pst. dyrare, faktisk. Ser me elles på det som departementet sjølv seier, har det i snitt blitt 40 pst. dyrare enn i 2003.

Då synest eg det er spennande å gå inn i dette for å sjå om me kan få gjort noko med det. Kanskje er medisinen som ein har teke i bruk, ikkje den rette, i og med at pasienten ikkje ser ut til å bli betre, berre dårlegare. Kanskje er diagnosen feil, og kanskje er det sånn at den metodikken me bruker – og som Riksrevisjonen bruker – ikkje er heilt rett med omsyn til å få rydda opp i problemet. No får me ei eiga sak om dette, og me skal ha ei høyring om dette – og då får me belyst om ulike sider her kan rettast opp. Det er iallfall utgangspunktet for dei raud-grøne og for komiteen at me må gå igjennom dette, slik at me ikkje fortset med noko som ikkje verkar 100 pst.

Til slutt vil eg seie at mitt inntrykk – etter å ha vore i møte med riksrevisoren og hans stab – er at dei gjer ein veldig god jobb. Me skal jo følgja med dei framover, sånn at dei skjerpar seg og blir endå betre, men mitt inntrykk så langt er at dette ser veldig bra ut.

Trine Skei Grande (V) [18:53:41]: Jeg må innrømme at jeg ikke føler at jeg er en del av en sånn enhetsfront, men jeg kan slutte meg til dem i komiteen som har sagt at det er en veldig spennende oppgave å sitte i kontroll- og konstitusjonskomiteen. Jeg syns også det er en veldig spennende gruppe å sitte i – den komitésammensettingen vi har både med hensyn til ledelse og representasjon fra opposisjon og posisjon. Så jeg tror dette skal bli en spennende jobb.

En av grunnene til at jeg syns det er spennende, har sammenheng med de første innleggene her i dag, som handlet om at vi har en ganske bred enighet om utfordringene vi har som medlemmer av kontroll- og konstitusjonskomiteen, men også om det at vi kontrollerer en flertallsregjering. For det er jo ikke antiparlamentarisk å ha en flertallsregjering – snarere tvert imot – men det er viktig å ivareta mindretallsrettigheter, og det er også viktig til enhver tid å huske at makten utgår fra denne sal. Det er denne salen som er basisen for makten til enhver regjering. Det er et viktig prinsipp å huske på, også når man har en flertallsregjering, sjøl om det er mye lettere å bli minnet på det under en mindretallsregjering.

Jeg er saksordførar for det som har med Kulturdepartementet å gjøere, og det er noen få merknader jeg har lyst til å løfte fram. Det ene går på Opplysningsvesenets fond, som har flere merknader knyttet til internkontroll og feil ved bokføringen. Her har departementet nå i november satt

i gang et arbeid, som vi håper kommer i mål. Det virker som om departementet har tatt tak i problemene.

Det andre går på Norsk Tipping. Der kommer vi til å avholde en egen høyring i januar, så det blir det en egen sak om.

Innenfor det kulturpolitiske er kanskje det å revidere en spesiell utfordring, fordi vi må forutsette at vi har noen kulturpolitiske mål for det vi gjør når vi bevilger penger til kulturfeltet her i denne sal – og det må være mål som skal kunne måles av en revisjon. Det er imidlertid viktig å huske på at i det perspektivet ligger det en kunstnerisk frihet – og en frivillig sektor som brukes – som gjør at det å ha en tradisjonell holdning til revisjon er vanskeligere på kulturfeltet enn på andre felt. Men det betyr ikke at man ikke skal tilstrebe å finne de målbare enhetene i forhold til Stortingets målsetting når det gjelder pengebruk. Det som ligger i bunnen her, er vel det som Ola Borten Moe begynte med å si i dag – at dette er fellesskapets ressurser, og at fellesskapets ressurser skal brukes med respekt for fellesskapet. Dette er en annen type pengebruk enn den du finner andre steder i samfunnet.

Jeg har også lyst til å bemerke de ganske stramme merknadene om Miljøverndepartementets håndtering når det gjelder Riksrevisjonens innsyn. Regjeringa bør merke seg disse merknadene, som det er bred enighet om i denne salen. Dette er også noe man absolutt bør ta ad notam innad i departementet.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [18:57:11]: Helse- og omsorgssektoren utgjør en svært stor andel av samlet verdiskaping i Norge, og det er viktig at ressursene brukes effektivt. Vi er enige i kritikken fra Riksrevisjonen og fra kontroll- og konstitusjonskomiteen når det gjelder områdene som er omtalt i Dokument 1.

Av Riksrevisjonens merknader for 2008 og innstillingen fra kontroll- og konstitusjonskomiteen vil jeg bare kommentere et par områder, som også ble kommentert av representanten Bendiks H. Arnesen. Helsedirektoratet har et bredt ansvarsområde og forvalter et stort antall ulike tilskudd for flere departementer. For å sikre bedre etterlevelse av regelverket for anskaffelser og forvaltninger av tilskudd i Helsedirektoratet vil ledelsen i departementet og direktoratet følge opp dette særskilt. Vi vil spesielt legge vekt på rapporteringen som er knyttet til hvordan direktoratet følger opp egne prosjekter og tiltaksplaner for å lukke avvikene. Rapporteringskravene ble også fulgt opp i etatsstyringsmøtene, noe vi selvsagt skal fortsette med.

Så til et annet punkt som ble tatt opp, og det dreier seg om saksbehandlingstiden i Norsk pasientskadeerstatning, som jeg er helt enig i er for lang. Den lange saksbehandlingstiden skyldes først og fremst – selvfølgelig – veksten i antall nye saker fram til 2007 og at mange jurister har sluttet i etaten i 2007 og 2008. Og selv om det tar tid å erstatte høyt kompetente medarbeidere, synes det nå som om etaten har maktet å øke effektiviteten. Norsk pasientskadeerstatning vil behandle vesentlig flere saker i 2009 enn i 2008, og i statsbudsjettet for 2010 er bevilgningen til Norsk pasientskadeerstatning økt med 10,75 mill. kr i forhold til saldert budsjett for 2008. De økte bevilgningene og fortsatt effektivisering av saksbehandlingstiden vil vente-

lig føre til at gjennomsnittlig saksbehandlingstid går ned i 2010. Det er nødvendig å understreke at det er utviklingen i antall nye saker i 2010 som vil avgjøre hvor raskt etaten klarer å korte ned saksbehandlingstiden, men vi gjør oppmerksom på at antall årsverk i Norsk pasientskadeerstatning er fordoblet fra 2003 til 2009, fra 57 til 116,5 årsverk. Og antall ansatte vil stige ytterligere, altså i 2010. Saksbehandlingstiden i Pasientskadenemnda har gått ned de siste årene, Utviklingen her henger nøye sammen med antall saker som Norsk pasientskadeerstatning behandler. I 2003 var det vel 8 årsverk i Pasientskadenemnda. I 2009 er antallet økt til drøyt 30 årsverk.

Så noen kommentarer til Forsvarsdepartementets budsjett på vegne av forsvarsministeren. Da vil jeg bemerke følgende: Forsvarsdepartementet legger stor vekt på god økonomistyring og god forvaltning og tar derfor Riksrevisjonens merknader på største alvor. All forvaltning i forsvarssektoren skal være forsvarlig. Ressursbruken skal være effektiv, og kravene til regnskap og dokumentasjon skal være oppfylt. Forsvarets og Forsvarsbyggs virksomhet følges opp løpende. Etatene rapporterer hver måned på særskilte tiltakslistor for økonomistyring, forsvarlig forvaltning og virksomhetsstyring. Såkalte gjengangere er gitt spesiell oppmerksomhet i dialogen med etatene, og de har bl.a. gjentatte ganger vært tema i etatsstyringsmøtene.

Forsvarsdepartementet har iverksatt flere tiltak som har resultert i kvalitetsheving innenfor en rekke områder. Tidligere utfordringer, som kvalitet på prognoser, mindre forbruk av investeringsmidler og feilutbetaling av lønn er også kraftig forbedret, og det er positivt at Riksrevisjonen har merket seg dette. I 2009 har Forsvarsdepartementet, i samarbeid med Forsvaret og Forsvarsbygg, iverksatt tiltak for ytterligere å styrke etatens internkontroll og videreutvikle virksomhets- og økonomistyringen. La meg understreke at forsvarsministeren ikke er tilfreds med at det fortsatt er enkelte gjengangere blant Riksrevisjonens merknader. Statsråd Grete Faremo vil ha månedlig rapport over Forsvarets fakturaflyt på sitt bord, og hun stiller også krav til Forsvaret om en markant forbedring innen utgangen av 2009 og videre forbedring i 2010. Jeg vil også understreke at forbedring av forvaltningen er blant forsvarssjefens høyest prioriterte områder i inneværende år.

Innføringen av økonomiprojektet har gitt en del følgeproblemer i Forsvaret. Det er lagt ned et omfattende arbeid for å stabilisere driften av løsningen innen utgangen av 2010. Her har jeg lyst til å legge til at når det gjelder antallet ubetalte fakturaer, går det – selv om det fremdeles er altfor høyt – i hvert fall i rett retning, og at antallet blir mindre, selv om det selvfølgelig ikke er godt nok så lenge ikke alle fakturaer blir betalt i tide.

Til et siste punkt: Forsvarsdepartementet er ikke enig i merknad om at det generelt har vært nedgang i Forsvarets øvingsaktivitet i flere år. I 2008 var det en nedgang i øvingsaktiviteten innenfor enkelte deler av virksomheten. Deler av denne nedgangen var en planlagt utvikling knyttet til utskifting av viktige våpensystemer, eksempelvis fregatter og innføring av nye transportfly. I tillegg valgte departementet, som skissert i forsvarsbudsjettet for 2008, å prioritere ressurser til innføring av økonomiprojektet

FIF 2.0. Bortfall av øvelsene «Cold Response» og «Gemini» i 2008 ble delvis kompensert gjennom to mindre flernasjonale øvelser. Dette ga de deltakende enheter et godt øvingsutbytte. Den planlagte reduserte øvingen i 2008 påvirket ikke øving og trening av styrkebidrag til utenlandsoperasjoner. Slik øving og trening skal gjennomføres og sikrer at avdelingene ute er i stand til å løse pålagte oppgaver, selvstendig og i en flernasjonal ramme.

Gjennomgående anser forsvarsministeren at Norge iverretar forpliktelsene vi har påtatt oss i NATO-sammenheng, på en god måte. Norske militære bidrag ute og hjemme holder et meget høyt nivå, hvilket også bemerkes av våre allierte.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [19:04:30]: Riksrevisjonens posisjon som kontroll- og revisjonsorgan for forvaltningen er sterk og skal være sterk. Det blir ytterligere understreket av den store grad av enstemmighet som er i komiteen om Dokument nr. 1 for 2009–2010. Det er egentlig slik at vi i fellesskap skal gjøre en så god jobb som mulig, i henhold til de oppdrag vi er satt til å utføre i ulike posisjoner og i ulike sammenhenger. Vi har i utgangspunktet en felles interesse, som vi sier. Så er det selvsagt en nødvendig politisk uenighet fra tid til annen. Men denne felles interessen er at bl.a. penger skal brukes på en mest mulig riktig og fornuftig måte – at en oppnår de resultatene som en ønsker, og at kvaliteten på de tjenester som skal komme ut, er så god som mulig. Det dreier seg om en årlig bruk av om lag 900 milliarder kr, som er totalstørrelsen på det budsjettet som Stortinget nettopp har vedtatt for 2010. I den sammenheng var det interessant, som representanten Borten Moe påpekte, at en allerede i 1821 hadde en slags handlingsregel. Den gikk kort og godt ut på at penger skulle brukes fornuftig. Det er noe som står seg over tid.

Jeg har sett dette fra ulike vinklinger. Jeg har vært både lovgiver, gjennomfører, kontrollør og formidler – og borger. En av rollene har vært rollen som fylkesmann, som har som en av sine hovedoppgaver å føre kontroll og tilsyn og samtidig gi råd og veilede kommunesektoren. Samtidig er fylkesmannen òg et rettssikkerhetsorgan. Det er på en måte en veldig tydelig linje fra vedtak i Stortinget, gjennom kontroll med forvaltningen, til at en skal sørge for at Stortingets vedtak på best mulig måte tjener land og folk.

Jeg synes òg det er godt å høre at flere talere i debatten har sagt at forvaltningens kvalitet er gjennomgående god, at vi har en forvaltning som har høy integritet, høy kvalitet og et høyt kunnskapsnivå. Det er viktig for et land som Norge.

Så noen overordnede ting som har vært berørt i diskusjonen:

Selvsagt er det et viktig prinsipp at en skal sørge for at det er likhet for loven. En skal sørge for at anbudsregler følges, og en skal sørge for at det er gode kontroll- og rapporteringsrutiner mellom forvaltningen sentralt og ytre etat. Det er viktig at de påpekninger som Riksrevisjonen gjør, og som følges opp av kontrollkomiteen, blir gjennomført, og at det blir påsett at det blir gjort slik som det etter hensikten skal gjøres.

Jeg har merket meg det som representanten Martin Kol-

berg sa om spørsmålet om innsyn og utlevering av dokumenter, slik at Riksrevisjonen kan gjøre den jobben som Riksrevisjonen forutsettes å gjøre. I debatten har flere sluttet seg til det syn som representanten Kolberg har, både representanten Foss og representanten Syversen. Jeg har ingen problemer med å forholde meg til det syn som det her er gitt uttrykk for, i forhold til den jobben som Riksrevisjonen skal gjøre.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 10. (Votering, se side 1267)

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Stortinget går til votering i sakene nr. 1–10.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstilt:

Til Stortingets ombudsmann for forvaltningen for tidsrommet 1. januar 2010–31. desember 2013 velges:

Høyesterettsadvokat Arne Fliflet.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt:

I

Som medlemmer og varamedlemmer av Kringkastingsrådet med funksjonstid 1. januar 2010–31. desember 2013 velges:

Medlemmer:

1. Grethe G. Fossum, Kirkenær
2. Mette Gundersen, Kristiansand
3. Jon Olav Alstad, Skatval
4. Knut Haavik, Sandefjord
5. Kristoffer Kanestrøm, Tromsø
6. Afshan Rafiq, Oslo
7. May Hansen, Moss

Varamedlemmer:

1. For Fossum: Saera Khan, Oslo
2. For Gundersen: Jan Otto Fredagsvik, Sistranda
3. For Alstad: May-Helen Molvær Grimstad, Ålesund
4. For Haavik: Pål Morten Borgli, Sandnes
5. For Kanestrøm: Kent Gudmundsen, Tromsø
6. For Rafiq: Elisabeth Skogrand, Røyken
7. For Hansen: Per Kristian Skulberg, Spydeberg

II

I tillegg til medlemmene og varamedlemmene under I, velges som medlem den som til enhver tid er leder for Samisk Programråd, med nestlederen i Samisk Programråd som personlig varamedlem.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstilt:

Til medlemmer og varamedlemmer av Ombudsmannsnemnda for Forsvaret og Ombudsmannsnemnda for sivile vernepliktige velges for tidsrommet 1. januar 2010–31. desember 2013:

Medlemmer:

1. Kjell Arne Bratli, ombudsmann, Horten
2. Vidar Bjørnstad, nestleder, Bærum
3. Signe Øye, Hobøl
4. Kjell Engebretsen, Frogn
5. Per Egil Evensen, Halden
6. Bjørn Hernæs, Sør-Odal
7. Ivar Johansen, Oslo

Varamedlemmer:

1. Anne Helen Rui, Larvik
2. Per Ove Width, Nøtterøy
3. Kari Lise Holmberg, Skien
4. Bjørn Robstad, Vennesla
5. Jonni Solsvik, Andøy
6. Hallgeir Grøntvedt, Ørland
7. Åse Wisløff Nilssen, Kongsvinger

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstilt:

Til riksrevisorer med personlige varamedlemmer for tidsrommet 1. januar 2010–31. desember 2013 velges:

Riksrevisorer:

1. Jørgen Kosmo, leder
2. Arve Lønnum, nestleder
3. Annelise Høegh
4. Per Jordal
5. Synnøve Brenden

Varamedlemmer:

For Kosmo: Eirin Faldet
 For Lønnum: Liv Zazzera
 For Høegh: Martin Engeset
 For Jordal: Heidi Grande Røys
 For Brenden: Asmund Kristoffersen

For Lie: Lars Gjeldebo, Trondheim
 For Salthella: Frode Klemp, Rygge.

II

Som leder og nestleder til Norges Banks representantskap velges for tidsrommet 1. januar 2010–31. desember 2011:

Votering:

Reidar Sandal, leder
 Frank Sve, nestleder.

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

III

Som varamedlem til Norges Banks representantskap med funksjonstid til 31. desember 2011 velges:

Votering i sak nr. 5

André Støylen, istedenfor varamedlem Bjørn Lødemel.

Komiteen hadde innstilt:

I

Som medlemmer og varamedlemmer til Norges Banks representantskap velges for tidsrommet 1. januar 2010–31. desember 2013:

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Medlemmer:

1. Reidar Sandal, Flora
2. Synnøve Søndergård, Harstad
3. Reidar Åsgård, Engerdal
4. Frank Sve, Stranda
5. Erland Vestli, Nittedal
6. Marianne Lie, Bærum
7. Monica Salthella, Bergen

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Under debatten er det satt fram 41 forslag. Det er

- forslagene nr. 2–10, fra Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti
 - forslagene nr. 11–19, fra Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre
 - forslagene nr. 20–37, fra Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet
 - forslag nr. 38, fra Svein Flåtten på vegne av Høyre
 - forslagene nr. 1 og 39–41, fra Rigmor Andersen Eide på vegne av Kristelig Folkeparti
- Det voteres først over forslagene nr. 1 og 41, fra Kristelig Folkeparti.
 Forslag nr. 1 lyder:

«Rammeområde 9
 (Næring)

I

På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
900		Nærings- og handelsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	170 927 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	36 000 000	
	23	Forenklingstiltak, <i>kan overføres</i>	8 000 000	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	20 400 000	
	72	Tilskudd til beredskapsordninger	3 000 000	
	73	Tilskudd til Ungt Entreprenørskap, <i>kan overføres</i>	26 000 000	
901		Styret for det industrielle rettsvern		
	1	Driftsutgifter	201 600 000	
902		Justervesenet		
	1	Driftsutgifter	85 800 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
903		Norsk Akkreditering		
	1	Driftsutgifter	31 600 000	
904		Brønnøysundregistrene		
	1	Driftsutgifter	285 950 000	
	22	Forvaltning av Altinn-løsningen, <i>kan overføres</i>	213 500 000	
	23	Offentlige informasjonstjenester, <i>kan overføres</i>	14 550 000	
905		Norges geologiske undersøkelse		
	1	Driftsutgifter	122 100 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	67 300 000	
906		Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard		
	1	Driftsutgifter	12 900 000	
	30	Sikrings- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	10 300 000	
907		Sjøfartsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	302 600 000	
908		Skipsregistrene		
	1	Driftsutgifter	18 200 000	
909		Tiltak for sysselsetting av sjøfolk		
	73	Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk, <i>overslagsbevilgning</i>	1 234 000 000	
913		Standardisering		
	70	Tilskudd	30 500 000	
922		Romvirksomhet		
	50	Norsk Romsenter	43 100 000	
	70	Kontingent i European Space Agency (ESA)	145 400 000	
	71	Internasjonal romvirksomhet	404 200 000	
	72	Nasjonale følgemidler, <i>kan overføres</i>	58 400 000	
	73	Galileo	124 200 000	
924		Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	56 000 000	
929		Norsk Designråd		
	70	Tilskudd	36 000 000	
934		Internasjonaliseringstiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	13 000 000	
	73	Støtte ved kapitalvareeksport	366 000 000	
	74	Norsk deltakelse i EXPO 2010, <i>kan overføres</i>	12 500 000	
937		Svalbard Reiseliv AS		
	71	Tilskudd	2 100 000	
950		Forvaltning av statlig eierskap		
	21	Spesielle driftsutgifter	10 700 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
953	70	Kings Bay AS Tilskudd	15 000 000	
1550	1	Konkurransetilsynet Driftsutgifter	92 934 000	
	23	Klagenemnda for offentlige anskaffelser	8 387 000	
2421	50	Innovasjon Norge Innovasjon – prosjekter, fond	803 000 000	
	51	Tapsfond, såkornkapitalfond	10 000 000	
	70	Bedriftsutvikling og administrasjon	435 300 000	
	71	Nettverk, profilering og reiseliv – programmer, <i>kan overføres</i>	405 000 000	
	72	Forsknings- og utviklingskontrakter, <i>kan overføres</i>	331 000 000	
	73	Tilskudd til innkjøpskonsortium for kjøp av kraft, <i>kan overføres</i>	40 000 000	
	78	Administrasjonsstøtte for distriktsrettede såkornfond ..	3 700 000	
	79	Maritim utvikling, <i>kan overføres</i>	15 500 000	
		Totale utgifter		6 328 648 000
Inntekter				
3900	2	Nærings- og handelsdepartementet Ymse inntekter	101 000	
3901	1	Styret for det industrielle rettsvern Patentavgifter	118 000 000	
	2	Varemerkeavgifter	55 000 000	
	3	Designavgifter	3 700 000	
	5	Inntekt av informasjonstjenester	8 700 000	
	6	Diverse inntekter	100 000	
	7	Avgifter knyttet til NPI	2 200 000	
3902	1	Justervesenet Gebyrinntekter	42 600 000	
	3	Inntekter fra salg av tjenester	13 940 000	
	4	Oppdragsinntekter	2 000 000	
3903	1	Norsk Akkreditering Gebyrinntekter og andre inntekter	25 900 000	
3904	1	Brønnøysundregistrene Gebyrinntekter	385 800 000	
	2	Refusjoner, oppdragsinntekter og andre inntekter	30 000 000	
	3	Refusjoner og inntekter knyttet til forvaltning av Altinn-løsningen	100 000	
3905	1	Norges geologiske undersøkelse Oppdragsinntekter	30 150 000	
	2	Tilskudd til samfinansieringsprosjekter	37 200 000	
3906	1	Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard Leie av bergrettigheter og eiendommer	200 000	
	2	Behandlingsgebyr, bergrettigheter og konsesjoner	2 150 000	
3907	1	Sjøfartsdirektoratet Gebyrer for skip og offshoreinstallasjoner i NOR	127 300 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	2	Maritime personellsertifikater	9 000 000	
	3	Diverse inntekter	5 000 000	
	4	Gebyrer for skip i NIS	37 000 000	
	6	Overtredelsesgebyr	22 500 000	
3908		Skipsregistrene		
	1	Gebyrer NOR		
		Gebyrer NIS	11 850 000	
	2		5 300 000	
3961		Selskaper under NHDs forvaltning		
	70	Garantiprovisjon, Statkraft SF	14 800 000	
	71	Garantiprovisjon, Eksportfinans ASA	9 000 000	
4550		Konkurransetilsynet		
	2	Ymse inntekter	217 000	
5325		Innovasjon Norge		
	50	Tilbakeføring fra landsdekkende innovasjonsordning ..	5 000 000	
	70	Låne- og garantiprovisjoner	40 000 000	
		Totale inntekter		1 044 808 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 900 postene 1 og 21	kap. 3900 post 2
kap. 901 post 1	kap. 3901 postene 5, 6 og 7
kap. 902 post 1	kap. 3902 postene 1 og 3
kap. 902 post 21	kap. 3902 post 4
kap. 903 post 1	kap. 3903 post 1
kap. 904 post 1	kap. 3904 post 2
kap. 904 post 22	kap. 3904 post 3
kap. 905 post 21	kap. 3905 postene 1 og 2
kap. 907 post 1	kap. 3907 postene 1 og 3

III

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan overskride bevilgningen under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorarer og utgifter til faglig bistand ved salg av statlige aksjeposter, samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i selskapene.

IV

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan utgiftsføre utbetalinger knyttet til utførte pålagte miljøtiltak etter virksomheten i Raufoss ASA innenfor gitt garantiramme på 90 mill. kroner uten bevilgning under kap. 960 Raufoss ASA, post 71 Refusjon for miljøtiltak.

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan:

- gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
2421	72	Innovasjon Norge Forsknings- og utviklingskontrakter	100 mill. kroner

- gi tilsagn om tilskudd på 115,96 mill. euro utover gitt bevilgning for å delta i de frivillige programmene til Den europeiske romorganisasjonen ESA. Samlet

ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar skal likevel ikke overstige 159,26 mill. euro.

3. gi Eksportfinans ASA tilsagn om statlig dekning av framtidig underskudd på avregningskontoen for eksisterende eksportkredittordning, den såkalte 108-ordningen. Fullmakten gjelder for samlede framtidige underskudd som oppstår som følge av tilsagn om lån fram til 31. desember 2010. Fullmakten har som forutsetning at:
 - a) Eksportfinans ASA fram til 31. desember 2010 kan gi tilsagn om lån ved eksport av kapitalvarer og skip til de gunstigste rentevilkår og kredittider som OECD (Arrangement on Officially Supported Export Credits) tillater.
 - b) Eksportfinans ASAs innlånspraksis for ordningen må godkjennes av Nærings- og handelsdepartementet. Nærings- og handelsdepartementet kan for øvrig utarbeide nærmere retningslinjer for ordningen.

VI

Fullmakt til å inngå forpliktelser utover gitt bevilgning i forbindelse med kjøp av utredninger og lignende

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan inngå forpliktelser for inntil 7,5 mill. kroner til utredninger o.l. utover gitt bevilgning under kap. 900 Nærings- og handelsdepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter.

VII

Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 40 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, men slik at total ramme for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 340 mill. kroner.

VIII

Dekning av forsikringstilfeller

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan:

1. gi tilsagn til Institutt for energiteknikk og Statsbygg om dekning av forsikringsansvar for inntil 80 000 000 euro overfor tredjeperson for instituttets og Statsbyggs ansvar etter lov av 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirksomhet, kapittel III.
2. inngå avtaler om forsikringsansvar under beredskapsordning for statlig varekrigsforsikring innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 2 000 mill. kroner.

IX

Utlånsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om:

1. nye landsdekkende innovasjonslån innenfor en ramme på inntil 500 mill. kroner.
2. nye lån under lavrisikolåneordningen innenfor en ramme på inntil 2 500 mill. kroner.

X

Fullmakter vedrørende Norsk Romsenter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan gi Norsk Romsenter fullmakt til å:

1. selge andeler i selskaper hvor institusjonen forvalter eierandeler, og kjøpe andeler i nye selskaper.
2. benytte utbytte fra selskaper hvor institusjonen forvalter eierandeler og inntekter fra salg av andeler i slike selskaper til romrelatert virksomhet, herunder kjøp av andeler i nye selskaper.

XI

Fullmakter til å avhende og bortfeste

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan bortfeste hjemfalte gruveeiendommer til museale formål vederlagsfritt.»

Forslag nr. 41 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om at landbruksnæringen skal få mulighet til å søke om midler til nyinvesteringer fra de kommunale næringsfondene på lik linje med næringslivet ellers.»

Votering:

Forslagene fra Kristelig Folkeparti ble med 98 mot 9 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.17.50)

Presidenten: Det voterer så over forslagene nr. 39 og 40, fra Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 39 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte vedrørende regler og systematikk med hensyn til klagebehandling på konkurranseområdet.»

Forslag nr. 40 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen etablere et program for forskning og utvikling av nye løsninger for fornybar energi, herunder havvindmøller, rettet mot verfts- og offshoreleverandørindustrien.»

Venstre har varslet at de ønsker å støtte forslagene.

Votering:

Forslagene fra Kristelig Folkeparti ble med 99 mot 8 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.18.15)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 20–37, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om en lovfestet fullverdig nettolønnsordning for sjøfolk.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme en sak om økonomiske rammer for videreutvikling av Statkraft med utgangspunkt i selskapets investeringsstrategi.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen endre innretningen på Innovasjon Norges virkemidler, slik at de i større grad gjøres landsdekkende og tilgjengelige for alle søkere.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om en utvidelse av Argentum-modellen med fond-i-fond-investeringer til tre nye fond.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av råfiskloven og deltakerloven med sikte på modernisering og forenkling.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremlegge en strategi for avbyråkratisering av fiskeri- og havbruksnæringens rammevilkår. Strategien fremlegges i løpet av 1. halvår 2010.»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen oppheve forskrift om utførselskvote av fisk og fiskevarer fra sportsfiske.»

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge til rette for vekst i havbruksnæringen gjennom etablering av nye vederlagsfrie konsesjoner.»

Forslag nr. 28 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om oppheving av lov til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer (omsetningsloven).»

Forslag nr. 29 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om en ordning med fritt omsettelige produksjonskvoter for kumelk.»

Forslag nr. 30 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om utvikling av konsesjonsgrenser gitt i medhold av husdyrkonsesjonsloven.»

Forslag nr. 31 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å oppheve lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven).»

Forslag nr. 32 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av jordloven med sikte på modernisering og forenklinger.»

Forslag nr. 33 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide en strategi for avbyråkratisering av landbruksnæringens rammevilkår som fremlegges 1. halvår 2010.»

Forslag nr. 34 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen avvikle begrensningene når det gjelder antall deltakere, avstandsbegrensning og kvotetak for samdrifter i melkeproduksjon.»

Forslag nr. 35 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede de konkurransemessige sidene ved dagens ordning med opplysningskontorer for landbruket.»

Forslag nr. 36 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide en eksportstrategi for norske landbruksprodukter.»

Forslag nr. 37 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å oppheve den gjeldende forskriften om utenlandsk bearbejdede jordbruksprodukter.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 24 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.18.37)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 38, fra Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å heve den såkalte turistkvoten for fisk fra 15 til 25 kg.»

Fremskrittspartiet har varslet at de ønsker å støtte forslaget subsidiært, og Venstre har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Høyre ble med 62 mot 45 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.19.06)

Presidenten: Det skal nå voteres over forslagene nr. 11–19, unntatt nr. 13, 14 og 19, fra Fremskrittspartiet og Høyre.

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen tilpasse gebyrinntektene til driften av Brønnøysundregistrene ved å innarbeide nivået på gebyrene i tråd med selvfinansieringsprinsippet senest i statsbudsjettet for 2011.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av særavgiftsbelastningen pålagt fiskeri- og havbruksnæringen med sikte på opprydning og reduksjoner.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide en strategi for bedre samordning av marin forskning med fiskerinæringen slik at næringens behov i større grad vektlegges enn hva tilfellet er i dag. Strategien fremlegges i løpet av 1. halvår 2010.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen justere periodiseringen av jordbruksoppkjøret til å følge kalenderåret, slik at fremtidige forhandlinger kommer inn som en del av budsjettprosessen.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at den bebudede landbruksmeldingen blir en melding som tar for seg hele verdikjeden.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at maktutredningen om norske matvarepriser og kjedenes innflytelse blir en partssammensatt utredning hvor søkelyset settes på hele produksjonskjeden frem til forbruker.»
Venstre har varslet at de ønsker å støtte forslagene.

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 61 mot 46 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.19.37)

Presidenten: Det skal nå votes over forslagene nr. 13, 14 og 19, fra Fremskrittspartiet og Høyre.

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å avvikle eierskapsbegrensningene for havbruksnæringen.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede en avvikling av konsesjonssystemet innen havbruksnæringa.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme sak for Stortinget om endring av forskrift om utenlandsk bearbeiding av kjøtt- og meierivarer, blant annet slik at rettighetene som selges på auksjon blir omsettelige.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 62 mot 45 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.19.58)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 2–10, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere en foreløpig suspensjon av de årlige innbetalinger av skattekreditter i henhold til overgangsreglene til ny rederibeskatning slik at innbetalingen kan forskyves i tid for å avhjelpe finansieringssituasjonen i skipsbyggingsindustrien, og

komme tilbake til Stortinget i Revidert nasjonalbudsjett for 2010 med forslag til praktiske løsninger.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen nedsette et utvalg med bred deltagelse for å gjennomføre en evaluering av om saksbehandlingsreglene i konkurranseloven av 2004 virker etter intensjonen.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen etablere en tilsynsordning for offentlige anskaffelser og nedsette et utvalg for å utforme forslag til en mer effektiv håndhevelse av regelverket for offentlige anskaffelser.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen innføre plikt til forenklet kunngjøring ved innkjøp under den nasjonale terskelverdien for anbudspflicht og legge til rette for en effektiv, byråkratisk nasjonal web-basert struktur for dette.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede bedre muligheter for garanti- og låneordninger for fornyelse av fiskeflåten og komme tilbake i Revidert nasjonalbudsjett for 2010 med en vurdering av dette.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av regelverk og målsettinger for lånegarantiordningene i GIEK og Eksportkreditt med det formål at ordningene blir tilpasset og mer fleksible i forhold til den teknologiske og markedsmessige utviklingen i norsk næringsliv og at det fremmes en sak for Stortinget om endringer så snart som mulig.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen øke innsatsen for å bekjempe ulovlig, urapportert og uregistrert fiske.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen intensivere arbeidet med utvikling av nisse- og spesialprodukter i landbruket.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem en stortingsmelding om reindrift.»

Venstre har varslet at de ønsker å støtte forslagene.

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 54 mot 53 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.20.25)

Presidenten: Det skal nå votes over innstillingens forslag til vedtak under rammeområdene 9, 10 og 11.

Komiteen hadde innstilt:

Rammeområde 9
(Næring)

I

På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
900		Nærings- og handelsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	170 927 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	36 000 000	
	23	Forenklingstiltak, <i>kan overføres</i>	8 000 000	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	20 400 000	
	72	Tilskudd til beredskapsordninger	3 000 000	
	73	Tilskudd til Ungt Entreprenørskap, <i>kan overføres</i>	11 000 000	
901		Styret for det industrielle rettsvern		
	1	Driftsutgifter	201 600 000	
902		Justervesenet		
	1	Driftsutgifter	85 800 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 000 000	
903		Norsk Akkreditering		
	1	Driftsutgifter	31 600 000	
904		Brønnøysundregistrene		
	1	Driftsutgifter	285 950 000	
	22	Forvaltning av Altinn-løsningen, <i>kan overføres</i>	213 500 000	
	23	Offentlige informasjonstjenester, <i>kan overføres</i>	14 550 000	
905		Norges geologiske undersøkelse		
	1	Driftsutgifter	122 100 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	67 300 000	
906		Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard		
	1	Driftsutgifter	12 900 000	
	30	Sikrings- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	10 300 000	
907		Sjøfartsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	302 600 000	
908		Skipsregistrene		
	1	Driftsutgifter	18 200 000	
909		Tiltak for sysselsetting av sjøfolk		
	73	Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk, <i>overslagsbevilgning</i>	1 750 000 000	
913		Standardisering		
	70	Tilskudd	30 500 000	
922		Romvirksomhet		
	50	Norsk Romsenter	43 100 000	
	70	Kontingent i European Space Agency (ESA)	145 400 000	
	71	Internasjonal romvirksomhet	404 200 000	
	72	Nasjonale følgemidler, <i>kan overføres</i>	58 400 000	
	73	Galileo	124 200 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
924	70	Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer Tilskudd, <i>kan overføres</i>	56 000 000	
929	70	Norsk Designråd Tilskudd	36 000 000	
934	21	Internasjonaliseringstiltak Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	13 000 000	
	73	Støtte ved kapitalvareeksport	366 000 000	
	74	Norsk deltakelse i EXPO 2010, <i>kan overføres</i>	12 500 000	
937	71	Svalbard Reiseliv AS Tilskudd	2 100 000	
950	21	Forvaltning av statlig eierskap Spesielle driftsutgifter	10 700 000	
953	70	Kings Bay AS Tilskudd	15 000 000	
1550	1	Konkurransetilsynet Driftsutgifter	80 934 000	
	23	Klagenemnda for offentlige anskaffelser	5 387 000	
2421	50	Innovasjon Norge Innovasjon - prosjekter, fond	383 000 000	
	51	Tapsfond, såkornkapitalfond	10 000 000	
	70	Bedriftsutvikling og administrasjon	435 300 000	
	71	Nettverk, profilering og reiseliv - programmer, <i>kan overføres</i>	405 000 000	
	72	Forsknings- og utviklingskontrakter, <i>kan overføres</i>	265 000 000	
	73	Tilskudd til innkjøpskonsortium for kjøp av kraft, <i>kan overføres</i>	40 000 000	
	78	Administrasjonsstøtte for distriktsrettede såkornfond	3 700 000	
	79	Maritim utvikling, <i>kan overføres</i>	15 500 000	
		Totale utgifter		6 328 648 000
Inntekter				
3900	2	Nærings- og handelsdepartementet Ymse inntekter	101 000	
3901	1	Styret for det industrielle rettsvern Patentavgifter	118 000 000	
	2	Varemerkeavgifter	55 000 000	
	3	Designavgifter	3 700 000	
	5	Inntekt av informasjonstjenester	8 700 000	
	6	Diverse inntekter	100 000	
	7	Avgifter knyttet til NPI	2 200 000	
3902	1	Justervesenet Gebyrinntekter	42 600 000	
	3	Inntekter fra salg av tjenester	13 940 000	
	4	Oppdragsinntekter	2 000 000	
3903	1	Norsk Akkreditering Gebyrinntekter og andre inntekter	25 900 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3904		Brønnøysundregistrene		
	1	Gebyrinntekter	385 800 000	
	2	Refusjoner, oppdragsinntekter og andre inntekter	30 000 000	
	3	Refusjoner og inntekter knyttet til forvaltning av Altinn-løsningen	100 000	
3905		Norges geologiske undersøkelse		
	1	Oppdragsinntekter	30 150 000	
	2	Tilskudd til samfinansieringsprosjekter	37 200 000	
3906		Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard		
	1	Leie av bergrettigheter og eiendommer	200 000	
	2	Behandlingsgebyr, bergrettigheter og konsesjoner	2 150 000	
3907		Sjøfartsdirektoratet		
	1	Gebyrer for skip og offshoreinstallasjoner i NOR	127 300 000	
	2	Maritime personellsertifikater	9 000 000	
	3	Diverse inntekter	5 000 000	
	4	Gebyrer for skip i NIS	37 000 000	
	6	Overtredelsesgebyr	22 500 000	
3908		Skipsregistrene		
	1	Gebyrer NOR	11 850 000	
	2	Gebyrer NIS	5 300 000	
3961		Selskaper under NHDs forvaltning		
	70	Garantiprovisjon, Statkraft SF	14 800 000	
	71	Garantiprovisjon, Eksportfinans ASA	9 000 000	
4550		Konkurransetilsynet		
	2	Ymse inntekter	217 000	
5325		Innovasjon Norge		
	50	Tilbakeføring fra landsdekkende innovasjonsordning	5 000 000	
	70	Låne- og garantiprovisjoner	40 000 000	
		Totale inntekter		1 044 808 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 900 postene 1 og 21	kap. 3900 post 2
kap. 901 post 1	kap. 3901 postene 5, 6 og 7
kap. 902 post 1	kap. 3902 postene 1 og 3
kap. 902 post 21	kap. 3902 post 4
kap. 903 post 1	kap. 3903 post 1
kap. 904 post 1	kap. 3904 post 2
kap. 904 post 22	kap. 3904 post 3
kap. 905 post 21	kap. 3905 postene 1 og 2
kap. 907 post 1	kap. 3907 postene 1 og 3

III

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan overskride bevilgningen under kap. 950

Forvaltning av statlig eierskap, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorarer og utgifter til faglig bistand ved salg av statlige aksjeposter, samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i selskapene.

IV

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan utgiftsføre utbetalinger knyttet til utførte pålagte miljøtiltak etter virksomheten i Raufoss ASA innenfor gitt garantiramme på 90 mill. kroner uten bevilgning under kap. 960 Raufoss ASA, post 71 Refusjon for miljøtiltak.

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan:

gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
2421		Innovasjon Norge	
	72	Forsknings- og utviklingskontrakter	100 mill. kroner

1. gi tilsagn om tilskudd på 115,96 mill. euro utover gitt bevilgning for å delta i de frivillige programmene til Den europeiske romorganisasjonen ESA. Samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar skal likevel ikke overstige 159,26 mill. euro.
2. gi Eksportfinans ASA tilsagn om statlig dekning av framtidig underskudd på avregningskontoen for eksisterende eksportkredittordning, den såkalte 108-ordningen. Fullmakten gjelder for samlede framtidige underskudd som oppstår som følge av tilsagn om lån fram til 31. desember 2010. Fullmakten har som forutsetning at:
 - a) Eksportfinans ASA fram til 31. desember 2010 kan gi tilsagn om lån ved eksport av kapitalvarer og skip til de gunstigste rentevilkår og kredittider som OECD (Arrangement on Officially Supported Export Credits) tillater.
 - b) Eksportfinans ASAs innlånspraksis for ordningen må godkjennes av Nærings- og handelsdepartementet. Nærings- og handelsdepartementet kan for øvrig utarbeide nærmere retningslinjer for ordningen.

VI

Fullmakt til å inngå forpliktelser utover gitt bevilgning i forbindelse med kjøp av utredninger og lignende

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan inngå forpliktelser for inntil 7,5 mill. kroner til utredninger o.l. utover gitt bevilgning under

kap. 900 Nærings- og handelsdepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter.

VII

Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 40 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, men slik at total ramme for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 340 mill. kroner.

VIII

Dekning av forsikringstilfeller

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan:

1. gi tilsagn til Institutt for energiteknikk og Statsbygg om dekning av forsikringsansvar for inntil 80 000 000 euro overfor tredjeperson for instituttets og Statsbyggs ansvar etter lov av 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirksomhet, kapittel III.
2. inngå avtaler om forsikringsansvar under beredskapsordning for statlig varekrigsforsikring innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 2 000 mill. kroner.

IX

Utlånsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om:

1. nye landsdekkende innovasjonslån innenfor en ramme på inntil 500 mill. kroner.
2. nye lån under lavrisikolåneordningen innenfor en ramme på inntil 2 500 mill. kroner.

X

Fullmakter vedrørende Norsk Romsenter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan gi Norsk Romsenter fullmakt til å:

1. selge andeler i selskaper hvor institusjonen forvalter eierandeler, og kjøpe andeler i nye selskaper.
2. benytte utbytte fra selskaper hvor institusjonen forvalter eierandeler og inntekter fra salg av andeler i slike selskaper til romrelatert virksomhet, herunder kjøp av andeler i nye selskaper.

XI

Fullmakt til å avhende og bortfeste

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan bortfeste hjemfalte gruveeiendommer til museale formål vederlagsfritt.

**Rammeområde 10
(Fiskeri)**

I

På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
1000		Fiskeri- og kystdepartementet		
	1	Driftsutgifter	102 296 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	11 400 000	
	70	Tilskudd diverse formål, <i>kan overføres</i>	500 000	
	71	Tilskudd til kystkultur, <i>kan overføres</i>	8 250 000	
1001		Deltakelse i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	9 260 000	
1030		Fiskeridirektoratet		
	1	Driftsutgifter	331 900 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	4 650 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 600 000	
1050		Diverse fiskeriformål		
	71	Sosiale tiltak, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
	72	Tilskudd til sikkerhetsopplæring for fiskere	13 000 000	
	74	Erstatninger, <i>kan overføres</i>	2 140 000	
	75	Tilskudd til næringstiltak i fiskeriene, <i>kan overføres</i>	54 000 000	
	79	Informasjon ressursforvaltning, <i>kan overføres</i>	1 400 000	
2415		Innovasjon Norge, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak		
	75	Marint verdiskapingsprogram, <i>kan overføres</i>	75 000 000	
		Totale utgifter		617 396 000
Inntekter				
4000		Fiskeri- og kystdepartementet		
	1	Refusjoner	10 000	
	4	Refusjoner eksterne prosjekter	6 442 000	
4030		Fiskeridirektoratet		
	1	Oppdragsinntekter	10 000	
	2	Salg av registre, diverse tjenester	98 000	
	4	Fangstinntekter Overvåkingsprogrammet	10 000	
	5	Gebyr kjøperregistrering	526 000	
	6	Forvaltningssanksjoner havbruk	810 000	
	8	Gebyr havbruk	12 322 000	
	9	Innmeldingsgebyr Merkeregisteret	2 374 000	
	12	Gebyr fiskeflåten	3 447 000	
	13	Inntekter vederlag oppdrettskonsesjoner	360 000 000	
	14	Refusjoner	10 000	
	20	Forvaltningssanksjoner fiskeflåten	10 000	
	22	Inntekter ordningen fiskeforsøk og veiledning	4 650 000	
		Totale inntekter		390 719 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fiskeri- og kystdepartementet i 2010 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 1000 post 21	kap. 4000 post 4
kap. 1030 post 21	kap. 4030 post 22

**Rammeområde 11
(Landbruk)**

På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
1100		Landbruks- og matdepartementet		
	1	Driftsutgifter	128 320 000	
	45	Store utstyrskjøp og vedlikehold - ordinære forvaltningsorganer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	2 835 000	
	50	Store utstyrskjøp og vedlikehold - forvaltningsorganer med særskilte fullmakter	255 000	
1112		Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet		
	50	Kunnskapsutvikling, kunnskapsformidling og beredskap, Veterinærinstituttet	85 651 000	
	51	Kunnskapsutvikling, kunnskapsformidling og beredskap, Bioforsk	65 440 000	
	52	Støtte til fagsentrene, Bioforsk	19 017 000	
1115		Mattilsynet		
	1	Driftsutgifter	1 156 717 000	
	22	Reguleringspremie til kommunale og fylkeskommunale pensjonskasser	7 224 000	
	23	Særskilte prosjekt, <i>kan overføres</i>	9 001 000	
	71	Tilskudd til erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 131 000	
1138		Støtte til organisasjoner m.m.		
	70	Støtte til organisasjoner, <i>kan overføres</i>	20 447 000	
	71	Internasjonalt skogpolitisk samarbeid - organisasjoner og prosesser, <i>kan overføres</i>	7 873 000	
1139		Genressurser, miljø- og ressursregistreringer		
	70	Tilskudd til miljø- og ressurstiltak, <i>kan overføres</i>	15 655 000	
	71	Tilskudd til genressursforvaltning, <i>kan overføres</i>	19 929 000	
1141		Kunnskapsutvikling m.m. innen miljø- og næringstiltak i landbruket		
	50	Næringsøkonomisk dokumentasjon og analyse	23 142 000	
	52	Kunnskapsutvikling og kunnskapsformidling om arealressurser, skog og landskap	94 970 000	
1143		Statens landbruksforvaltning		
	1	Driftsutgifter	171 122 000	
	60	Tilskudd til veterinærdekning	118 879 000	
	70	Tilskudd til beredskap i kornsektoren, <i>kan overføres</i>	361 000	
	72	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	302 000	
	73	Tilskudd til erstatninger m.m. ved tiltak mot dyre- og plantesykdommer, <i>overslagsbevilgning</i>	45 610 000	
	74	Tilskudd til prosjekt innen planteforedling og oppformering, <i>kan overføres</i>	15 096 000	
	75	Kompensasjon til dyreeiere som blir pålagt beitenekt	1 000 000	
1144		Regionale og lokale tiltak i landbruket		
	77	Regionale og lokale tiltak i landbruket, <i>kan overføres</i>	4 292 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1147		Reindriftsforvaltningen		
	1	Driftsutgifter	39 519 000	
	45	Store utstyrskjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 958 000	
	70	Tilskudd til fjellstuer	702 000	
	71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, <i>kan overføres</i>	10 304 000	
	82	Radioaktivitetstiltak, <i>kan overføres</i>	2 500 000	
1148		Naturskade - erstatninger og sikring		
	71	Naturskade, erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	87 000 000	
1149		Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket		
	51	Tilskudd til Utviklingsfondet for skogbruket	3 271 000	
	71	Tilskudd til verdiskapings- og klimatiltak i skogbruket m.m., <i>kan overføres</i>	66 485 000	
1150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.		
	50	Fondsavsetninger	1 012 753 000	
	70	Markedsregulering, <i>kan overføres</i>	269 600 000	
	73	Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	2 195 600 000	
	74	Direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	7 537 619 000	
	77	Utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	207 930 000	
	78	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	1 704 704 000	
1151		Til gjennomføring av reindriftsavtalen		
	51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet	29 900 000	
	72	Tilskudd til organisasjonsarbeid	6 200 000	
	75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	63 100 000	
	79	Velferdsordninger	1 800 000	
1161		Statskog SF – forvaltningsdrift		
	70	Tilskudd til forvaltningsdrift	15 173 000	
	75	Oppsyn i statsallmenninger	8 796 000	
		Totale utgifter		15 284 183 000
Inntekter				
4100		Landbruks- og matdepartementet		
	1	Refusjoner m.m.	517 000	
4112		Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet		
	30	Husleie, Bioforsk	17 870 000	
4115		Mattilsynet		
	1	Gebyr m.m.	137 642 000	
	2	Driftsinntekter og refusjoner mv.	4 921 000	
4138		Støtte til organisasjoner m.m.		
	1	Refusjoner m.m.	2 478 000	
4143		Statens landbruksforvaltning		
	1	Driftsinntekter m.m.	34 551 000	
4147		Reindriftsforvaltningen		
	1	Refusjoner m.m.	35 000	
4150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.		
	85	Markedsordningen for korn	53 150 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
5576		Sektoravgifter under Landbruks- og matdepartementet		
	70	Avgifter i matforvaltningen	606 143 000	
	71	Totalisatoravgift	125 000 000	
		Totale inntekter		982 307 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2010 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1100 post 1	kap. 4100 post 1
kap. 1115 post 1	kap. 4115 post 2
kap. 1143 post 1	kap. 4143 post 1
kap. 1147 post 1	kap. 4147 post 1

2. overskride bevilgningen under kap. 1100 Landbruks- og matdepartementet, post 45 Store utstyrskjøp og vedlikehold, med et beløp som tilsvarer merinntektene fra salg av eiendom. Ubrukte merinntekter fra salg av eiendom kan regnes med ved utregning av overførbart beløp under bevilgningen.
- 1147 Reindriftsforvaltningen, post 1 Driftsutgifter, med inntil 0,5 mill. kroner i sammenheng med forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein.

IV

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2010 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1148		Naturskade – erstatninger og sikring	
	71	Naturskade, erstatninger	34,7 mill. kroner

V

Salg av fast eiendom

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2010 kan selge innkjøpt og opprinnelig statseiendom for inntil 8 mill. kroner.

VI

Avgifter i matforvaltningen (kap. 5576 post 70)

§ 1 Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2010 kan:

a) oppkreve matproduksjonsavgifter begrenset oppad til følgende satser:

1. Avgift på norsk produsert kjøtt med en sats på kr 0,49 per kg.
2. Avgift på norsk produsert melk med en sats på kr 0,0634 per liter.
3. Avgift på andre norsk produserte animalia med en sats på 1,92 pst.
4. Avgift på norsk produserte vegetabilier med en sats på 0,80 pst.
5. Avgift på fisk landet fra EØS-fartøy med en sats på kr 14,60 per mottatt tonn råstoff.
6. Avgift på fisk landet fra tredjelandsfartøy med en sats på kr 14,60 per mottatt tonn.

7. Avgift på fisk tatt om bord på norsk fabrikkfartøy eller omlastet til utenlandsk fartøy med en sats på kr 14,60 per mottatt tonn.
 8. Avgift på produksjon av oppdrettsfisk med en sats på kr 14,60 per mottatt tonn fisk til slakting.
 9. Avgift på importert fisk og fiskevarer med en sats på kr 14,60 per tonn.
 10. Avgift på importerte råvarer, unntatt fisk og fiskevarer, med en sats på 1,14 pst.
 11. Avgift på importerte ferdigvarer og halvfabrikata, unntatt fisk og fiskevarer, med en sats på 0,71 pst.
- b) oppkreve avgifter for tilsyn og kontroll med drikkevann (vannverk), kosmetikk, før til dyr utenom matproduksjon og planter som ikke er mat.

§ 2 Avgiftene skal dekke kostnader ved tilsyn og kontroll. Avgiftene oppkreves i henhold til lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 21, lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern § 30a, lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl § 6a, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell § 37 a og lov 21. desember 2005 nr. 26 om kosmetikk og kroppspfleieprodukter (kosmetikklova) § 18.

Fremskrittspartiet har varslet at de ønsker å stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 80 mot 27 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 19.21.14)

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten har Per Roar Bredvold satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre.

Forslaget lyder:

«Stortinget gir Regjeringen fullmakt til et nedsalg av statens eierinteresser i Entra Eiendom A/S til 0 pst.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 61 mot 46 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.21.59)

Komiteen hadde innstilt:

I

I statsbudsjettet for 2009 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
903	1	Norsk Akkreditering Driftsutgifter, blir auka med frå kr 25 320 000 til kr 30 320 000	5 000 000
904	1	Brønnøysundregistra Driftsutgifter, blir auka med frå kr 243 300 000 til kr 260 500 000	17 200 000
	22	Forvaltning av Altinn-løysinga, <i>kan overførast</i> , blir auka med frå kr 247 200 000 til kr 309 200 000	62 000 000
907	1	Sjøfartsdirektoratet Driftsutgifter, blir redusert med frå kr 302 700 000 til kr 299 200 000	3 500 000
909	73	Tiltak for sysselsetting av sjøfolk Tilskot til sysselsetting av sjøfolk, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med . frå kr 1 810 000 000 til kr 1 730 000 000	80 000 000
922	70	Romverksemd Kontingent i European Space Agency (ESA), blir auka med frå kr 137 500 000 til kr 138 600 000	1 100 000
	71	Internasjonal romverksemd, blir auka med frå kr 278 300 000 til kr 283 200 000	4 900 000
	73	Galileo, blir auka med frå kr 19 000 000 til kr 19 400 000	400 000
950	21	Forvaltning av statleg eigarskap Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast</i> , blir auka med frå kr 10 700 000 til kr 35 500 000	24 800 000
	90	Ansvarleg lån, blir redusert med frå kr 1 000 000 000 til kr 0	1 000 000 000
953	70	Kings Bay AS Tilskot blir redusert med frå 40 000 000 til 15 700 000	24 300 000
960	71(ny)	Raufoss ASA Refusjon for miljøtiltak, blir løyvd med	11 600 000
2421	90	Innovasjon Norge Lån frå statskassa til utlånsverksemd, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 35 600 000 000 til kr 42 000 000 000	6 400 000 000
2428	90	Eksportfinans ASA Statlege lån til Eksportfinans ASA, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 30 000 000 000 til kr 0	30 000 000 000
2460	91(ny)	Garanti-instituttet for eksportkreditt Utbetaling iflg. trekkfullmakt – garantiordninga for byggelån til skipsbyggingsindustrien, blir løyvd med	104 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
Inntekter			
3903	1	Norsk Akkreditering Gebyrinntekter og andre inntekter, blir auka med frå kr 19 300 000 til kr 24 300 000	5 000 000
3904	1	Brønnøysundregistra Gebyrinntekter, blir auka med frå kr 326 300 000 til kr 361 300 000	35 000 000
	2	Refusjonar, oppdragsinntekter og andre inntekter, blir auka med frå kr 17 800 000 til kr 35 000 000	17 200 000
	3	Refusjonar og inntekter knytt til forvaltninga av Altinn-løysinga, blir auka med frå kr 100 000 til kr 40 100 000	40 000 000
3907	1	Sjøfartsdirektoratet Gebyr for skip og offshoreinnstallasjoner i NOR, blir redusert med frå kr 134 300 000 til kr 130 800 000	3 500 000
	6 (ny)	Gebyr for brot på skipssikkerhetslova (overtredingsgebyr), blir løyvd med	3 000 000
3950	70	Forvaltning av statleg eigarskap Tilbakeføring av tilskot til pensjonar for tidligere Raufoss-tilsette, blir auka med frå kr 7 750 000 til kr 15 500 000	7 750 000
5325	90	Innovasjon Norge Avdrag på utestående fordringar, blir auka med frå kr 35 100 000 000 til kr 39 300 000 000	4 200 000 000
5614	(nytt)	Renter frå Garanti-instituttet for eksportkreditt	
	80	Renter, blir løyvd med	1 255 000
5625	80	Renter og utbyte frå Innovasjon Norge Renter på lån frå statskassa, blir redusert med frå kr 360 000 000 til kr 315 000 000	45 000 000
5656	85	Aksjar i selskap under NHD si forvaltning Utbyte, blir redusert med frå kr 10 983 700 000 til kr 10 980 700 000	3 000 000

II

Overførbar løyving

Stortinget samtykkjer i at løyvinga under kap. 2421 Innovasjon Norge, post 73 Tilskot til innkjøpskonsortium for kjøp av kraft, blir gjort overførbar ved tilføyning av stikkordet «kan overførast».

III

Garantifullmakt

Stortinget samtykkjer i at Nærings- og handelsdepartementet i 2009 kan gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsegn om nye garantiar for inntil 100 mill. kroner, men slik at totalramma for nytt og gammalt ansvar ikkje overstig 240 mill. kroner.

IV

Lånefullmakt

Stortinget samtykkjer i at Nærings- og handelsdepartementet i 2009 kan gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsegn om nye landsdekkande innovasjonslån innafør ei ramme på 1 470 mill. kroner.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 8

Komiteen hadde innstilt:

I

I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
1100	45	Landbruks- og matdepartementet Store utstyrskjøp og vedlikehold, kan overføres, kan benyttes under post 50, forhøyes med fra kr 2 760 000 til kr 14 722 000	11 962 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
1115	71	Mattilsynet Tilskudd til erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i> , for høyes med fra kr 1 131 000 til kr 2 531 000	1 400 000
1143	73	Statens landbruksforvaltning Tilskudd til erstatninger m.m., ved tiltak mot dyre- og plantesykdommer, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 45 610 000 til kr 40 000 000	5 610 000
1147	1	Reindriftsforvaltningen Driftsutgifter, for høyes med fra kr 40 287 000 til kr 41 687 000	1 400 000
	71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 9 554 000 til kr 8 154 000	1 400 000
1148	71	Naturskade - erstatninger og sikring Naturskade, erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 97 000 000 til kr 81 000 000	16 000 000
1150	73	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 2 188 400 000 til kr 2 114 274 000	74 126 000
Inntekter			
4100	1	Landbruks- og matdepartementet Refusjoner m.m., nedsettes med fra kr 501 000 til kr 100 000	401 000
	40 (ny)	Salg av eiendom, bevilges med	11 962 000
4115	1	Mattilsynet Gebyr m.m., nedsettes med fra kr 134 943 000 til kr 104 043 000	30 900 000
4150	85	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. Markedsordningen for korn, nedsettes med fra kr 79 200 000 til kr 8 300 000	70 900 000
5576	70	Sektoravgifter under Landbruks- og matdepartementet Avgifter i matforvaltningen, for høyes med fra kr 594 552 000 til kr 610 352 000	15 800 000
	71	Totalisatoravgift, for høyes med fra kr 105 000 000 til kr 130 000 000	25 000 000
5651	85	Aksjer i selskap under Landbruks- og matdepartementet Utbytte, for høyes med fra kr 950 000 til kr 4 243 000	3 293 000

II

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2009 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte be-

vilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Benevnelse	Samlet ramme
1148	71	Naturskade - erstatninger og sikring Naturskade, erstatninger	35 mill. kroner

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 9

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:3 S (2009–2010) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Abid Q. Raja om omorganisering og fristilling av Innovasjon Norge – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 10

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 1 (2009–2010) – om Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2008 – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Sak nr. 11 [19:24:06]

Referat

1. (167) Statsministerens kontor melder at
 1. lov om endringer i folketrygdloven mv. (tilpasning i folketrygdens regelverk som følge av pensjonsreformen) (Lovvedtak 2 (2009–2010))
 2. lov om endring i lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter (Lovvedtak 3 (2009–2010))
 3. lov om endring i lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens Pensjonskasse (Lovvedtak 4 (2009–2010))
 4. lov om endring i lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter (Lovvedtak 5 (2009–2010))
 5. lov om endringer i lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver (Lovvedtak 6 (2009–2010))
 6. lov om endringer i lov 6. juni 1975 nr. 29 om eiendomsskatt til kommunane (Lovvedtak 7 (2009–2010))
 7. lov om endring i lov 13. juni 1975 nr. 35 om skatlegging av undersjøiske petroleumsforekomster m.v. (Lovvedtak 8 (2009–2010))
 8. lov om endringer i lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) (Lovvedtak 9 (2009–2010))
 9. lov om endringer i lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond (Lovvedtak 10 (2009–2010))

10. lov om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) (Lovvedtak 11 (2009–2010))
 11. lov om endring i lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer (revisorloven) (Lovvedtak 12 (2009–2010))
 12. lov om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) (Lovvedtak 13 (2009–2010))
 13. lov om endringer i lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) (Lovvedtak 14 (2009–2010))
 14. lov om endring i lov 14. desember 2007 nr. 107 om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) (Lovvedtak 15 (2009–2010))
 15. lov om endringer i lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) (Lovvedtak 16 (2009–2010))
 16. lov om endring i lov 6. mars 2009 nr. 11 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering mv. (hvitvaskingsloven) (Lovvedtak 17 (2009–2010))
 17. lov om endring i lov 19. juni 2009 nr. 49 om endringer i ligningsloven mv. (tilleggsskatt) (Lovvedtak 18 (2009–2010))
 18. lov om endringer i lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) (Lovvedtak 19 (2009–2010))
 19. lov om endringer i lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene (retting av inkurie) (Lovvedtak 20 (2009–2010))
- er sanksjonert under 11. desember 2009.

- Enst.: Vedlegges protokollen.
2. (168) Endringer i arbeidsmiljøloven og folketrygdloven (bedre muligheter for å kombinere arbeid med pleie- og omsorgsoppgaver) (Prop. 64 L (2009–2010))

Enst.: Sendes arbeids- og sosialkomiteen.
 3. (169) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Laila Dävøy, Hans Olav Syversen og Geir Jørgen Bekkevold om utvidelse av momsrefusjonsordningen for ideelle aktører i helse- og omsorgssektoren (Dokument 8:35 S (2009–2010))

Enst.: Sendes finanskomiteen.
 4. (170) Gjennomgang av særlovshjemler for statlig tilsyn med kommunene (Meld. St. 7 (2009–2010))

Enst.: Sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.
 5. (171) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bjørn Lødemel, Nikolai Astrup, Øyvind Halleraker, Ivar Kristiansen og Siri A. Meling om å greie ut eit supernett for framføring av elektrisk kraft langs kysten og til Europa (Dokument 8:33 S (2009–2010))

Enst.: Tas ikke under behandling, under henvisning til forretningsordenens § 47.

Presidenten: Forlanger noen ordet før møtet heves? – Så er ikke skjedd. Møtet er hevet.